

Mer himmel på jord

Årsrapport 2020

Borg biskop og bispedømmeråd

DEN NORSKE KIRKE
Borg bispedømmeråd

Innhold

I LEDERNES BERETNING	2
II. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	4
III. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	7
B OMTALE AV RESULTATER OG MÅLOPPNÅELSE	9
B.1 FLERE DELTAR I, OG OPPLEVER GUDSTJENESTEN OG KIRKELIGE HANDLINGER SOM ET TROS-STYRKENDE OG INKLUDERENDE FELLESKAP	9
B 1 KIRKELIGE HANDLINGER	17
B 2 FLERE SØKER DÅP, OG DELTAR I TROSOPPLÆRING	21
B.3 DEN NORSKE KIRKE ER SYNLIG I SAMFUNNET, OPPLEVES RELEVANT OG ENGASJERER SEG I MENNESKERS LIV	33
HÅPETS KATEDRAL	38
B. 4 KIRKEN GIR ROM FOR ULIKE KUNST- OG KULTURUTTRYKK	51
B.5 HOVEDMÅL 5 FLERE FÅR LYST TIL Å JOBBE I KIRKA OG BLIR VÆRENDE I ARBEID I KIRKA	53
PRESTETJENESTEN I BORG 2020	56
B.6 KIRKEN HAR EN DEMOKRATISK OG VELFUNGERENDE ORGANISASJON	60
C BISKOPENS ÅR	62
IV. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	65
V. VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER	67
VI. ÅRSREGNSKAP	69
VEDLEGG	72
RAPPORT 2020 OG PLANER 2021 KOMMUNIKASJONSLØFTET	72

Om kildene: Det er flere kilder til tallene med ulik validitetsgrad:

SSBs kirkeårsstatistikk 2021- valide tall bortsett fra Digitale gudstjenester og deltagere på disse. Her har soknene rapportert på ulike måter. *Det er tre feilkilder for digitale data i SSB rapporteringen: 1. digitale gudstjenestedeltagere i gudstjenester som også ble sendt fysisk er ikke inkludert mange steder. 2. Bare strømmede- ikke gudstjenester i opptak skulle rapporteres og 3. målet var at det skulle rapporteres reelle digitale deltakere, men tallene tyder på at det er 3-sek visninger som er rapportert mange steder. Vi ser også at datakvalitet på åpne kirker og frivillighet har ulik kvalitet.*

Kirkerådet 2021, medlemsregisteret. Valide tall, med kjente svakheter for manglende registreringer av kirkelige handlinger.

Medlemsundersøkelse Borg/Hamar/Stavanger 2020. Valide tall.

Medlemsundersøkelse DNK 2020. Valide tall.

Borg bispedømmeråd har gjennomført undersøkelser om undervisningsansattes trivsel i Koronapandemien og tanker om digital kirke, grad av koronarestriksjoner i fellesrådene, reell deltagelse i digitale gudstjenester, undersøkelse om fellesrådenes tanker og behov knyttet til digital kirke, samt evalueringer av kurs og samlinger. Validitetsgraden varierer med hensyn til svarprosent.

Rambøll 1. Delvis valide tall, svar fra 80% av menighetene i Borg.

Rambøll 2. Valide tall, svar fra 92% av menighetene i Borg.

Diverse rapporter på digitale medier fra eksterne kilder som Facebook, Google analytics og Medieovervåkingen Infomedia.

Trosopplæringsverktøyet 2021.

I Ledernes beretning

ÅPEN OG FLEKSIBEL

FOLKEKIRKE I KORONAÅRET

2020 ble året da kirke og folk gjennomlevde de mest omfattende krisetiltakene siden den nazistiske okkupasjonen. Ansatte og frivillige viste en omstillingsevne og kreativitet over all forventning for at kirken skulle være en synlig og tilgjengelig kirke midt i nedstengninger og store begrensinger i muligheten til å samles. Kirken i Borg sitt største tap som arbeidsfellesskap var at soknepresten i Skedsmo Bjørn David Haraldsen døde av korona. Begravelsen fant sted 12. mai.

I Borg bispedømme høstet vi fruktene av flere års bevisst prioritering av samhandling mellom de to arbeidsgiverlinjene. Vår delegerte og samarbeidende beslutningsstruktur besto "koronatesten". De faglig gode smitteveilederne utarbeidet nasjonalt var til stor hjelp.

Gjerdrum-katastrofen viste at Den norske kirke er sterkt etterspurt i det direkte omsorgs-arbeidet for de rammede, kirkerommet ble åpnet og kirken var tydelig tilstede i offentligheten. Sammen med økningen i åpne kirker, aktiviteter knyttet til allehelgensdag, og oppslutningen om kirkelige gravferder bekreftet 2020 at kirken er en ønsket medvandrer for mennesker i sorg og krise.

På tross av betydelige og nødvendige restriksjoner, har kirkene i Borg bispedømme stort sett vært åpne for dåp og begravelser gjennom hele året. Alle planlagte konfirmasjoner ble gjennomført med nærhet og verdighet, og lokalkirken gjorde en stor innsats for å ta vare på dem som fikk det ekstra vanskelig under nedstengningene. Gudstjenesteoppslutningen har naturlig nok vært redusert siden det har vært så sterke restriksjoner, men vi registrerer at mange har benyttet seg av det digitale tilbudet og kirkene har også vært tilgjengelig mange steder for lystenning og refleksjon. De ansatte og mange frivillige har gjort en formidabel innsats for å få dette til.

2020 ble året da kirkens tilstedeværelse på digitale arenaer og bruk av digital kommunikasjon ble en integrert del av kirkens virksomhet lokalt og regionalt. I Borg bispedømme var vi forberedt gjennom lanseringen av Kommunikasjonsløftet høsten 2019 som fokuserer på målrettet kommunikasjon med alle medlemmer.

Kommunikasjonsarbeidet i Borg har i 2020 fått et kraftig løft ved bygging av kompetanse og kapasitet lokalt og regionalt. Ledere på alle nivå har fått økt kompetanse om målrettet og helhetlig kommunikasjon for grønne og gule og røde medlemsgrupper. En spisset medlemsundersøkelse har vært et viktig verktøy i arbeidet med å skape felles forståelse av utfordringer og utvikle tiltak for å gripe muligheter.

Over to millioner mennesker i Borg bispedømme er nådd med digitalt innhold. Lokalkirken har bidratt med imponerende innovasjon i innhold og form på kirkelig digital virksomhet. Særlig gledelig og overraskende er det at «husandakten» har fått en renessanse gjennom digitale kveldsbønner. Dette har gitt ny kraft i lokalkirkens virksomhet og gitt nye relasjoner i lokalsamfunnet.

En av lærdommene fra 2020 er at vi må styrke kommunikasjonen med medlemmer som ikke så ofte oppsøker kirkerommet. Vi ser også at det er et behov for å markedsføre kirkelige handlinger tydeligere i det offentlige rom når andre aktører driver til tider svært offensiv markedsføring.

Det ble tidlig rapportert at mange dåpsfamilier opplevde egne dåpsgudstjenester svært positivt. Det er besluttet at dette vil være et fint alternativ til dåp i hovedgudstjenesten i tiden fremover. Bispedømmerådet besluttet i desember en dåpsstrategi for bispedømmet.

Koronasituasjonen har preget lokalkirkens diakoni sterkt. Tiltak har blitt endret til langt flere individuelle møter og samtaler siden tradisjonelle samlinger og institusjonsbesøk har vært meget krevende og ofte umulig å gjennomføre. Strategiplan for diakoni i Borg ble vedtatt i desember og gjør oss godt rustet til å videreutvikle kirkens diakoni i den nye normalsituasjonen post-korona.

Håpets Katedral har holdt på med bygging, innovasjon og dugnader gjennom hele året. Katedralen er i økende grad i bruk til undervisning, kveldsbønner og har et tydelig interreligiøst preg.

Mange undervisningsansatte viste stor evne til å møte nedstengning av fysiske møtepunkt da det på kort tid ble etablert mange nye aktiviteter som nådde mange deltakere i digitale medier. Særlig har ungdomsarbeidet fått nytt innhold på nye flater i mange av menighetene.

Den samlede oppslutningen om tiltak i trosopplæringen har en liten økning i 2020 og det har vært 25 119 fysiske deltagere i 2020. Samtidig ser vi at det er variasjoner mellom prostiene og vi har tro på at den sterke satsingen på kommunikasjon med bl.a. #øktoppslutning-prosessen vil gi resultater etterhvert.

Skole-kirke var ment å være en satsing i 2020. Dette har vært vanskelig med de mange unntakssituasjonene i skolene. De få stedene lokalkirken tilbød ressurser til hjemmeskole ble det tatt meget godt imot.

Borg bispedømme har sammen med Sarpsborg kommune, museet, næringslivet og pilegrimsfellesskapet etablert Borgleden Pilegrimssenter AS. Vi vurderer denne organisasjonsformen og slik forpliktende samskaping mellom ulike aktører som en fremtidsrettet arbeidsform for kirken i Borg.

Igjen har vi erfart at strategiene og den strategiske planen viser seg nyttig gjennom å gi

mening og felles retning i utvikling av virksomheten lokalt og regionalt. I en ny forenklet 2020-versjon har den fått enda større kraft og brukes av stadig flere menigheter. Særlig er vi tilfreds med at våre seks strategier ikke bare tydeliggjør handlingsrommet vi har som kirke, men også viser seg å gi konkrete resultater.

Ressursbruken knyttet til korrekt og valid datafangst som grunnlag for strategisk utvikling og effektivisering er stor, enten det er resultater for digital deltagelse, rapportering på musikkbruk eller resultater for åpen kirke. Samtidig ser vi at vi mangler kapasitet til å utvikle gode og presise analyser av resultatene slik at vi kan utvikle gode strategiske justeringer og tiltak på alle nivå.

Koronaåret har vært et krevende år for mange medarbeidere med mye frykt, usikkerhet og stadige endringer av planer. Den formidable innsatsen som er lagt ned har etter vår oppfatning gitt mange gode resultater. Kirken har vært tilstede i folks liv og har gitt mange mennesker rom for håp.

Karin Elin Berg
leder
Borg bispedømmeråd

Atle Sommerfeldt
biskop i Borg

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Borg biskop og bispedømmeråd er den regionale ledelse for Den norske kirke i Borg bispedømme. Borg bispedømmeråd er det demokratiske organ som leder arbeidet i Borg bispedømme. Bispedømmerådets hovedoppgave er å ha sin oppmerksomhet henvendt mot alt som kan vekke og nære det kristelige liv i menighetene. Bispedømmerådet skal fremme samarbeidet mellom det enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet. Bispedømmerådet ansetter bispedømmets prester og proster.

Hovedmålet er å støtte opp under Den norske kirke i samsvar med Grunnloven § 16.

« Alle Indvaanere av Riget have fri Religionsøvelse. Den norske Kirke, en evangelisk-luthersk Kirke, forbliver Norges Folkekirke og understøttes som sådan af Staten.....»

Fra dette hovedmålet er det utledet følgende mål:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

Borg bispedømmeråd utviklet ut fra disse fire hovedmålene, resultatmål for Den norske kirke og strategiplan for Den norske kirke i Borg, fire strategiske mål og 22 resultatmål for sin virksomhet i 2020.

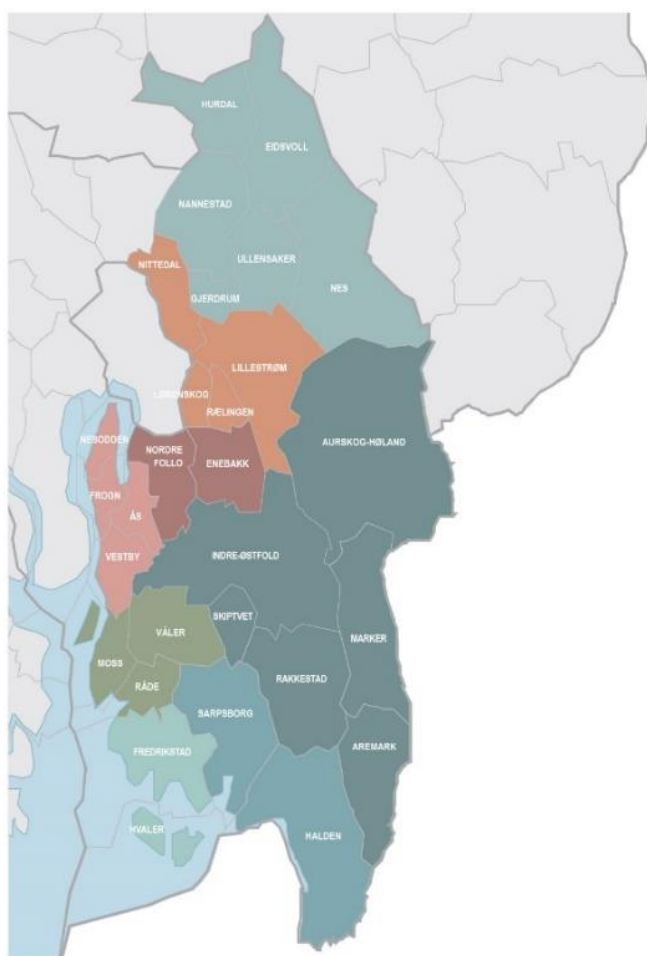
Bispedømmerådet består av ni valgte medlemmer pluss biskop og har stiftsdirektør som daglig leder. Ungdomsrådet i Borg har seks valgte medlemmer og to vara.

Bispedømmerådets leder Karin-Elin Berg og biskop Atle Sommerfeldt på nyttårmottagelsen 2020.

Borg bispedømmeråd samarbeider med Borg kirkevergelag, Dialogforum Østfold, Kirkens Bymisjon, Kirkens Nødhjelp, Kirkens SOS, Kirkens Familievern, IKO – Kirkelig Pedagogisk Senter, Håpets katedral AS, Borgleden Pilegrimssenter AS og Samarbeidsrådet for Menighet og Misjon (Areopagos, Den Norske Israelmisjon, Det Norske Misjonsselskap, HimalPartner, Misjonsalliansen, Normisjon og Stefanusalliansen). Gjennom SBU-Borg samarbeider biskop og bispedømmerådet med NMSU, Hekta, Søndagsskoleforbundet, Acta, NLMU, Ung kirkesang, KFUK/M, KRIK, Skjærgårdsgospel og Changemaker. Samarbeidet med Gøteborg stift og The Evangelical Lutheran Church in Jordan and The Holy Land (ELCJHL) fortsetter også.

Omtale av organisasjonen

Borg bispedømmeråd hadde 31.12.2020 totalt 153,7 årsverk, fordelt på 142,1 opprettede presteårsverk og 11,6 årsverk i sekretariatet. Prostene og sekretariatets ledergruppe utgjør bispedømmets daglige ledelse. Biskopen leder prostene og prestedtjenesten. Prostene er som hovedregel medlem i kirkelige fellesråd og styrer prestedtjenesten i prostiet. Stiftsdirektøren leder virksomheten i sekretariatet. De to seksjonene personal og service, og kirke og samfunn, har hver sin seksjonsleder. Sekretariatet for Borg biskop og bispedømmeråd holder til i Fredrikstad.

Illustrasjonen viser Borg bispedømme med oppdatert oversikt over kommunene fordelt i bispedømmets 8 prostier. Kommunesammenslåinger 1. jan. 2020 gav store endringer i både fellesrådsområder og prostiinn delinger.

A Nøkkeltall medlemmer

Prosti	Antall sokn	Medl. DnK 2017	Medl. DnK 2018	Medl. DnK 2019	Medl. DnK 2020	% endring siste år	Folketall 2017	Folketall 2018	Folketall 2019	Folketall 2020	% endring siste år2	Andel medl. av folketall
Domprostiet	11	59 044	58 840	58 326	57 989	-0,6	85517	86371	87053	87 887	1,0	66,0
Søndre Borgesyssel	16	60 090	59 714	59 270	58 857	-0,7	86580	87174	88105	88 759	0,7	66,3
Vestre Borgesyssel	7	41 613	41 403	40 994	40 593	-1,0	61607	62006	62517	63 041	0,8	64,4
Østre Borgesyssel	22	58 368	58 050	57 727	57 324	-0,7	78106	78469	79162	79 765	0,8	71,9
Søndre Follo	11	47 299	47 132	46 674	46 095	-1,2	72592	73408	73974	74 487	0,7	61,9
Nordre Follo	8	46 736	46 289	45 900	45 446	-1,0	69003	69263	70398	71 099	1,0	63,9
Nedre Romerike	14	104 908	105 034	103 773	101 880	-1,8	163910	168111	170222	172 877	1,6	58,9
Øvre Romerike	20	75 280	75 401	75 128	75 437	0,4	105751	108407	112036	114 430	2,1	65,9
Borg	109	493 338	491 863	487 792	483 621	-0,9	723 066	733 209	743 467	752 345	1,2	64,3

Kilde: Medlemsregisteret og SSB 2020.

B Volumtall

Volumtall sum	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	%endring 2019-2020
Antall dåpshandlinger	4 176	3 901	3832	3527	3264	3344	2527	-24,4%
Antall konfirmerte	5 034	5 027	4671	4719	4575	4425	4297	-2,9%
Antall kirkelige vigslar	940	887	937	984	903	778	463	-40,5%
Antall kirkelige gravferder	4 732	4 732	4587	4486	4575	4505	4579	1,5%
Antall gudstj. søn- og helligdag	4 893	4 810	4769	4716	4750	4727	4257	-10%
Delt. gudstj. søn. & helligdag	483 184	470 909	455298	441298	424 303	422 809	195 407	-53,8%
Antall gudstjenester totalt	6 458	6 359	6367	6430	6539	6371	5109	-19,8%
Delt. gudstjenester totalt	625 966	612 514	595 192	592 878	579 153	566 973	235 260	-58,5%

Kilder: SSB og Kirkerådet 2021

C Nøkkeltall årsregnskapet

Nøkkeltall for årsregnskapet	2016	2017	2018	2019	2020
Antall årsverk opprettet			154,2	153,4	153,7
Herav prestatetjeneste			143,9	143,1	142,1
Samlet tildeling post 01/ budsjettgruppe 1A	120 934 000	135 715 000	128 273 000	127 241 000	126 927 000
Driftsutgifter	12 021 272	10 099 100	125 495 000	128 092 000	126 755 000
Andel lønn brukt i presteskapet	90,0%	92,0%	92,7%	85,7%	83,1%

Tall for 2016 fra Kulturdepartementet. Tall for 2017 og 2018 fra Kirkerådet.Felles økonomienhet: "Det er fra 2019 helt lik utregning av nøkkeltallene i rDnk. Av den grunn kan tallene fra tidligere år nødvendigvis ikke være helt sammenliknbare. Lønnsandel og lønnsutgifter inneholder personalkostnader. Ved overgang til eget rettssubjekt i 2017 ble det også gjort en del endringer slik at tallene før og etter dette heller ikke er helt sammenliknbare. Pensjonskostnader ble i 2017 ført på den enkelte virksomhet. Det ble fra 2018 ført på rettssubjektinnivå."

III. Årets aktiviteter og resultater

A. Status resultater og måloppnåelse + digital satsing

Beskrivelse av fargekoder: grønn: Mål oppnådd, oransje: Måloppnåelse påvirket av korona, rødt: Mål ikke oppnådd, negativ utvikling. I tillegg til Kirkemøtets resultatmål har Borg definert en del egne resultatmål og indikatorer, disse er i kursiv. Kilder: SSBs kirkeårsstatistikk 2021, Borg bispedømmeråd 2021.

Strategiske mål Den norske kirke i Borg	Resultatmål Borg	Resultat 2020
Flere deltar i, og opplever gudstjenesten som et trosstyrkende og inkluderende fellesskap	1.a Øke gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse på søn- og helligdager	- Reduksjon på 49,5% på fysiske søn- og helligdagsgudstjenester: 45,2 deltakere pr. gudstjeneste. - Det ble strømmet 2225 digitale gudstjenester med 1.040.089 deltakere. - Gjennomsnittsdeltakelse på digitale gudstjenester er 468. Samlet oppslutning fysiske og digitale gudstjenester: 1.233.749 ----- - Reduksjon på 73,7% deltakere på hverdagsgudstjenester, 45 deltakere per gudstjeneste. - Det ble i andre halvår strømmet 772 digitale andakter med 273.106 deltakere. - Gjennomsnittsdeltakelse på digitale andakter var 353. Samlet oppslutning hverdagsgudstjenester og digitale andakter: 311.083
	1.b <i>Vekst i antall gudstjenestedeltakere på hverdager/digitale andakter</i>	
	2. Flere velger kirkelig vigsel	Reduksjon på 40%
	3. Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes stabilt.	Stabil andel krk. gravferder av døde medl. 2010-19 Økning antall krk. gravferder opp 1,5%
	4. Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet	Reduksjon på 50%, fra 18 til 9. Bedre enn gjennomsnittet siste fem år (7).
Flere søker dåp, og deltar i trosopplæring	1.Oppslutningen om dåp øker	Reduksjon på 24 % i antall dåpshandlinger
	2.Oppslutningen om trosopplæringstiltakene øker	4-årsbok: N- 38% B- 27 % stabilt 6-årstiltak: N- 29 % B- 20% opp1%poeng Tårnagent: N- 23% B- 14% ned 4 % poeng Lysvåken: N- 21 %, B- 8% ned 4 %poeng Etter konfirmasjon: N-10%, B- 8% ned 2%poeng
	3. Oppslutningen om konfirmasjon holdes stabil	76,1 % av målgruppen, ingen signifikant endring fra 2019.
Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.	1. <i>Flere menigheter med diakonalt kommunalt samarbeid.</i>	Økning i antall kommuner som samarbeider med menigheter. Godt samarbeid i Koronapandemi.
	2.Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge	Antall menigheter med integreringstilbud er redusert med 8
	3. <i>Flere menigheter blir grønne menigheter og inkluderende menigheter</i>	Ingen nye grønne eller inkluderende menigheter i 2020
	4. Arbeid med religionsarbeid styrkes	Flere menigheter blitt medlemmer i Dialogforum Østfold. Håpets katedral har utviklet sitt arbeid.
	5. <i>Økt kapasitet og kompetanse på kommunikasjon i menigheter/prostier</i>	Kommunikasjonsfunksjon etablert i 7 av 8 prostier, flere fellesråd med kommunikasjonsfunksjon, kommunikasjonsutvalg etablert i menigheter, 18 av

	(Kirkens digitale nærvær øker)	28 fellesråd har deltatt på opplæringsår i sosiale medier, 4 fellesråd i gang med opplæringsår kommunikasjon for hele staben (200 ansatte). Alle fellesråd har fått «strømmepakke» som muliggjør gode digitale produksjoner på enkelt vis. Undersøkelser har gitt mer kompetanse (medlems-, menighetsblad- og digital undersøkelse) (57 % økning i antall følgere totalt for alle enheter, totalt over 1 million digitale deltagere. Kirken tilstede på flere digitale plattformer; YouTube, TikTok, Instagram, Snapchat)
	6. Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom	TV-kanaler på sykehjem og lokalavis, FB-grupper i lokalsamfunn, stadion og drive in gudstjenester, utkjøring av materiell til private hjem, fornyelse menighetsblader, allehelgen og sorg utenfor kirkerommet, kirken i Gjerdrum i rikskanaler, nytt «gult» innhold har nådd flere i sosiale medier, annonsering på skjerikirken, samarbeid med Litteraturhuset Fredrikstad.
	7. Samarbeidet skole/kirke styrkes	Nedgang Kun 9 menigheter laget digitalt innhold til skoler
Flere deltar i kirkens kunst- og kulturliv, og kirkens kunst- og kulturtilbud videreutvikles	1. Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangementer	Konserter/kulturarrangementer: Reduksjon på 59% arrangementer Reduksjon på 77% deltakere Digitale aktiviteter: 559 Digitale deltakere: 624.780
	2. Flere åpne kirker	Antall sokn: Økning på 32% Antall dager: Reduksjon på 33%.
Flere får lyst til å jobbe i kirka og blir værende i arbeid i kirka.	1. Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes.	9 vigslinger av prest, diakon, kateket og kantor. Flere ansatte utdanner seg til vigslet stilling mens de er i annen kirkelig stilling. 30 prestestillinger utlyst (tredobling) og alle besatt med kvalifiserte søkere ved første gangs utlysning.
	2. Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirka (2%)	Reduksjon 33,6 % frivillige totalt
	3. Kirkelige medarbeidere trives på jobben	Medarbeidere som sier de trives i jobben 4,2 i medarbeiderundersøkelsen. Koronasituasjonen skapt utfordringer i 2020.
Den norske kirke har en demokratisk og velfungerende organisasjon	1. Samarbeid og samhandling mellom ulike enheter på ulike nivåer øker	Flere menigheter melder om samarbeid om digitale medier, og flere menigheter og fellesråd samarbeider i kommunikasjonsløftet
	2. Fortsatt støtte og opplæring til menighetsråd	Ledersamling gjennomført våren 2020, ikke prostivise samlinger som vanlig høsten 2020. Innføring i tilsettingsregelverket for alle MR-medlemmer i to prosti i.f.m. prostetilsettinger.

B Omtale av resultater og måloppnåelse

B.1 Flere deltar i, og opplever gudstjenesten og kirkelige handlinger som et tros-styrkende og inkluderende felleskap

Status resultatmål 1.1.a: Øke gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse på søn- og helligdager

Gjennomsnittlig fysisk deltakelse på gudstjenester på søn- og helligdager ble redusert med 49,5% til 45,2 deltakere i 2020. Antall gudstjenestedeltakere på søn- og helligdager ble redusert med 55%, tilsvarende 230.440. Totalt antall deltakere på alle gudstjenester reduseres med 59%, som omtrent er på linje med de nasjonale tallene. Hovedforklaringen til nedgangen er koronarestriksjoner.

I Borg ble antall søn- og helligdagsgudstjenester redusert med 10% i 2020. Det er bare Stavanger bispedømme som har en mindre reduksjon i det fysiske gudstjenestetilbudet (8%). Nasjonalt er antall gudstjenester på søn- og helligdager redusert med 16%. Et relativt høyt antall gjennomførte fysiske søn- og helligdagsgudstjenester i Borg bidrar til at den gjennomsnittlige gudstjenestedeltakelsen blir lav (45,2).

Til sammen ble det strømmet 2225 digitale gudstjenester og andakter i Borg bispedømme i 2020, med imponerende 1.041.089 deltakere (3-sek visninger). Til tross for høyere svarprosent fra menigheter i Borg er dette høyere tall enn for de andre bispedømmene, både i antall digitale aktiviteter og deltakere.

Status resultatmål 1.1.b: Vekst i antall gudstjenestedeltakere på hverdager/digitale andakter

Det er en reduksjon på antall fysiske gudstjenestedeltakere utenom søn- og helligdager på 72,4%. Den gjennomsnittlige deltakelsen går ned med 46,7%, til 46,8 deltakere per gudstjeneste. Hovedforklaringen til nedgangen er koronarestriksjoner.

Fra juni – desember 2020 ble det publisert hele 772 digitale andakter, kvelds-/morgenbønner, eller korte tekstrefleksjoner stort sett på hverdager. Disse hadde 273.106 deltakere, noe som gir et gjennomsnitt på 354 digitale deltakere pr aktivitet.

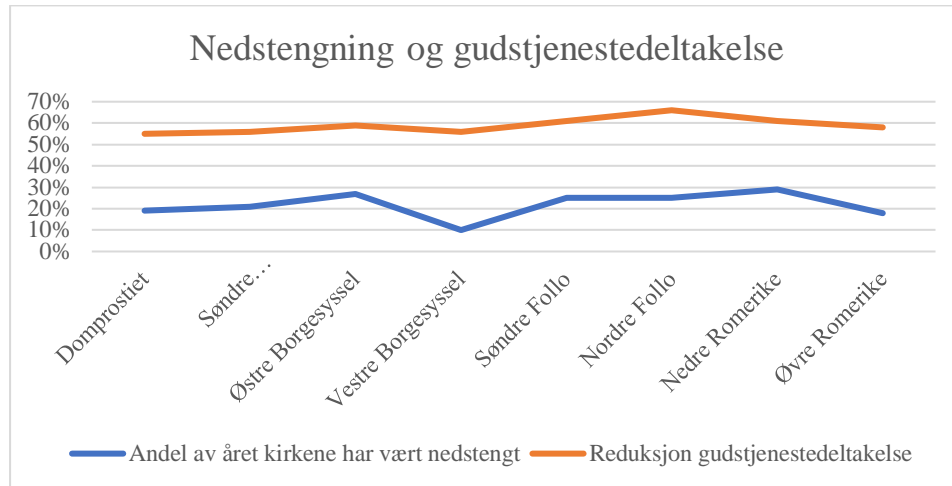
Faktaboks: Hva betyr de ulike tallene i digital rapportering?

Nye plattformer gir nye måter å rapportere på. Vi har laget denne oversikten slik at vi er enige om hva vi teller og hva det kan bety.

1. Digital synlighet måles i form av rekkevidde, det indikerer hvor mange som har fått innlegget opp i sin feed.
2. Digital oppslutning måles i form av 3-sek visninger. Det er dette tallet Rambøll-rapportene bruker og omtaler som digitale deltakere, bla av hensyn til lik rapportering for ulike kanaler.
3. Reell digital deltagelse måles gjennom hvor mange som har sett store deler av selve videoen med gudstjeneste/konsert/andakt etc. Det var et ønske om at SSB-skjemaet skulle måle dette, men flere stikkprøver, samt resultater viser at disse tallene ligger nærme 3-sek visninger. Tallene representerer mye feilrapportering. SSB-tallene for digital deltagelse kan ikke legges til grunn for videre analyser.

Fysiske gudstjenester i koronatiden

Gudstjenesteoppslutningen i 2020 er sterkt preget av smitteverntiltakene som ble innført i midten av mars i forbindelse med koronapandemien. I tillegg til de nasjonale smittevernreglene har det vært ulikt smittevernregime fra kommune til kommune, noe som forklarer variasjonene mellom prostiene.

Figuren viser forholdet mellom %-andel av året kirkene har vært stengt, og %-vis reduksjon av fysisk gudstjenestedeltakelse. SSB 2021. Borg bispedømme 2021.

Vi ser at det er noen variasjoner mellom prostiene når det gjelder gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse totalt. I Søndre Follo var det gjennomsnittlig 37,2 deltakere pr gudstjeneste, mens i Nordre Follo var det tilsvarende antallet 60,7. Dette kan forklares med forskjeller i kirkelig infrastruktur. I de store arbeidskirkene i Nordre Follo har det vært gjennomført færre gudstjenester med høyere deltakertall pr gudstjeneste, blant annet godt besøkte utegudstjenester i Sofiemyr kirke på julaften. Dette gir høyere gjennomsnittstall. I Søndre Follo har mindre kirkebygg bidratt til at det er gjennomført et høyere antall gudstjenester med lavere deltakelse pr gudstjeneste, noe som gir lavere gjennomsnittstall.

Reduksjonen i antall dåpshandlinger (-24 %), samt at det ofte bare har vært foreldre og faddere som har vært til stede når det har vært utført dåp, påvirker også gudstjenesteoppslutningen.

Det er imidlertid svært positivt at antallet avholdte fysiske søn- og helligdagsgudstjenester i Borg i 2020 ikke har en større nedgang enn 10% (nasjonalt 16%). I Søndre Follo har antall søn- og helligdagsgudstjenester økt med 2,4%, og det er bare små reduksjoner blant annet i Vestre Borgesyssel (-2,9%) og Øvre Romerike (-0,9%). Dette viser at kirken, så langt det har vært mulig, har lagt til rette for et fysisk gudstjenestetilbud. I Øvre Romerike påpeker prostens at man har lagt til rette for dåp og vigsel i alle sokn i hele 2020, innenfor det til enhver tid gjeldende smittevernsregime. Selv om antallet fysiske gudstjenester og gudstjenestedeltakere er redusert, viser tallene på bispedømmenivå at det ikke er grunnlag for å hevde at kirkene i Borg har vært nedstengt i 2020.

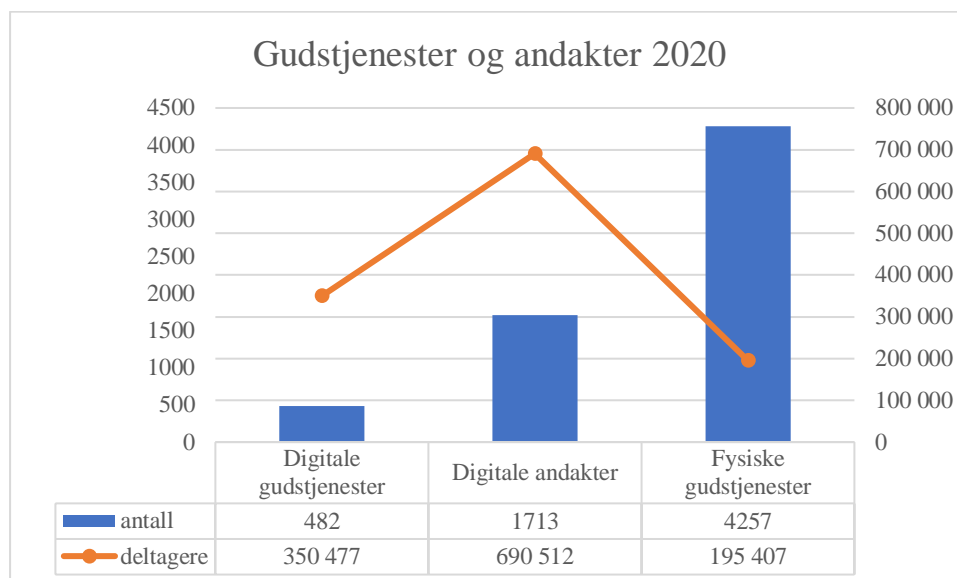
Det har også vært utvist stor kreativitet til å invitere til fysiske gudstjenester andre steder enn i kirkerommet. Utegudstjenester har vært underlagt lettere restriksjoner på antall deltakere. I Fredrikstad domkirke hadde man f.eks. en av julaftensgudstjenestene på kirketrappen med stor oppslutning, i Spydeberg har man brukt stadion og flere menigheter på Romerike har hatt drive-in gudstjenester med god oppslutning.

Justert ordning for hovedgudstjenesten

Den justerte liturgien for hovedgudstjenestene skulle opprinnelig bli tatt i bruk i alle sokn 1.søndag i advent 2020. På grunn av koronarestriksjonene har det i mange sokn vært krevende å få til en god prosess i stab, gudstjenesteutvalg og menighetsråd. Den justerte liturgien skal ifølge kirkeordningen legges frem for menighetsmøtet for uttalelse. I mange sokn ble det ikke avholdt menighetsmøte i 2020 på grunn av koronarestriksjonene. Til 1.søndag i advent hadde 32 sokn vedtatt den justerte ordningen for hovedgudstjenesten. 70 sokn har søkt biskopen om utsettelse til 1.pinsedag 2021 for innføring av justert liturgi. Det er ingenting som tyder på at dette går ut over kvaliteten i arbeidet, men at prosessen har gått noe tregere og at mange gudstjenesteutvalg og menighetsråd har trengt mer tid.

Digitale gudstjenester og andakter

De overordnede tallene viser at det har skjedd et digitalt paradigmeskifte i gudstjenestetilbudet i Den norske kirke i Borg i 2020.

Figuren viser antall gudstjenester og andakter 2020 Borg bispedømme. SSB 2021, Rambøll 1 2020 og Rambøll 2, 2021.

Tabellen ovenfor viser den fysiske gudstjenestedeltakelsen, digital gudstjenestedeltakelse og digitale andaktsdeltakelsen. Disse tallene kan ikke sammenlignes direkte; Rambøll-tallene angir hvor mange som har sett tre sekunder av en digital gudstjeneste. SSB-tallene hadde også rapportering på digitale gudstjenester og deltagelse på disse, men stikkprøver har vist at det er mye feilrapportering knyttet til SSB-tallene.

Legger vi Rambøll-tallene til grunn er den samlede digitale gudstjenesteoppslutningen på 1.052.105 deltakere. Første halvår hadde Borg bispedømme 1591 digitale gudstjenester, med 603 111 deltakere. Stavanger bispedømme hadde omtrent like stor deltagelse. Andre halvår hadde Borg 1034 digitale gudstjenester med 448.894 deltakere, mens de fleste andre bispedømmene hadde en større tilbakegang både i antall digitale aktiviteter og digitale deltakere. Dette tyder på at arbeidet som ble nedlagt med digitale gudstjenester våren 2020 viste seg bærekraftig.

Det er av stor interesse for den videre satsingen på digital kirke å ha valide data for reell digital gudstjenestedeltagelse. Vi har derfor innhentet tall for reell deltagelse i de tre prostiene med høyest deltagelse for å måle hvor mange som har sett 80% eller mer av en digital gudstjeneste. Det viser seg

at reell digital deltagelse per gudstjeneste varierer fra 400 til 15. Reell digital deltagelse avhenger av teknisk kvalitet, innhold og i hvor stor grad øvrig innhold på Facebooksiden er attraktivt for publikum. Sarpsborg fellesråd har betydelig høyere reell deltagelse enn flere sokn i Nedre Romerike og Søndre Follo. Det er behov for mer kunnskap i soknene rundt dynamikken og algoritmer i sosiale medier om potensialet for digital kirke skal utnyttets fullt ut.

Resultatene viser at den digitale deltakelsen absolutt kan måle seg med fysisk deltagelse og at digitale gudstjenester er viktig både for oppslutning og deltagelse i videre utvikling av kirkelig virksomhet. Resultatene viser at det ikke er tvil om at kirkens digitale gudstjenestetilbud har bidratt til at kirken har vært mer synlig for flere mennesker i 2020 enn tidligere.

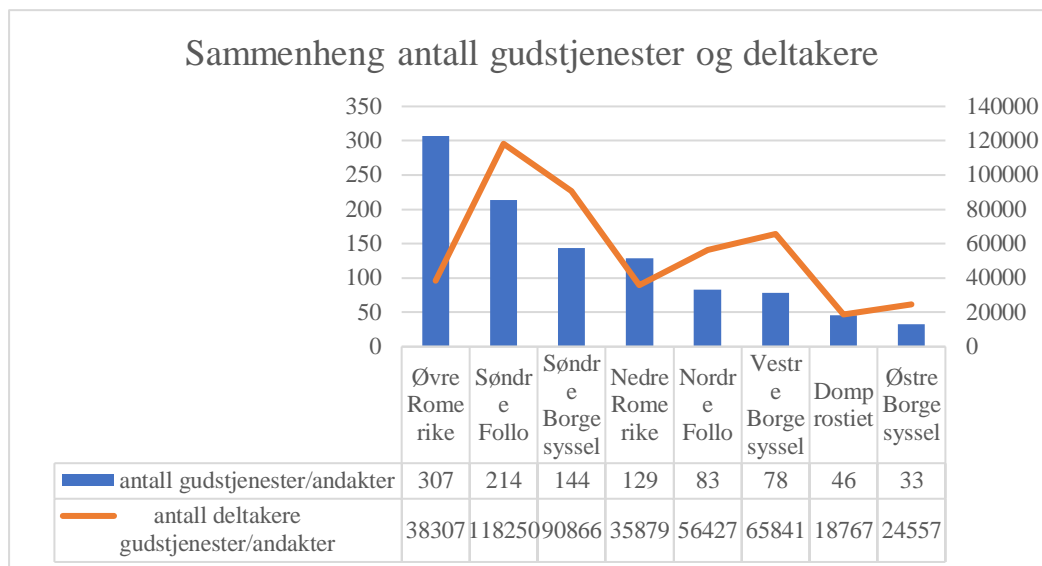
Et styrket andaktsliv - husandaktens renessanse

Tallene for andre halvår 2020 viser at det totalt ble gjennomført 1034 digitale gudstjenester/andakter. Av disse var hele 772 aktiviteter (75%) andakter, kvelds-/morgenbønner, eller korte tekstrefleksjoner enten i helgene eller på ukedager. Disse hadde i gjennomsnitt 354 deltakere pr aktivitet på bispedømmnivå. Prostiene med høyest gjennomsnittlig deltagelse på digitale andakter/kvelds- eller morgenbønner er Søndre Borgesyssel (604) og Søndre Follo (590), der det digitale tilbudet ble organisert på fellesrådsnivå (se nedenfor). Dette er svært gledelige tall som viser at kirken med digitale hjelpemidler har bidratt til å revitalisere den gamle «husandakten» med fellesskap i familien, og har vært til stede med veiledning, trøst og håp i menneskers liv på andre dager og tidspunkter enn den tradisjonelle hovedgudstjenesten.

Suksessfaktorer for digitalt gudstjenestetilbud:

I møte mellom begrensningene i gjennomføringen av fysiske gudstjenester og satsingen på digital kirke har det foregått et omstillingsarbeid som i høy grad har preget lokalkirkens, prostenes, fellesrådenes og bispedømmerådets arbeid med gudstjenesteutvikling både teknisk, organisatorisk, teologisk og formmessig. Hvordan har kirken tilpasset sin virksomhet på nye plattformer?

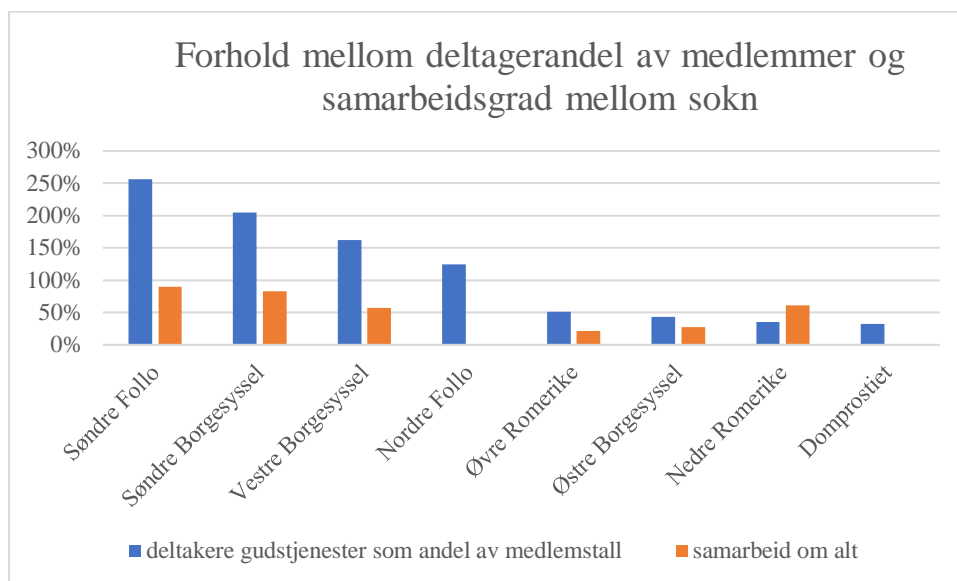
I de prostivise oversiktene for perioden 16.juni – 31.desember 2020 (se figuren neste side) ser vi en tydelig sammenheng mellom antall digitale gudstjenester og digitale gudstjenestedeltakere. Både Søndre Borgesyssel og Søndre Follo har et høyt antall publiseringer i perioden (Søndre Borgesyssel 144 gudstjenester og 90.866 deltakere, Søndre Follo 214 gudstjenester og 118.250 deltakere). De andre prostiene har både lavere antall publiserte gudstjenester, og lavere deltagelse. Unntaket er Øvre Romerike prosti som har flest antall publiserte gudstjenester (307), men et lavt deltakertall (38.307). Ifølge prosten på Øvre Romerike kan det være feil knyttet til rapporteringen på digitale aktiviteter i dette prostiet.

Figuren viser antall digitale gudstjenester og deltagere juni til desember. Rambøll 2, 2021.

I den videre analysen vil vi se nærmere på hvilke faktorer som kan forklare den store økningen både i antall digitale aktiviteter og deltakere i Søndre Borge syssel og Søndre Follo prosti.

Organisering og ledelse: Det har vært store prosti-vise variasjoner i hvordan arbeidet med digitale gudstjenester/andakter har vært organisert.

Figuren viser antall sokn som sier de har samarbeidet om alle digitale aktiviteter og deltagerandel av medlemstall i prostiene, juni til desember. Rambøll 2 2021. *uten Gjerdrum

Generelt ser vi en tendens til at det i prostier der sokn oppgir at de har samarbeidet om alle digitale aktiviteter som kan vise til høyere deltakertall (Søndre Borge syssel 83%, Vestre Borge syssel 57%, Søndre Follo 90%). Fra prostene vet vi at Øvre Romerike har feilkilder i rapporteringen, i Øvre har man samarbeidet mer enn oppgitt.

Det har vært gjort grundige vurderinger i alle prostier om hvordan man skal organisere det digitale gudstjenestetilbudet. Som argumenter for at det digitale tilbudet bør ledes på soknenivå blir det fremholdt som viktig at målgruppen ønsker å kjenne igjen kirkerom, prest, barnekor og andre

medvirkende. Videre vil en digital satsning forankret på soknenivå gjøre at flere kirkelige ansatte og frivillige får prøvd seg og gjort viktige erfaringer med hva det innebærer å være kirke på digitale flater, noe som i seg selv er en viktig kompetanse. Flere sokn har opplevd dette som svært stimulerende og engasjerende, mens andre har opplevd det sårbart og ressurskrevende, særlig i mindre staber. Skal man lykkes med å være kirke på digitale flater forutsetter det at man setter av nødvendig tid og personalressurser både til planlegging og gjennomføring, noe som kan være krevende å drifte i staber med mindre ressurser. Prosten i Nordre Follo skriver: «Det positive med dette er at mange har fått delta og fått utløp for engasjement og utprøving av nye ting. utfordringer er at det neppe vil være bærekraftig når vi forhåpentligvis etter hvert kommer tilbake til normal aktivitet i menighetene».

I flere prostier har man prøvd ut ulike modeller både på sokne-, fellesråds- og prostinivå. I Vestre Borge syssel har man for eksempel kombinert strømming av ordinære høymesser fra det enkelte sokn, med felles prostvise digitale gudstjenester i forbindelse med påske, pinse og jul. I Nordre Follo prosti begynte man å strøme gudstjenester på fellesrådsnivå, men gikk raskt over til å legge ansvar og organisering til samarbeidende sokn som fordeler og organiserer felles strømmegudstjenester, noe som har vært en positiv erfaring.

I Søndre Borge syssel prosti har arbeidet med digitale gudstjenester og andakter vært organisert på fellesrådsnivå både i Halden og Sarpsborg. Prost og kirkeverge i Sarpsborg tok tidlig ledelsen, og fordelte innslag mellom soknene i en felles publiseringsplan. I fordelingen ble det lagt vekt på at sendingene skulle skje fra ulike kirker slik at man skapte lokal forankring og gjenkjenning. Man har unngått parallelle sendinger, og har i stedet krysspublisert på alle soknenes Facebooksider. Noen av gudstjenestene har også vært sendt på lokalavisens nett-tv. Ansvaret for daglige morgen- og kveldsbønner på fellesrådets Facebookside har blitt fordelt mellom prester, diakoner og kateketer, noe som har skapt bred involvering og bidratt til å øke kompetansen og forståelsen blant de ansatte om hva det innebærer å være kirke på digitale flater. Til sammen har dette bidratt til å skape en større base av deltakere. Både gudstjenester og kvelds-/morgenbønner har hatt stabil og god oppslutning. Også i Søndre Follo har det digitale gudstjenestetilbudet hovedsakelig vært organisert på fellesrådsnivå gjennom hele 2020, der man i Ås og Frogn tidlig satte ned egne styringsgrupper med et tydelig mandat. Konstituert prost i Søndre Follo understreker at nøkkelen til å lykkes er «god lokal organisering, med et utvalg som har et tydelig mandat og kompetanse, og at man har en bevisst plan».

Samlet sett viser altså analysene og prostenes erfaringer at et bærekraftig digitalt gudstjenestetilbud organisert på et annet nivå enn soknet, bidrar til høyere oppslutning. Viktige forutsetning for å sikre et bærekraftig digitalt gudstjenestetilbud er tydelig ledelse, avklarte mandater, samhandling over soknegrensene og mellom ansatte, samt god planlegging.

Teknisk utstyr og kompetanse: I den første fasen av korona-nedstengningen var det mange sokn som leide inn ekstern kompetanse til å strøme digitale gudstjenester. I mars-april var dette viktig for raskt å kunne tilby et digitalt gudstjenestetilbud når de fysiske gudstjenestene ikke kunne gjennomføres. Svakheten med innleide ressurser var imidlertid at det både var kostnadskrevende, og bidro til at ansatte og frivillige i soknene/fellesrådsområdene ikke fikk opparbeidet egen digital kompetanse. Etter hvert som det ble tydelig at koronarestriksjonene ville bli langvarige, gikk flere sokn/fellesråd til innkjøp av eget utstyr. Noe av dette var såpass teknisk avansert at det bare kunne benyttes av de som hadde en særlig teknisk kompetanse eller interesse.

Etter en kartlegging av lokalkirkens behov utarbeidet derfor bispedømmerådet i samarbeid med kirkevergelaget en strømmepakke som i oktober 2020 ble tilbudt alle fellesråd. 26 av 28 fellesråd har

nå fått strømmepakker. De «ny-sammenslåtte» fellestrådene har fått to pakker hver. Bispedømmerrådet la vekt på at det tekniske utstyret skulle ha høy brukervennlighet, bidra til god digital kvalitet og at alle som mottok strømmepakken skulle få nødvendig opplæring. Dette er et viktig bidrag til at det både teknisk og kompetansemessig ligger godt til rette for å videreutvikle et relevant og bærekraftig digitalt gudstjenestetilbud i fremtiden. Både i presteskap og andre ansattegrupper har vi observert en overraskende høy kompetanse og positivt engasjement for digital kirkelig virksomhet.

Tilbakemeldinger fra lokalkirken viser at mange ansatte opplever det som krevende å drifte et regelmessig digitalt gudstjenestetilbud. Flere steder, blant annet i Halden og Ullensaker, har dette ført til at lokalkirken har involvert personer i lokalmiljøet med teknisk og digital interesse/kompetanse som frivillige. Det fortelles om frivillige som er glade for å kunne bidra med andre typer frivillighetsoppdrag enn det kirken vanligvis åpner for. Dette vurderer vi som svært bærekraftig og et godt eksempel på hvordan de digitale gudstjeneste har bidratt til å utfordre medlemmene til å bruke og delta i lokalkirken (bispedømmerrådets strategi 3).

Digital kommunikasjonskompetanse: Bispedømmerrådet og kirkevergelaget etablerte i 2019 satsningen «Kommunikasjonsløftet» med mål om å øke den kommunikasjonsfaglige kompetansen og kapasiteten i lokalkirken på tvers av arbeidsgiverlinjene. Høsten 2019 ble også satsningen #øktoppslutning igangsatt for å øke kirkens synlighet på sosiale medier gjennom blant annet målretting, og bidra til høyere oppslutning på trosopplæringstiltak. Kompetanse om algoritmer, publiseringsfrekvens, innholdselementer og moderering er nå blitt en del av grunnkompetansen til ansatte som jobber med digital kirke. Bispedømmerrådet gjennomførte i 2018-2019 også flere videoproduksjonskurs.

Vi ser at dette var viktig for å bidra til å skape en økt forståelse blant ansatte om hvilke muligheter som finnes i et strategisk og målrettet kommunikasjonsarbeid allerede før koronarestriksjonene ble innført. I 2020 ble dette viktige arenaer for ytterligere kompetanseheving, erfaringsutveksling og bevisstgjøring på å arbeide tverrfaglig, planmessig, strategisk og analytisk med de digitale gudstjenestene.

Teologisk og liturgisk refleksjon: Kirkelige medarbeidere har erfart at det digitale formatet både skaper nye muligheter, samtidig som det fører med seg noen begrensninger. Dette har økt behovet for teologisk og liturgisk refleksjon rundt de digitale gudstjenestene. Biskopens fagdag for alle vigslede medarbeidere i september 2020 fokuserte på hvordan vi som kirke kan styrke kommunikasjonen med den gule medlemsgruppen både i gudstjenester, forkynnelse, diakoni, trosopplæring/undervisning og kirkemusikk. Utgangspunktet for fagdagen var medlemsundersøkelsen som viste at mye av det som produseres digitalt treffer den grønne medlemsgruppen godt, men at vi fortsatt har et stort potensial til å tydeliggjøre kommunikasjonen med den gule medlemsgruppen. Kirkens filterboble gjør det krevende å nå de gule og røde medlemsgruppene, det krever særskilte tiltak både i form, innhold og språk.

Dette ble fulgt opp på biskopens nyttårssamling for prestene i januar 2021, som fokuserte mer spesifikt på hvordan vi kan reflektere teologisk over digitale gudstjenester som et uttrykk for kirkens tilstedeværelse i menneskers liv. Samtalene på nyttårssamlingen viser at prestene i sitt digitale arbeid er lojale mot gudstjenestens *ordo*, samtidig som man har gjort tilpasninger til det digitale formatet. Det er en høy bevissthet om at dette er avgjørende for å etablere en bro mellom de fysiske og digitale gudstjenestene. Det har vært utvist stor kreativitet og teologisk kompetanse i utforming av TikTok-gudstjenester, Snap-gudstjenester, korte gudstjenester på 7 minutter for Facebook og samtalesnutter på Instagram for ungdom.

Parallelt med dette har det hele tiden vært jobbet med erfaringsdeling, kompetanseheving i prosjektet *#øktopp Slutning, Kommunikasjon som oppdrag* og i Facebookgrupper for ansatte.

Vi må jobbe videre med hvordan liturgien kan tilpasses det digitale formatet for å skape nødvendig fleksibilitet samtidig som gjenkjennelse blir ivaretatt, hvordan man kan skape gode synergieffekter mellom fysiske og digitale gudstjenester og hvordan vi bedre kan utvikle og dele innhold som i større grad treffer de gule og røde medlemsgruppene.

Oppsummering

Gudstjenestetilbudet og -oppslutningen i Borg har i 2020 vært preget av koronarestriksjonene. Siden mars har det vært strenge restriksjoner på antall gudstjenestedeltakere, og i perioder har det ikke vært mulig å avholde fysiske gudstjenester. Dette slår ulikt ut fra prosti til prosti, både på grunn av ulik kirkelig infrastruktur og fordi man har vært underlagt ulike kommunale smittevernsregimer. Kirken har opptrådt lojalt mot smittevernsbestemmelsene, og ansatte i lokalkirken har lagt ned betydelige ressurser og vist stor fleksibilitet for så langt som mulig å kunne tilby fysiske gudstjenester eller samlinger.

I 2020 har Den norske kirke i Borg opplevd et paradigmeskifte når det gjelder digitale gudstjenestetilbud. Våre analyser viser at tydelig ledelse, god organisering, samarbeid over soknegrenser, samt kommunikasjonsfaglig og digital kompetanse, er viktige suksesskriterier for å sikre et bærekraftig digitalt gudstjenestetilbud med stor oppslutning og deltagelse. Vi har i 2020 sett stor variasjon i form, uttrykk og kanalvalg i Den norske kirkes gudstjenestetilbud. Mange medlemmer uttrykker glede ved å få tilgang til flere gudstjenester fra andre sokn. Dette er innsikt og erfaringer vi vil arbeide videre med i 2021. Å være digital kirke kan ikke avgrenses til å være en unntakstilstand i koronatider, men er et utviklingsområde i tiden framover uavhengig av korona.

I 2020 har samtlige av bispedømmerrådets strategier; økt kvalitet, målrettet og helhetlig kommunikasjon, utfordre medlemmer til å bruke og delta i lokalkirken, samarbeid med lag og foreninger, samt samhandling mellom ansatte bidratt til måloppnåelse på dette området.

Veien videre/eventuelle endringer i strategier og tiltak

Bispedømmerrådet vil i 2021:

- Bidra til at et digitalt gudstjenestetilbud videreføres i alle fellesråd/prostier også etter at de fysiske gudstjeneste blir gjenopptatt.
- Bidra til en bærekraftig organisering og ledelse av det digitale gudstjenestetilbudet blant annet ved strategisk bruk av frivillige og samhandling mellom ansatte.
- Videreføre og styrke tilbudet om veiledning gjennom bl.a. kommunikasjonsløftet, *#øktopp Slutning* og fokus på strategisk bruk av sosiale medier, videokurs, m.m.
- Bidra til at det utvikles gode og praktiske liturgiske veiledere for digitale gudstjenester og gul forkynnelse.
- Bidra til en normalisering av fysiske gudstjenester utenfor kirkerommet i samarbeid med lag og foreninger.
- Post-korona: Bidra til målrettet kommunikasjon til medlemmer og andre av skjerikirken for å gjøre gudstjenestetilbudet kjent.
- Implementere innføring av justert ordning for hovedgudstjenesten innen 1.pinsedag.
- Videreutvikle kvalitet i gudstjenesten generelt.

B 1 Kirkelige handlinger

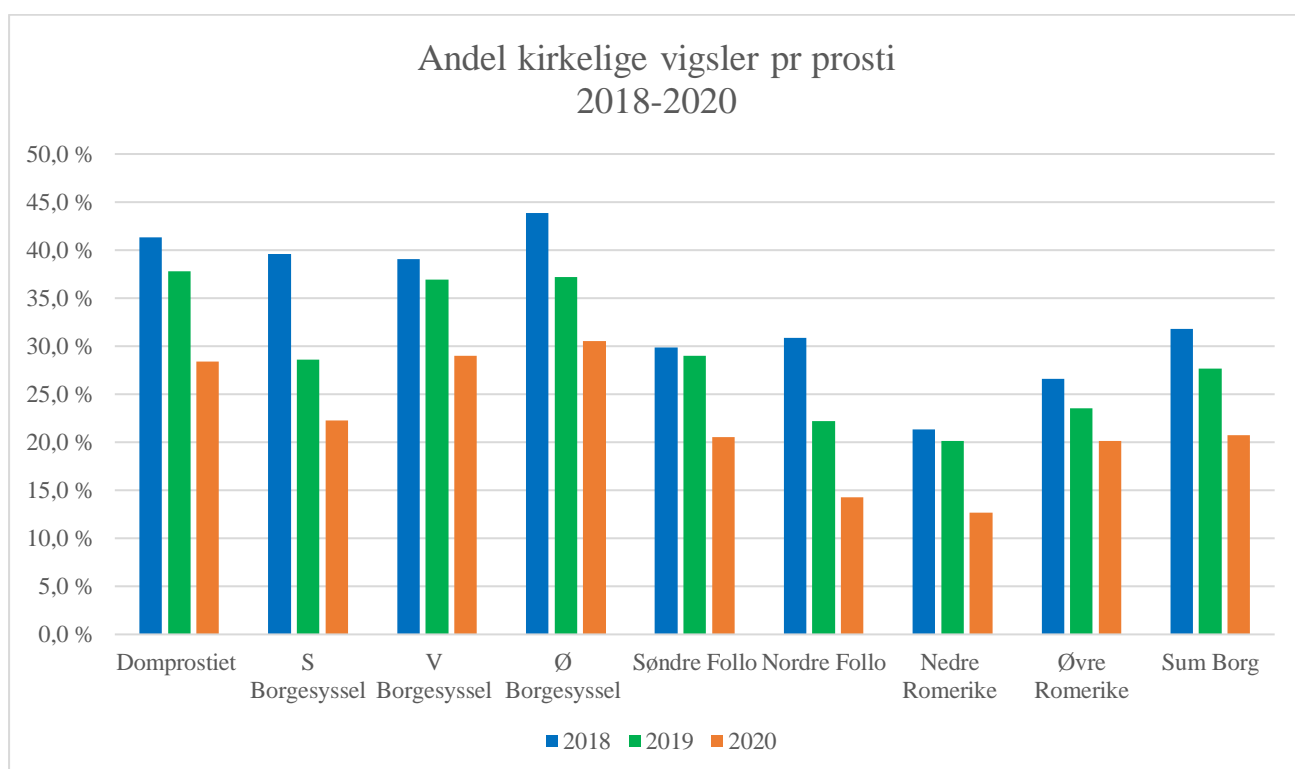
Status resultatmål 1.2 Flere velger kirkelig vigsel

I Borg sank antallet ekteskapsinngåelser med 20% fra 2019 til 2020, mens antallet kirkelige vigslar sank med hele 41%. Nedgangen i vigselstall er også større enn landsgjennomsnittet som var på -30%. Det er variasjoner mellom prostiene, der Nordre Follo har størst tilbakegang (-48%), mens Øvre Romerike har minst tilbakegang (-18%). Resultatmål ikke oppnådd.

Vurdering og analyse

Antall vigslar er sterkt preget av koronapandemien. Ulike smittevernregimer fra kommune til kommune kan bidra til å forklare variasjonene mellom prostiene. Borg har høy tilflyttingsandel og familiemedlemmer andre steder i landet har vært forhindret fra å reise til vår region. Vi ser også at et mer attraktivt og godt promotert tilbud om vigsel ved ordførere tar over for kirkelige vigslar.

Prostenes tilbakemeldinger viser at de aller fleste planlagte kirkelige vigslar er omberammet til 2021 eller 2022, og at det er få avlysninger. En del av de som gjennomførte kirkelig vigsel med bare forlovere og den nærmeste familie til stede i 2020, har ønsket å ha en velsigneshandling med hele bryllupsfølget når koronarestriksjonene oppheves. Det er imidlertid også indikasjoner, for eksempel i Fredrikstad domprosti, på at vigslene som var planlagt i kirken, i stedet ble gjennomført som borgerlige vigslar. Når drømmen om et stort kirkebryllup ikke lot seg gjennomføre, opplevde paret det muligens som naturlig å velge «enkler» borgerlig ekteskapsinngåelse. Kirken har en utfordring både når det gjelder å legge til rette for og å kommunisere ut tilbudet om enkle kirkebryllup og «kontorvigslar».

Figuren viser andel kirkelige vigslar av totalt antall vigslar i Borg. SSB 2021.

Overordnede tall og trender

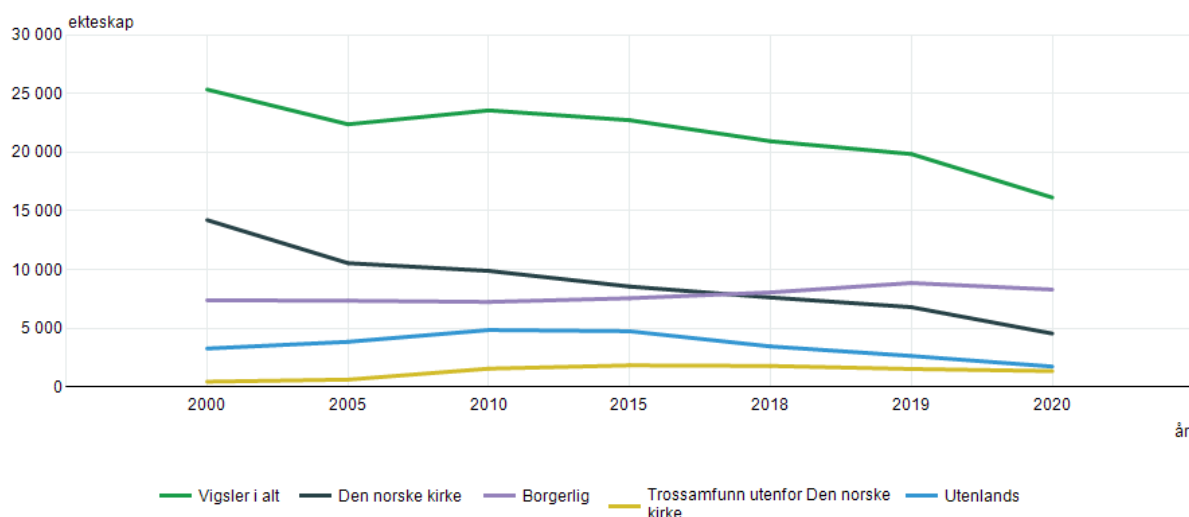
Antall ekteskapsinngåelser i Norge viser en nedadgående trend de siste ti årene. Dette til tross for befolkningsvekst på om lag 12% for aldersgruppen 20-44 år. Denne aldersgruppen står for den store

majoriteten av ekteskapsinngåelser, med nær 75% av alle førstegangsvielser. De siste 20 årene har andelen av ekteskapsinngåelser foretatt i Den norske kirke sunket fra 55% til 34% i 2019, med en ytterligere nedgang til 28% i 2020. Fra og med 2018 er det nasjonalt flere borgelige vigsler enn vigsler i Dnk, dette sammenfaller med at vigselsmyndighet ble gitt til ordførere og varaordførere fra 1 jan. 2018.

Andelen samboere i aldersgruppen 20-29 er stabil over tid med ca. 30% av befolkningen, mens det er en tydelig trend at samboerskap i større grad velges av godt voksne. De siste 20 årene har andelen samboere i aldersgruppen 50-59 år økt fra 8% til 18%, tilsvarende endringer ser man også for andre aldersgrupper av godt voksne.

Innvandrere som andelen av befolkningen i aldersgruppen 20-44 år har de siste 15 årene økt fra 10% til 26% på landsplan, for Borg (Akershus og Østfold) er økningen fra 11% til 30% i perioden 2004 - 2019. Innvandrere, også fra våre naboland, velger i liten grad kirkelige handlinger i Den norske kirke.

05713: Inngåtte ekteskap, etter vigselstype og år. Ekteskap.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Veien videre/eventuelle endringer i strategier og tiltak

Fokus på å nå ut med et mer variert tilbud om kirkelig vigsel bør økes, særlig tilbud om enklere seremonier. Videre bør kirkelig vigsel for godt voksne par synliggjøres som et tilbud. Av alle som velger å inngå ekteskap har om lag 25% vært gift tidligere, hvilke tilbud synliggjør Dnk for denne gruppen?

Bispedømmerådet vil i 2021:

- Fortsette å promotere muligheten for vigsel utenfor kirkerommet. Beslutningsmyndigheten er fra november 2019 delegert til prostene, innenfor de retningslinjer som biskopen har besluttet.
- Markedsføre et større mangfold av kirkelige vigsler for ulike medlemsgrupper. Bl.a. styrke kommunikasjonen rundt «kontorvigsler» som et enklere og rimeligere alternativ til de tradisjonelle kirkebryllupene, som paret ofte legger svært mye ressurser ned i.
- I samarbeid med lokale menigheter prøve ut pilotprosjekter for målrettet kommunikasjon av vigslestilbudene fra Dnk.
- Gjennomføre drop-in-vigsler, bl.a. etter inspirasjon og erfaringer fra Hamar bispedømme.

Status resultatmål 1.3: Oppslutningen om kirkelig gravferd opprettholdes

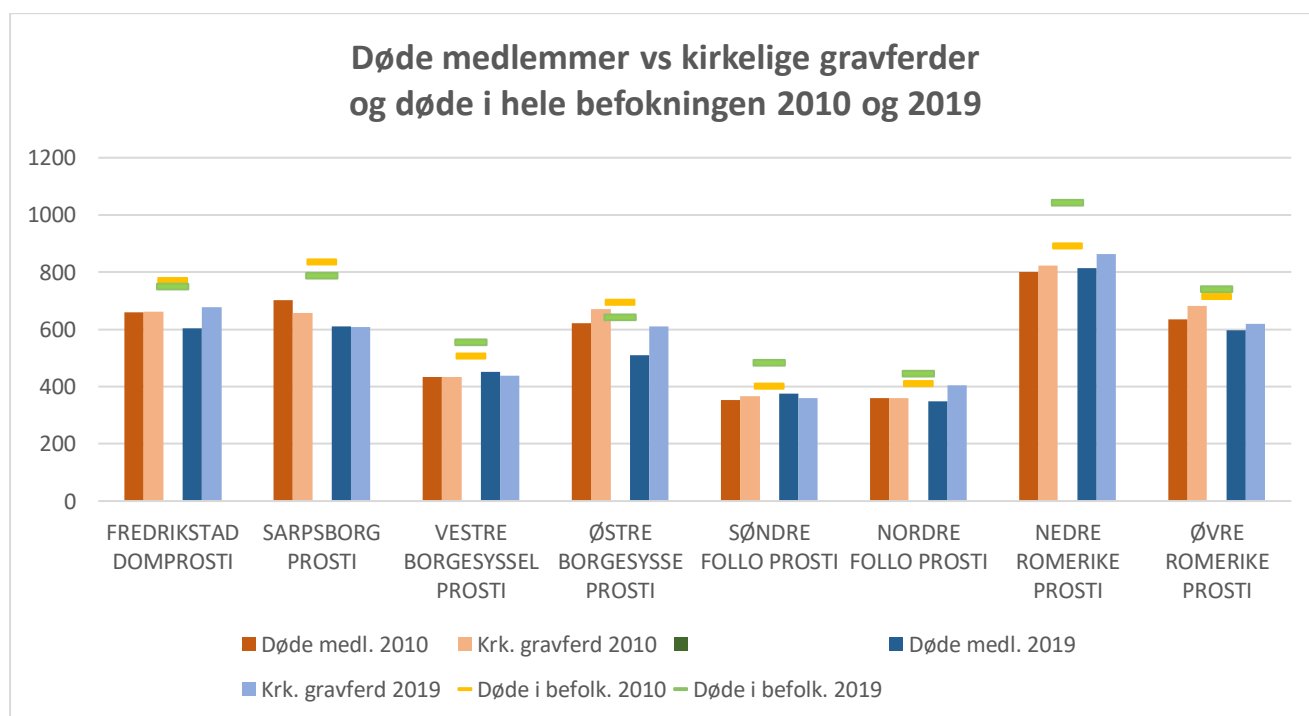
I Borg bispedømme har andelen kirkelige gravferder av døde kirkemedlemmer ligget stabilt de siste 10 årene: I 2010 var andelen 102%, denne økte til 105% i 2019, mens andelen i 2020 ser ut til å være 103%. Resultatmål er oppnådd.

Analyse av overordnede trender, basert på 2019 tall (antall døde medlemmer foreligger ikke enda)

Nasjonalt har andelen kirkelige gravferder av døde kirkemedlemmer økt fra 103,4% i 2010 til 105% i 2019. I samme ti-årsperiode har kirkelige gravferder av døde i befolkningen i Borg sunket fra 89% til 84%, mens nedgangen nasjonalt har gått fra 92% til 88%. Dette sammenfaller med utviklingen av et stadig mer multikulturelt og flerreligiøst samfunn også for de eldste aldersgruppene. I 2020 er om lag 5% av Norges befolkning over 70 år innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre.

I fem av åtte prosti er det økning i andelen kirkelige gravferder av døde kirkemedlemmer fra 2010 til 2019, tre av disse har over 10 prosentpoeng økning. I Østre Borgevangelium utgjør andelen kirkelige gravferder 120% av døde kirkemedlemmer i 2019, og 96% av døde i befolkningen. Lavest andel kirkelige gravferder av døde medlemmer har Søndre Follo med 96%, her er også laveste andel kirkelige gravferder av døde i befolkningen; 75%.

Også når vi ser på absolutte tall for kirkelige gravferder er det en økning, opp 1,5% fra 2019 til 2020, og Borg er også i 2020 det bispedømmet som hadde høyest antall gravferder i Den norske kirke. Endring i antall døde i befolkningen fra 2019 til 2020 varierer mye mellom prostiene, fra -7,2% i Søndre Follo til +7% i Østre Borgevangelium. Utviklingen i antall gravferder gir derfor liten informasjonsverdi og tillegges ikke vekt.

Figuren viser antall døde i befolkningen, og medlemmer sammenholdt med antall kirkelige gravferder 2010 og 2019 pr prosti. SSB 2021.

Vurdering 2020

2020 har vært et utfordrende år for den kirkelige gravferdsvirksomheten. I tillegg til at prester, kirkemusikere, kirketjenere og gravlundbetjeningen har lagt ned en betydelig innsats for å ivareta de pårørende på best mulig måte, har et godt og nært samarbeid med begravellesbyråene vært avgjørende for å få gjennomførte verdige gravferdsseremonier. Det er særlig antallsbegrensninger og

håndhevelse av strenge smittevernbestemmelser som har vært opplevd krevende. Dette har imidlertid blitt møtt med stor forståelse og lite eller ingen kritikk fra de pårørende. Prosten i Vestre Borgevangelisk menighet melder at seremoniene ofte har fått en utvidet tidsramme ettersom det ikke har vært mulig å invitere til minnesamvær. Det innebærer at talene som normalt ville blitt holdt i minnesamværet i stedet har vært avholdt i gravferden. Det har vært en viktig og god opplevelse for de pårørende, men har skapt utfordringer for kirkens ansatte når det var flere seremonier samme dag. Noen steder har lokalene for livssyns åpne seremonier hatt strengere restriksjoner for bruk enn det som har vært tilfelle i kirkene, dette kan ha bidratt til noen flere kirkelige gravferds seremonier. I 2020 har særlig bispedømmerådets strategier om at kirken skaper trygge rom og styrket samhandling mellom ansatte bidratt til både kontinuerlig drift og gode kirkelige gravferder. Det er i Borg ikke rapportert om smittespredning i.f.m. kirkelige handlinger.

Oppsummering

Overordnet kan det konkluderes med at valg av kirkelige gravferder er stabilt høyt i Borg. Resultatmålet er oppnådd. Det er dog så store ulikheter mellom kommuner og prosti, og så uklare årsakssammenhenger at videre arbeid med analyse bør prioriteres for gravferdsområdet.

Veien videre/eventuelle endringer i strategier og tiltak

Bispedømmerådet vil i 2021:

- Bidra til fortsatt god kommunikasjon mellom kirken og begravelserbyråene.
- Fortsette å forsterke kvaliteten på gravferd og sorgarbeid.
- Søke å finne årsakene til variasjonene mellom prostiene og mellom fellesrådene i samme prosti.

Resultatmål 1. 4 Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet

I 2020 ble det gjennomført ni gudstjenester med samisk innslag, mot atten året før. Det er en reduksjon på 50 %, men likevel betydelig flere enn i 2019 (3), 2018 (2) og 2017 (1). Målet om at flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet er delvis nådd.

Vurdering

Biskopen har gjennom flere år sendt ut en oppfordring til menighetsrådene om å markere Samefolkets dag i gudstjenesten, og henvist til ressursene som er utviklet av Samisk Kirkeråd. Gudstjenestene med samisk innslag i Borg i 2020 er knyttet til markeringen av Samefolkets dag. Grunnen til den markante nedgangen i 2020 handler om at det fortsatt er lav bevissthet om den samiske befolkningen som bor i de fleste lokalsamfunn i Borg bispedømme. Ofte er markeringen knyttet opp til lokale ildsjeler, og der disse ikke finnes har lokalkirken ofte ikke prioritert å orientere seg i lokalmiljøet for å identifisere og etablere kontakt med lokale representanter for samisk kultur og tradisjon. Dette er avgjørende både for å skape nødvendig bevissthet, og for at samisk språk markeres i gudstjenesten.

Veien videre/eventuelle endringer i strategier og tiltak

Borg bispedømmeråd vil i 2021:

- Fortsette å bidra med kunnskap om samisk befolkning til lokalkirken, og oppfordre flere sokn til å markere Samefolkets dag.
- Bevisstgjøre lokalkirken på nødvendigheten av å etablere kontakt med samiske miljøer i lokalsamfunnet.
- Skape økt bevissthet om samisk konfirmantleir og samiskspråklig materiell hos de ansatte i trosopplæringen.
- Utvikle en digital gudstjeneste med markering av Samefolkets dag, fortrinnsvis fra Domkirken.

B 2 Flere søker dåp, og deltar i trosopplæring

Resultatmål 2.1: Oppslutningen om dåp øker

Det ble gjennomført 2527 dåpshandlinger i 2020, dette er en nedgang på 24,4 %. Andel døpte av antall fødte er 36,6 % for bispedømmet. Dette er en nedgang på 10,5 % fra 2019. Resultatmålet er ikke oppnådd. Hovedforklaringen til nedgangen er koronarestriksjoner.

Vurdering og analyse

Borg bispedømme har gjennom fem år hatt en systematisk satsing på dåp. I 2019 så vi at antall dåpshandlinger i bispedømmet økte, og mange menigheter jobbet systematisk med dåpsoppslutningen. Tallene for 2020 viser at antall dåpshandlinger har hatt en nedgang på 24,4 %. Mye av nedgangen skyldes Koronapandemien. Samtidig ser vi også at fødselstallet synker, med 2,7 % fra 2019 til 2020.

Åpne kirker for dåp, men mange utsatte dåp allikevel

Det har vært store restriksjoner for gudstjenestetilbudet i 2020. Likevel har kirken tilbudt dåp til dem har ønsket det. Prosten i Øvre Romerike sier det slik: *-I de fem fellesrådsområdene i Øvre Romerike har vi i hele 2020 gjennomført vigslar og dåpsgudstjenester med begrenset adgang, kalt «lukkede seremonier». Disse har normalt vært lagt til den søndag eller lørdag de var planlagt. I tillegg har vi hatt stor fleksibilitet ved ønske om bruk av annet tidspunkt for dåp og vigsel i 2020.*

Folkekirkemenighetene har i stor grad hatt mulighet til å feire gudstjeneste også i 2020, og vi har lykkes godt med å gi dåpsfølgene gode gudstjenesteopplevelser! Ja, vi har lykkes så godt at dette sannsynligvis vil endre noe av vår kirkes praksis framover. Dette handler om folkekirkepraksis! Eller vi kan benytte begrepene grønn og gul gruppe. For gul gruppe har kirkerommet faktisk i stor grad vært åpent i hele 2020, men det har vært lange perioder med antallsbegrensinger. «Grønn gruppe» har i noen uker måtte fylle sitt gudstjenestebehov digitalt.

At antall dåpshandlinger allikevel reduseres sterkt antas å ha sammenheng med restriksjoner på antall som kan være sammen og reiserestriksjoner, og til dels også uforutsigbart, med raske endringer i restriksjonene. Derfor har det heller ikke vært enkelt å planlegge et dåpsselskap med flere. Prostene melder at mange dåp er blitt utsatt, og videre arbeid i 2021 vil bestå i å sørge for å opprettholde kontakt med de som har utsatt dåp, og sørge for at de får gjennomført dette når det er mulighet for det.

Antall døpte 14- og 15-åringer

I 2020 var 5,9 % av alle dåpshandlinger i Borg i sammenheng med konfirmasjon. Dette er en økning på 0,8 % fra 2019. Generelt i Borg ser vi at det er en liten nedgang på antall konfirmantdåp, men siden antallet dåp generelt går mye ned, øker prosentandelen konfirmantdåp. Det jobbes målrettet med å kommunisere tidlig og godt til ungdommer hvor dåp er aktuelt, samt å legge til rette for gode og trygge dåpsgudstjenester.

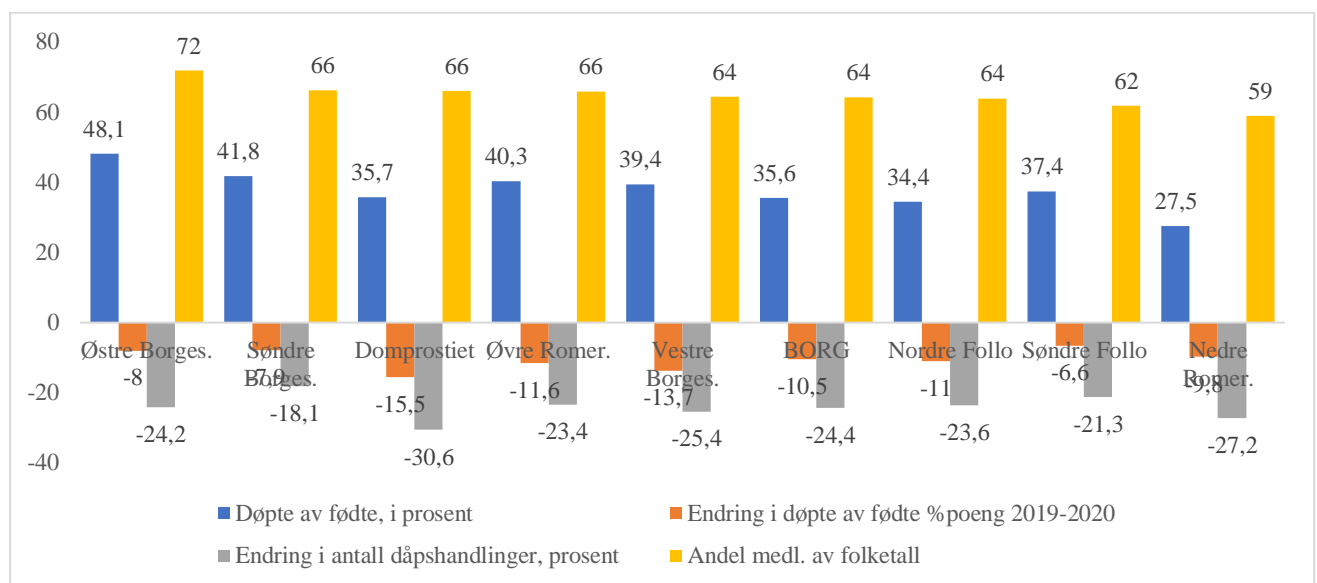
Dåp utenfor hovedgudstjenesten

Før 2020 var det normalen at de aller fleste dåp ble gjennomført i hovedgudstjenesten. Da koronarestriksjonene kom i 2020, strakte menighetene seg langt for å tilrettelegge for dåp på andre måter. Det ble gjennomført egne dåpsgudstjenester både i etterkant av hovedgudstjenestene på søndag, men også på andre dager og tidspunkt. Det er kommet mange positive tilbakemeldinger på dåpsgudstjenestene, både fra de ansatte og dåpsfølgene. Gudstjenesten blir mer spisset mot dåpen og forkynnelsen tilrettelegges dåpsfølgene. Det fins ikke tall for hele bispedømmet på antall egne

dåpsgudstjenester gjennomført i 2020, men vi ser f.eks. i Vestre Borgesyssel at 41 av 140 gudstjenester med dåp har vært egne dåpsgudstjenester (tall innhentet av prost). I Østre Borgesyssel er 121 av 266 gudstjenester med dåp egne dåpsgudstjenester. Det vil si at 45% av gudstjenestene med dåp i dette prostiet var egne dåpsgudstjenester. Også prosten i Øvre Romerike melder om et stort antall egne dåpsgudstjenester. Erfaringene fra egne dåpsgudstjenester gjør at det i større grad fremover vil legges til rette for dette i bispedømmet, biskopen har utarbeidet et notat som er kommunisert til alle medarbeidere og man vil arbeide med hvordan disse dåpsgudstjenestene knyttes sammen med menighetslivet for øvrig.

Antall døpte av fødte og endringer 2019-2020

Det er stor variasjon mellom prostiene, både i antall dåpshandlinger og antall døpte av fødte. Borg er i økende grad et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn, dette påvirker i stor grad foreldrenes valg mht. dåp. I 2019 hadde 26,3% av fødte (Østfold og Akershus) innvandrerforeldre, til sammenligning var andelen 12,1% i 2009.

Figuren viser forholdet mellom døpte i % av fødte, medlemsandel av folketall og nedgang i døpte som prosent av fødte og dåpshandlinger. SSB 2021.

Domprostiet og Nedre Romerike prosti er de to prostiene med størst prostennis nedgang i antall dåpshandlinger, med henholdsvis 30,6 % og 27,2 % nedgang. Ser vi samtidig på andelen døpte av fødte, har Domprostiet den største endringen fra 2019 til 2020, med en nedgang på 15,5 %-poeng. Nedre Romerike har ikke en så stor nedgang.

I andre enden av skalaen er Søndre Borgesyssel, som har en nedgang i antall dåpshandlinger på 18,1%, og andel fødte av døpte er 41,8%. Det er interessant at Søndre Borgesyssel er det prostiet med minst negativ trend i 2020. Førrige årsrapport viste at Søndre Borgesyssel var et av de prostiene med størst negativ trend. Dette prostiet har lyktes godt med digital kirkelig aktivitet siste år. En tredjedel av deltakere i digitale TOL-aktiviteter i Borg var i dette prostiet. De gjennomførte blant annet babysang digitalt. I 2020 fikk Sarpsborg kirkelig fellesråd påmelding til dåp på nett. Dette, i tillegg til at dåp og kirke har vært positivt omtalt, har trolig bidratt til at dåpstallene ikke har gått så mye ned som i andre prostier.

Enkelte fellesråd og sokn i Østre Borgesyssel har stabilitet eller litt økning i antall dåpshandlinger. Dette gjelder både for Aurskog Høland og for Trøgstad og Båstad. Prosten kan melde at det i Trøgstad

og Båstad har vært jobbet med målrettet kommunikasjon inn mot babysang-deltakere og på Facebook. I Aurskog Høland har det vært en systematisk oppfølging av familier som har meldt barn til dåp og som har vurdert å utsette dåpen. Dette kan ha vært med å påvirke dåpstallene i positiv retning.

Drop in-dåp

En undersøkelse gjennomført i menighetene i Borg våren 2020 viste at 36% av menighetene som svarte hadde planlagt drop in-dåp i 2020, og her var alle prostier representert. Noen av disse planene ble skrinlagt i 2020, mens andre klarte å få gjennomført de. Mange menigheter planlegger nå for drop in-dåp i 2021, som et ekstra tilbud til de som har utsatt dåpen i 2020, og det legges til rette for en koordinert drop in-dåp-kampanje på bispedømmenivå i juni 2021.

Suksess med drop in-dåp i Nes

14. november ble det for første gang arrangert Drop in-dåp i Nes. Det ble en historisk dåpslørtdag med hele ni personer i alderen 0 til 60+ år som valgte å ta turen innom kirka og la seg døpe.

Ansatte, samt frivillige fra Årnes og Fenstad menighetsråd, sørget for å ivareta smittevern, ønsket velkommen og ordnet med registrering. Prester og organist sørget for gjennomføring av selve dåpsseremoniene. Alt skjedde i korte, separate seremonier for hver enkelt som ville døpes.

Henrik Risvik Paulsen og Elisabeth Kongstein med sønnen Noah Risvik Paulsen synes det var fint å få feiret dåp, til tross for pandemi og restriksjoner.

Vurdering av strategiene i dåpsarbeidet

Ansatte har gjennom hele 2020 lagt godt til å rette for å tilby dåp og sikre kvaliteten i dåpsgudstjenestene.

I dåpsundersøkelsen (Borg 2020), var det klare tilbakemeldinger om at den største utfordringen for menighetene er kommunikasjon. Både det å få kontakt med målgruppen, men også å snakke et språk som målgruppa forstår om hvorfor dåp er relevant, melder mange er utfordrende. Vi ser også at det brukes mye tid og ressurser på å utvikle eget materiell som ikke alltid er målrettet eller helhetlig, og det foregår i liten grad betalt markedsføring av dåp. Mye av dåpskommunikasjonen er «grønn» både i innhold og kanalvalg. Bare 38% av menigheter bruker ressursbanken.

Når det gjelder å utfordre medlemmene til å delta, viser medlemsundersøkelsen (Borg 2020) at 77% av medlemmene ønsker å døpe barna sine, og andelen er stabil over tid. I aldersgruppen 15-29 år er det 75% som svarer det samme, mens for aldersgruppen 30-39 år andelen 64%. Interessen kan synes å være tilstede, men det kan virke som at vi har en økende utfordring med relevans for de yngre medlemmene våre. På påstanden «Jeg opplever at kirken er relevant for meg» svarer 33% at de er enige i dette. For aldersgruppen 15-29 år er denne 21% (kommende foreldre) og for gruppen 30-39 år er denne 26%.

Samarbeid med lag og foreninger har vært preget av pandemien, men flere steder tilbys lån av dåpskjole i samarbeid med andre. Samhandling mellom ansatte kan vise seg å være en viktig strategi

å ta tak i det videre arbeidet. Da vi sendte ut dåpsundersøkelsen våren 2020 ble den adressert til sokneprestene. Av tilbakemeldingene kan vi anta at det flere steder er uklare ansvarsforhold når det gjelder dåp. Hvem har egentlig ansvar lokalt for å jobbe med økt dåpsoppslutning? Det kan virke som at det største potensialet for å øke oppslutning om dåp er samhandling mellom ansatte, og helhetlig og målrettet kommunikasjon.

Oppsummering

Det har vært en nedgang i antall dåpshandlinger på 24,4 %. Alle de som har ønsket dåp, har fått gjennomført dette, men begrensningen knyttet til antall deltakere i gudstjenesten og i private selskap har bidratt til at flere har utsatt dåp. Samtidig viser statistikken at det er store forskjeller mellom prostiene i døpte som andel av fødte, og at dåpsnedgangen for enkelte prostier er mer kritisk enn for andre. Enkle separate dåpsgudstjenester fikk sin renessanse i 2020. Kirken har strukket seg langt for å legge til rette for dåp under pandemien, vi har fått tilbakemeldinger på god kvalitet og flotte opplevelser i separate gudstjenester og dette har styrket ønsket om å videreføre dåp utenfor hovedgudstjenesten. Vi ser et stort potensial for bedre kommunikasjon om og markedsføring av dåp. Dette er ivarettatt i arbeidet med strategiplan for dåp i Borg som ble vedtatt i desember 2020.

Veien videre:

Borg bispedømmeråd vil i 2021 jobbe for visjonen: Dåp er et naturlig valg for medlemmer i Den norske kirke.

- Legge til rette for koordinert drop-in-dåpskampanje i 2021 og oppmuntre menigheter i alle prostier til å delta i dette
- Følge opp de menigheter som enda ikke har elektronisk påmelding og sørge for at de får det i løpet av året
- Sikre at de som har utsatt dåpen i 2020 får gjennomført dette i 2021.
- Utvikle markedsføring rundt dåp
- Arbeide videre med delmålene som ligger i [strategiplanen for dåp i Borg](#):
 - En kirke med god relasjon til unge voksne: utvikle flere unge- voksne tilbud
 - Sikre at dåp er enkelt og trygt å gjennomføre: bruke tjenstedesign for å vite mer om «dåps-reisen» til unge foreldre.
 - Mottaker skal ha mottatt forståelig informasjon om hvorfor velge dåp: utvikle målrettet kommunikasjon som beherskes av medarbeidere på alle nivåer. Det utvikles et e-læringskurs om dåp til ulike målgrupper med konkret materiell som kan brukes overfor foreldre.
 - Dåp utenfor hovedgudstjenesten.

Resultatmål 2.2. Oppslutningen om trosopplæringstiltakene øker

Resultat

Den samlede oppslutningen på trosopplæringen i Borg går fram med 1 % til 35 %. Til tross for framgang ligger Borg lavere enn landsgjennomsnittet, og resultatmål er ikke oppnådd. Borg ligger lavere enn nasjonalt gjennomsnitt på samtlige tiltak. **Digitale TOL-aktiviteter og deltakere:** Til sammen ble det arrangert 695 trosopplæringstiltak med til sammen 131. 802 deltakere. På landsbasis ble arrangert totalt 1550 tiltak, med 205.489 deltakere. Til tross for ulike responsgrad fra de andre bispedømmene viser tallene fra Borg en betydelig aktivitet og oppslutning i den digitale trosopplæringen; i 2020 har flere tatt del i trosopplæring i Borg og strategimål er delvis oppnådd.

Analyse

Oppslutning om breddetiltak

Trosopplæringstilbudet endret seg på grunn av koronapandemien gjennom 2020, og fysiske tiltak ble i stor grad utsatt eller erstattet med digitale. Tiltak som ble utsatt/avlyst er tatt ut av beregning om oppslutning, og påvirker derfor ikke oppslutningen. Økning breddetiltak 6-åringer oppveier nedgang på tårnagent og lysvåken.

	2016	2017	2018	2019	2020	Nasjonale tall
Fireårsbok	36%	32%	31%	27%	27%	38%
Breddetiltak for 6 år	17%	19 %	21%	19%	20%	29%
Tårnagenthelg	19%	17%	21%	18%	14%	23%
Lys Våken	15%	13%	16%	12%	8%	21%
Konfirmasjon	80%	79%	78%	76%	76%	80%
Året etter konfirmasjon	10 %	10 %	13%	10 %	8%	10%
Gjennomsnitt alle tiltak	%	32%	36%	34%	35%	42%

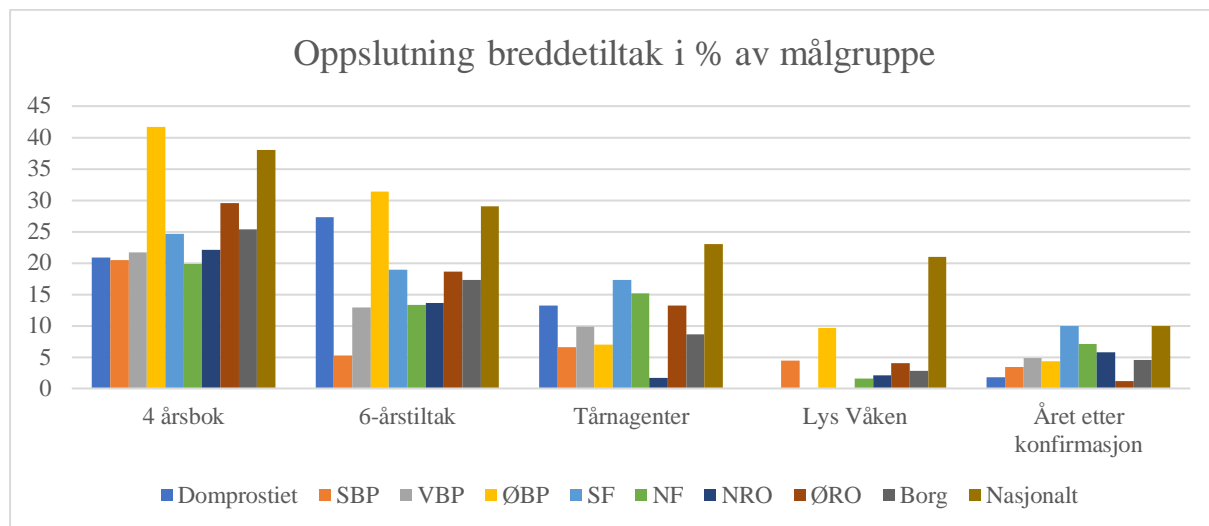
Tabell: Resultater oppslutning alle breddetiltak sammenlignet med nasjonale resultater. Trosopplæringsverktøyet 2021.

Prosentvis endring oppslutning på ulike tiltak prostivis 2019-2020

	Dom prostiet	Søndre BORGESYSSEL	Vestre BORGESYSSEL	Østre BORGESYSSEL	Søndre Follo	Nordre Follo	Nedre Romerike	Øvre Romerike	Sum Borg
Dåps samtale	-13,3	-26,2	-5	1,6	3,8	12,3	-15,3	-10,3	-8,2
4 årsbok	2,3	-5,1	-10,1	-5,4	4,6	-8,7	4,9	-4,1	-1,5
6-årstiltak	11,8	-11,3	-2,9	-1,1	6,4	-4,9	-1,3	-7,5	-1,6
Tårnagenter	-1,6	-10	-16,7	-18,3	2,5	-5,1	-9,2	-14	-9,2
Lys Våken	-4,1	-3,7	-18,6	-14,6	-11,3	-7,7	-8	-12,4	-8,7
Konfirmant-tid	-3,3	2	-2,4	0,5	-0,7	-8,4	-0,5	-12,5	-3,4
Året etter konfirmasjon	-13,1	-3,2	-5,2	-12,2	1,1	-2,9	-4,2	-3,2	-5

Tabellen viser prostivise endringer i oppslutning av målgruppe fra 2019 – 2020. TOL rapporteringsverktøyet 2021.

Søndre Follo markerer seg med positive tall bortsett fra på Lys Våken. Dette er svært gledelig. Rapporteringen forteller at økningen i liten grad skyldes utdeling av bøker i posten uten noen form for påmelding. Dette gjelder tiltak rettet mot 4-åringer og 6-åringer. Rapporten forteller i stedet om alternative måter å drive trosopplæring på, og at dette har blitt godt mottatt av foresatte. Dette gjelder også Domprostiet som har en økning på nærmere 12% for 6-åringer. Kun to av menighetene har sendt ut bøker til alle, mens de resterende syv menighetene har hatt alternative opplegg.

Figuren viser prostivise variasjoner i oppslutning breddetiltak. Trosopplæringsverktøyet 2021.

4 – års bok

Total oppslutning for Borg er 27%. Det er stabilt fra i fjor og en positiv utvikling synkende trend de siste årene samt at nasjonale tall synker med 2% på samme tiltak fra 2019 til 2020. Det er varierende oppslutning hvis man sammenligner prostiene. Østre Borge syssel har 42% oppslutning, mens Nordre Follo har 20%. Dette kan forklares ved at tradisjonene står sterkere i rurale strøk kontra urbane strøk. Størst økning ser vi i Nedre Romerike der 4-årsboka har vært en satsing i flere av soknene, og vi ser en økning på nærmere 5 % fra 2019. Her er det strategisk relasjonsarbeid rettet mot 3-åringer og informasjon om utdeling av fireårsboka som gir resultater.

De fleste prostier melder at 4-årsboka er et prioritert tiltak i forlengelsen av babysang og at mange har innarbeidede rutiner for bokutdeling i gudstjenesten. I 2020 ble det iverksatt kreative løsninger for å nå målgruppen med bokutdeling under pandemien, også i kombinasjon med digitalt tilbud. I noen prosti ble planlagte fysiske møter erstattet med påmelding for å få bok tilkjørt eller ved selv å hente den. Alle tilpasninger høster gode tilbakemeldinger. Det er rapportert to tiltak som kun hadde digitale deltakere, resten ble gjennomført med fysiske deltakere. Undervisningsansatte har meldt at digitalt arbeid for denne målgruppen har vært krevende, siden barna nås gjennom sine foresatte. Soknene har i liten grad kommunikasjon rettet mot denne foreldregruppen.

6-årsbok

Med en oppslutning på 20% er dette det nest høyeste resultatet i perioden 2014 – 2020 og dermed en gledelig utvikling. Kommentarfelt i Planverktøyet forteller om medlemmer i målgruppen som fikk tilsendt bok uten påmelding, men de fleste steder var det en kobling mellom invitasjon til å hente bok eller få den tilkjørt, eller delta på gudstjeneste der det var mulig. Kommentarfeltet peker på god respons på tilbudet om å få boka tilkjørt eller i posten ved påmelding. Det er store variasjoner mellom prostiene der Østre Borge syssel har en oppslutning på 41%, mens Søndre Borge syssel har en

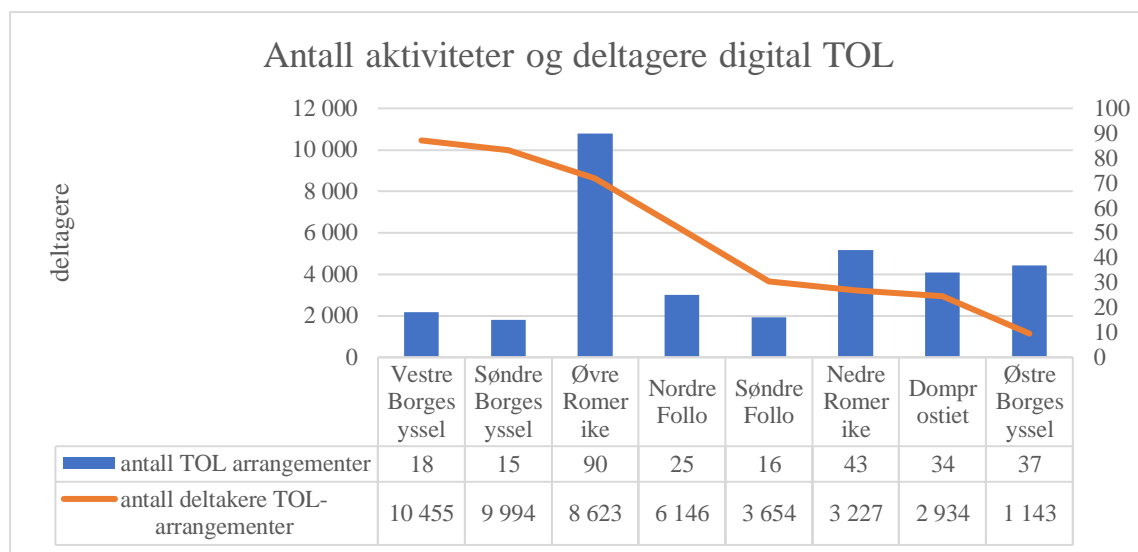
oppslutning på 11%. Noe av forklaringen på høy oppslutning kan ha en sammenheng med at det er relativt små sokn med til dels større andeler «grønne» medlemmer og sterkere tradisjoner. Det som ellers preger Østre Borgesyssel prosti er lite utskifting av undervisningsansatte, noe som tidligere har vist seg å ha negativ effekt på oppslutningen. Rapportering på digitalt arbeid for denne målgruppen viser at det er 2% av soknene som kun har hatt digitale tiltak, og at det til sammen har vært 58 deltakere på disse.

Flere undervisningsansatte kommenterte i års-samtalen at digitale andakter og arrangement på Facebook for barn kunne ha en synergieffekt inn mot breddetiltakene. Dette er med på å styrke trosopplæringsarbeidet, og vil bli videreført.

Tårnagent og Lysvåken

Både når det gjelder Tårnagenter og Lys Våken ligger Borg langt bak nasjonale tall, og det er grunn til å se nærmere på hvorfor det er så vanskelig å nå ut med dette tiltaket. Flere prostier har hatt Lys Våken som satsningsområde, uten merkbar effekt. 2020 ble riktignok et spesielt år for disse tiltakene, og flere områder av Borg ble rammet av gjentatt runder med nedstenging. En del av de undervisningsansatte forsøkte seg med digital tårnagenthelg, og traff mange av målgruppen på den måten. Dette tiltaket ble også gjennomført i samtlige prosti til forskjell fra Lys Våken.

Digitale aktiviteter og oppslutning

Figuren viser antall arrangementer og deltagere digital TOL juni til desember 2020. Rambøll 2021.

Totalt var det 131 802 deltagere på TOL-tiltakene til sammen i 2020. Dette er svært gledelige tall ettersom trenden i Borg har vært synkende på trosopplæringsfronten. Det digitale tilbudet har nådd mange på trosopplæringsfeltet. På samme vis som for digitale gudstjenester og andakter er det store prostivise forskjeller for digital virksomhet. I motsetning til analysen for digitale gudstjenester viser resultatene på TOL området liten sammenheng mellom antall arrangementer og deltagere. Resultatene fra Øvre Romerike er det heftet mye usikkerhet ved.

Tallene i en samlet Rambøll-oversikt viser at det i Borg ble gjennomført 695 trosopplæringstiltak, hvorav Øvre Romerike produserte 90 av dem. Vestre Borgesyssel arrangerte 18 tiltak, men nådde 10500 og dermed flest deltagere. Vestre Borgesyssel har jobbet målbevisst både med algoritmer og innhold for målgruppene. Generelt viser Rambøll rapporten (2021) at TOL tiltakene har færre

deltagere enn gudstjenester- mellom 0-99 deltagere. Kanskje har man gjennom digitale TOL aktiviteter klart å favne og ivareta relasjonene undervisningsansatte har med sine kull gjennom aktiviteter rettet direkte mot mindre/snevreste målgrupper. I Drøbak klarte de å gjennomføre barnesang Dirridam digitalt på en slik måte at det nådde langt ut, mens andre aktiviteter i andre sokn var mer lokale og knyttet til spesifikke målgrupper. Gudstjeneste palmesøndag i Sarpsborg med Øisteins blyant var også et tiltak som nådde svært bredt ut.

Som tidligere nevnt i årsrapporten, ble satsningen #øktoppslutning startet i 2020. Staber som hadde deltatt i arbeidet med å bli mer synlige i sosiale medier, organisert redaksjonsgrupper, samt utviklet publiseringsplaner fikk god nytte av dette når pandemien slo til. Kommunikasjonskontaktene i prostiene ble et omdreiningspunkt i denne sammenhengen, og viktig for det strategiske arbeidet.

Ungdomsarbeid i Borg

Dette feltet har hatt en svært gledelig utvikling dette året, og ut fra statistikkheftet er det en økning i antall enkelttiltak for ungdom mellom 13-17 år på over 500%. Det er særlig Domprostiet og Søndre Borgesysse som bidrar til økningen, med hhv. 566% og 177% økning. Undervisningsansatte der har verifisert at økningen henger sammen med et utvidet digitalt tilbud i disse prostiene. Antall deltagere i aldersgruppen 16-17 år øker 25% i Borg i 2020, noe som har sammenheng med en populær Instagramkonto for ungdom og en lokalt produsert julekalender for og av ungdom i domprostiet. Gjennom brukerundersøkelsen kommer det frem at det er opprettet flere heldigitale tiltak også i de andre prostiene som adventskalender for ungdom enten på Snapchat, Youtube eller på Facebook, lederkurs på Zoom der "breakoutrooms" ble benyttet til grupperom for samtaler og ulike former for klubbvirksomhet. I Rælingen i Nedre Romerike ble det opprettet et livestudio, kalt "Viruskirken" for konfirmanter og andre ungdommer. På Kråkerøy inngikk kateketen et samarbeid med en av ungdomslederne og utviklet kanalen "Jus og Jesus"/ "Gud og gløgg", av, for og med ungdom. Sett under ett er ungdomsarbeidet utvidet og utviklet slik at flere nås og flere kan delta på sine premisser. I tillegg er det benyttet ulike former for sosiale medier for å nå flere unge. Strategimålet om å videreutvikle helhetlig og målrettet kommunikasjon, i tillegg til at medlemmene bruker og deltar i sin lokalkirke, har støttet utviklingen av dette arbeidet og undervisningsansatte har jobbet bevisst for å holde kontakten med sin ungdomsgruppe. Undervisningsansatte har påpekt at å følge opp flere sosiale plattformer er tidkrevende og at organisering av det digitale arbeidet blir viktig å følge opp fortsatt digital satsing. Flere ungdommer kan også delta i utvikling og produksjon av digitalt innhold til digitalt arbeid.

Styrket samhandling

Gjennom året ble det klart at for mange av de undervisningsansatte var frustrasjonen stor, både over å ikke møte barn og unge, men like mye å ikke ha oversikt over hva de kunne kalkulere med å få gjennomført (se omtale av Questback-undersøkelse under resultatmål 5.3). På biskopens fagdag ble de undervisningsansatte møtt på dette, samtidig som fagdagen ble brukt til å fokusere på muligheter og positive utfall av denne situasjonen. Flere av de undervisningsansatte deltok med erfaringer fra feltet og inspirerte hverandre til å holde fokus på trosopplæringsarbeidet tross pandemi og restriksjoner. Dette ga resultater og i evalueringen etter fagdagen svarte 49% at de var motiverte for å jobbe tross koronarestriksjoner. I videreutviklingen av kirkelig undervisning ønsker medarbeiderne seg mer teknisk kursing, flere ferdiglagede opplegg som enkelt kan tilpasses lokale variasjoner, flere fagdager med mulighet for påfyll, mer erfaringsdeling, ferdiglagede filmsnutter om kjernetekster inn mot yngre aldersgrupper og publiseringsplaner blant annet. Ifølge questback-undersøkelsen blant undervisningsansatte er det ytre ønsket et tettere tverrfaglig samarbeid og om mulig en

ansvarsfordeling inn mot digitalt arbeid. Inn mot strategimålet om å styrke samhandling mellom ansatte samsvarer dette behovet godt, og blir noe Borg skal fokusere videre på. På spørsmål om hva de ønsket hjelp til ble både oppfølging fra leder, digitale undervisningsopplegg og mentor nevnt blant flere alternativ. Tilbakemeldingene vil bli vektlagt i det videre planleggingsarbeidet for kirkelig undervisning i Borg.

Organisering

Inn i arbeidet med organisering av trosopplæringsarbeidet er fagkoordinatorene en viktig brikke. De har samlet undervisningsansatte gjennom året på digitale plattformer for erfaringsdeling og oppmuntring i tillegg til forumsamlinger for de undervisningsansatte og tverrfaglige samlinger i prostiet. Videre har de deltatt på ledermøte i prostiet en gang i halvåret og vært på heldags fagdager med rådgiver to ganger vi året. Fagkoordinatorene deltar på års-samtalene i eget prosti og veileder nyansatte på rapportering. Målet er å ha en fagkoordinator per prosti. Kirkerådet har utfordret Borg til å ha en undervisningsleder i 100% stilling i ett prosti, rettet mot trosopplæringen. Prosjektet vil tuftes på arbeidsoppgaver fagkoordinatorene gjør, og på bakgrunn av det videre utvikles. Dette er i startgropa, og er et prosjekt vi vil prøve ut i Øvre Romerike prosti 2021/2022.

Revidering av trosopplæringsplaner

Borg følger tempoplanen om å igangsette revidering av lokale trosopplæringsplaner. Inn mot denne jobben er Margit Raustøl hyret inn som mentor, og er tilgjengelig for staber som ønsker veiledning i prosessen. Revideringen startes prostivis, med et møte der alle ansatte som er involvert er invitert til oppstartsmøte. Møtet er heldags, og prosessen starter der. Stabene blir fulgt opp av mentor dersom fristen for revidering ikke overholdes eller fått utsatt frist. Hittil har revidering av lokale planer vært etterspurt og et kjærkomment pålegg for dem som jobber tettest på trosopplæring. Revideringen innbefatter et tverrfaglig samarbeid, der også menighetsråd og barne- og ungdomsutvalg er oppfordret involvert. På den måten sikres eierskap til planen i flere leire. I denne prosessen er det oppfordret til at stabene sammen utarbeider en ansvarsfordeling av både digitalt og fysisk trosopplæringsarbeid.

Oppsummering og veien videre

Året 2020 krevde nye arbeidsmetoder for å nå barn og unge. Mange barn og unge har deltatt i den digitale satsningen og vi aner en sammenheng mellom dette arbeidet og økning i dåp og breddetiltakene. Mange undervisningsansatte har bidratt til en stor omstilling, tatt i bruk ny teknologi og utstyr, evaluert og derfra videreutviklet tilbudet. Vi ser at mange barn og unge nyter godt av digitale tilbud, særlig i kombinasjon med fysiske tilbud. Ungdomstilbudet har fått et løft i 2020, mye basert på aktiv bruk av sosiale medier. Det trengs en videre satsing på digitalt tilrettelagt undervisningsopplegg for konfirmanter, og for ungdomsledere.

Tilbakemeldinger fra undervisningsansatte viser at strategiene samhandling mellom ansatte og samarbeid med skoler blir viktig i 2021, ved siden av en ytterligere innsats på helhetlig og målrettet kommunikasjon som strategi.

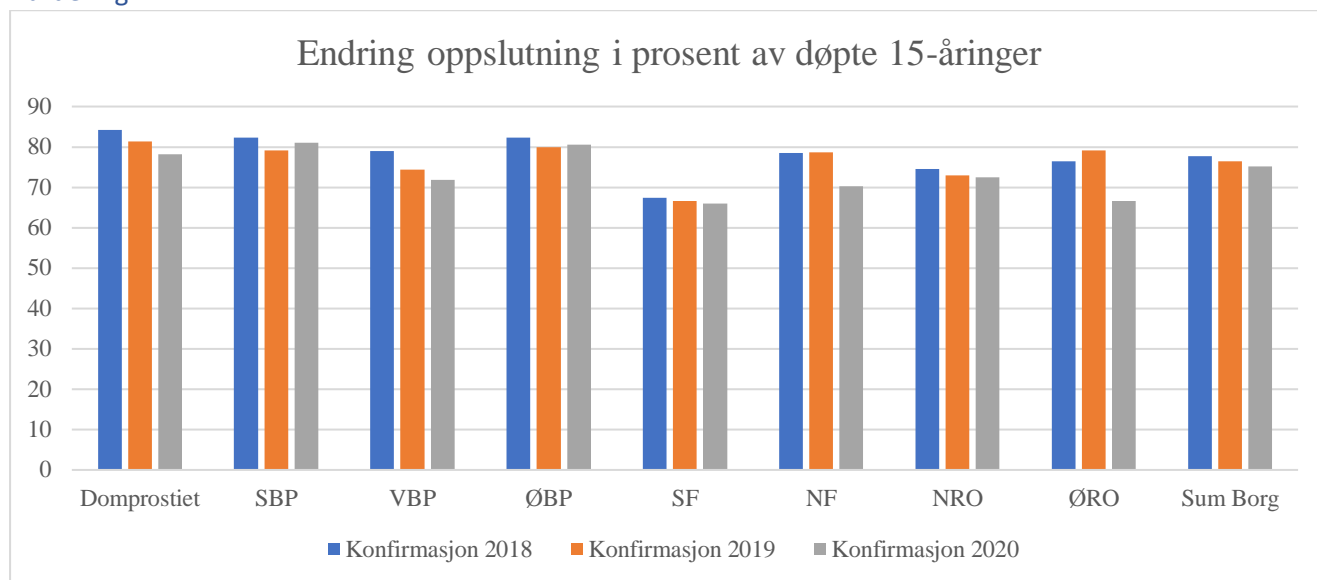
Vi ser med forventning fram til resultat av revideringen av trosopplæringsreformen som pågår. Når den foreligger vil vi jobbe fram en strategi for kirkelig undervisning slik vi har gjort for dåp og diakoni. Ved siden av utfordringene knyttet til generell nedgang for enkelttiltak vil konfirmasjon og skolekirke samarbeid være i fokus. Videre vil vi jobbe med mer offensiv markedsføring av konfirmasjon spesielt, og kirkens barne- og ungdomstilbud generelt særlig med tanke på at mange ikke lenger får informasjon om tilbud for barn og unge fra medlemsregisteret.

Resultatmål 2.3 Oppslutning om konfirmasjon holdes stabil

Resultat

Oppslutningen om konfirmasjon i 2020 er på 76,1 %, det er en ikke signifikant endring fra 2019. Selv om antallet konfirmasjon går ned 2,9 % er årskullene mindre slik at oppslutningen er stabil. Resultatmål vurderes som oppnådd.

Vurdering

Fra Trosopplæringsverktøyet 2021

Tabellen over viser oppslutning om konfirmasjon over en tre-års periode. Søndre Borge syssel og Østre Borge syssel prostier viser en økning fra 2019, og Søndre Follo og Nedre Romerike viser stabil utvikling fra 2019. Andre prostier har en større nedgang. Samlet for Borg er oppslutning om konfirmasjon i Borg synkende de siste tre år. Tabellen viser også at prostiene er svært ujevne med hensyn til oppslutningsnivå, det varierer mellom 80 % og 65 % av målgruppen.

Analyse

Tydlig kommunikasjon til udømte i målgruppen viktig

Flere prostier fremhever betydning av å legge til rette for dåp gjennom kommunikasjon med ungdom og deres foresatte, og dermed lage trygge rammer rundt det som kan oppleves som en stress-situasjon. I dialog med foresatte og konfirmanten er det en måte å skape trygge rom for det som kan kjennes utrygt og fremmed for de som skal delta i dåpshandlingen.

Konfirmantopplegget:

Undervisningen har vært tydelig preget av koronasituasjonen og digital tilpasning har vært nødvendig. Konfirmanter er gruppen som behersker digital kommunikasjon i undervisningssammenheng, og dermed kunne få et slikt tilbud. Undervisningsansatte startet opp digital konfirmantundervisning, men meldte at de savnet et digitalt konfirmantundervisningsopplegg å lene seg på, jf. Brukerundersøkelsen. IKO sitt undervisningsopplegg, utviklet i samarbeid med undervisningsansatt i Ullensaker, ble derfor et kjærkomment tilbud inn mot digitalt konfirmantarbeid. Måten det er laget på, gjør at det kan brukes i kombinasjon med eget opplegg og

dermed gjøres lokalt gjenkjennelig. Leirtilbudet ble begrenset for de fleste, alt etter hvilket smittevernregime de måtte forholde seg til. Noen fikk imidlertid tilbud om bo-hjemme-leir, eller en mini-leir der smittevernreglene tillot det, men de fleste steder ble det ikke gitt tilbud om leir.

Konfirmasjonsgudstjenesten:

Antall konfirmasjonsgudstjenester økte med 50%. Antall konfirmasjonsgudstjenester varierte mellom prostiene, noe som henger sammen med smittevernsregime. De fleste prostiene skjøv selve konfirmasjonsdagen til høsten, og særlig heldig ble dette i Søndre Borgesyssel der restriksjonene var lettest i denne perioden. I kombinasjon med et økt antall gudstjenester, kunne konfirmantene ha med seg flere familiemedlemmer på gudstjenesten. Dette fikk de gode tilbakemeldinger på. Arbeidsbyrden økte betydelig der en løsning som genererte flere gudstjenester ble valg, men det rapporteres likevel om ansatte som er tilfreds med å gi konfirmasjonsdagen mest mulig normale rammer for de berørte. Ett av strategimålene er å styrke kvalitet på aktivitet og tjenester når kirken møter mennesker, og i denne sammenheng er dette målet nådd.

Generelt om oppslutning til konfirmasjon:

Undervisningsansatte peker på trender som at 14-åringer får tilbud om penger og/eller en reise i stedet for å delta på et organisert konfirmanttilbud. Dette kommer i tillegg til konkurrerende aktører som humanetisk konfirmasjon. Når konfirmasjonsoppslutningen likevel holder seg såpass stabil som i Østre og Søndre Borgesyssel, handler det både om at tradisjonselementet fortsatt er bærekraftig, samtidig som kirken gjennom en årrekke har utviklet et relevant og solid undervisningstilbud og klarer å kommunisere det ut. Mange steder virker det også som om lokalkirken har etablert god kontakt med organisasjoner for å koordinere gjennomføringen og slik bidra til å unngå kollisjoner med andre viktige arrangement, for eksempel innen idrett.

Oppsummering

Oppsummert viser tallene at Borg holder oppslutning om konfirmasjon oppe fra 2019 til 2020. Det er imponerende. Det er lagt ned en enorm innsats for å gi den enkelte konfirmant og deres familier en best mulig konfirmasjonsdag. Ansatte forteller om kortere gudstjenester for å øke antallet som ga mulighet for at flere fikk følge sin konfirmant på den store dagen. Dette er en innsats det står stor respekt av. Flere av strategimålene er, som nevnt ovenfor, ivaretatt og viktige erfaringer er gjort også med tanke på det videre arbeidet med konfirmantopplegget. Tilbakemeldingene som ble gitt peker på at det var viktig å legge til rette rundt konfirmasjonsdagen, men at opplegget gjennom året led under mangel på fysisk kontakt. Når det gjelder konfirmasjonsåret er det i stor grad tuftet på fysiske samhandling, og det ble fort en krevende øvelse for de undervisningsansatte å finne nye arbeidsmetoder som kompensasjon for dette. Digitale konfirmantsamlinger fungerer som et avbrekk, og særlig inn mot dem som opplever det krevende å delta på fysiske samlinger, mens de fysiske treffpunktene, som for eksempel undervisning i kirkerommet, fasteaksjon og bønnevandring er viktige for denne målgruppen.

Helhetlig og målrettet kommunikasjon med målgruppen og deres foresatte må fortsatt ha fokus for å holde oppslutningen stabil. Det vil fremdeles være avgjørende at kirken kan tilrettelegge for dem som trenger særskilt tilpasning, gi et spennende og variert tilbud og kunne tilpasse undervisningsform. Dagens ungdom krever kvalitet og tilpasning i takt med aktivitetsnivå, noe kirken må møte dem på. Konfirmasjon må være et satsningsområde i Borg, slik at den synkende trenden stabiliseres.

Veien videre/eventuelle endringer i strategier og tiltak/virkemidler i trosopplæringen/konfirmasjon:

- Fortsatt holde fokus på digitale tiltak som en variasjon til det fysiske og tilrettelegging for dem som trenger individuelt tilpasset opplæring.
- Bidra til fortsatt fokus på strategisk bruk av kommunikasjon og målretting gjennom «Kommunikasjonsløftet» og #øktopp Slutning.
- #øktopp Slutning tilbys de menigheter som ikke deltok i 2020.
- 100% undervisningsleder igangsettes og evalueres i et prosti (prosjekt med Kirkerådet).
- Fortsatt fokus på kompetanseheving blant undervisningsansatte.
- Fortsatt bruke Teams som møteplass for undervisningsansatte
- Bruke revisjon av trosopplæringsplaner, forumsamlinger og tverrfaglige samlinger til å fokusere på økt oppslutning, lokal forankring og strategisk kommunikasjon.
- Videreføre revisjon av trosopplæringsplaner i perioden 2019-2022, med tilbud om mentor.
- Utarbeide en strategiplan for trosopplæringen i Borg, når evaluering av TOL-reform foreligger.
- Bidra til kvalitetssikring av innhold og opplegg i konfirmasjonstiden og på konfirmasjonsgudstjenestene.
- Webinar om kommunikasjon om konfirmasjon og felles kampanje for påmeldingsstart for synlighet
- Utvikle digitalt konfirmantopplegg med fokus på klima og bønn, i samarbeid med Håpets katedral, Dialogforum og IKO

B.3 Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.

Resultatmål 3.1 Flere menigheter med diakonalt kommunalt samarbeid

Resultat resultatmål

Flere menigheter har samarbeidet med kommunen om håndtering av koronakonsekvenser og generelt. Resultatmål oppnådd.

Resultat diakoni overordnet

Kirken tilstede for mennesker som fikk en vanskeligere livssituasjon under korona

I perioden mars til juni 2020 har 40.000 mennesker fått del i aktiviteter for mennesker som har fått en vanskeligere livssituasjon som følge av korona. I perioden juni til desember har 18% av soknene bidratt med praktisk hjelp til enkeltpersoner, og hele 58% av soknene har hatt tilbud om samtalevenn (gå-samtaler eller samtalevenn). I perioden mars-juni 2020 hadde kirken 1765 digitale og 994 fysiske sjelesorgsamtaler. Besøktjeneste viser en tydelig tilbakegang på 29,8%.

Vurdering

Diakonien i Borg har i 2020 vært preget av koronasituasjonen. Mye diakonal virksomhet er tilbudt overfor mennesker i risikogrupper, som eldre og syke, og som derfor har vært særlig rammet av nedstengninger. Derfor er det flott å se den store omstillingsevnen ansatte i Borg bispedømme har vist. I 2020 ble det holdt 1435 flere sjelesorgsamtaler enn året før, en økning på registrerte sjelesorgsamtaler på 34,4%. Alle prostene melder om at kirkens diakoni har lagt til rette for fysiske samtaler så langt det har vært mulig. Når de fysiske møtepunktene ikke var mulig å gjennomføre, har diakoner og andre kirkelige ansatte og frivillige hatt kontakt med mennesker både på telefon og på chat/Facebook. Koronapandemien har også bidratt til et økt fokus på oppsøkende virksomhet, der diakoner, prester og frivillige aktivt har ringt opp kontakter man har visst er ensomme eller har blitt nødt til å sitte isolert.

Noen steder, f.eks. i Søndre Borgeby og domprostiet, ble det opprettet samtaletelefon som var betjent av prester og diakoner. Dette medførte ikke spesielt stor etterspørsel, men var med å øke oppmerksomheten om muligheten for samtaler med prester og diakoner. Behovet for samtaletilbud som ikke er avhengig av man kan møtes fysisk, økte tydelig i 2020, men årsaken til at de nye tilbudene som ble opprettet, ikke hadde den store pågangen, skyldes trolig allerede godt etablerte og kjente samtaletilbud per telefon og chat. Derfor har Borg bispedømme og Kirkens SOS i Borg etablert et tydeligere samarbeid, og i november desember 2020 ble halvparten av diakonene og diakonarbeiderne i bispedømmet invitert til et digitalt innføringskurs i Kirkens SOS' arbeidsmetoder. Det var gode tilbakemeldinger på dette kurset. Den andre halvparten inviteres til tilsvarende kurs i april 2021. Det er svært positivt med styrkede bånd og samarbeid mellom kirkelig ansatte og diakonale institusjoner og organisasjoner, og vi har også tro på at dette styrkede samarbeidet vil virke rekrutterende på det frivillige diakonale arbeidet i Borg.

Dette viser at ansatte i Borg har svart på menneskers behov for sjelesorg i en krevende tid. Samtidig har nok behovet vært større. I medlemsundersøkelsen oppgir 10% at de opplever at kirken har vært tilstede for meg, mens 47% svarer nei. 23% oppgir at de har vært mer ensomme. Vi oppfatter det slik at kirken har nådd ut til de de har hatt en relasjon med tidligere, men at man kanskje ikke har

nådd de man ikke kjenner. Samarbeid med ulike bruker- og interesseorganisasjoner bør utvikles nærmere både på kort og lang sikt for å kunne ivareta en større del av befolkningen.

Vi har i Borg bispedømme hatt en nedgang på 67, 4 % i antall holdte institusjonsandakter, men dette tallet reflekterer ikke tilpasningen og de digitale alternativene som har blitt tilbudt. Diakoner, diakoniarbeidere og inkluderingsprest har laget digitale opplegg og andakter til visning på ulike institusjoner, der det ikke har vært mulig å opprettholde et vanlig andakt- og gudstjenestetilbud. Særlig positivt er også den omstillingsevnen enkelte prosti i Borg har vist overfor mennesker som bor i institusjon. I Søndre Borgefylke prosti har 73% av soknene arrangert andakter o.l. på institusjonenes uteområder, slik at det har vært mulig å delta "fra vinduene". I Nedre Romerike har 67% av soknene tilbudt det samme. Med tanke på at sykehjem og andre institusjoners dekningsområder gjerne går på tvers av soknegrenser, betyr det at institusjonsbeboere i disse områdene etter forholdene i stor grad har hatt et godt andaktstilbud.

Heftet «Ord til trøst», utgitt av Borg biskop og bispedømmeråd i samarbeid med Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL), som inneholder tekster og bønner fra seks ulike religioner/livssyn, har blitt digitalt distribuert til alle sykehjem i bispedømmet, og har blitt fulgt opp lokalt av diakoner og diakoniarbeidere. Etter forespørsel ble dette også distribuert til sykehjemsetaten i Oslo, samt en rekke andre kommuner over hele landet. I Nedre Romerike gav prester og diakoner opplæring til ansatte i helse- og omsorgstjenesten i bruk av heftet før pandemien satte inn. I ettertid har man fått meget gode tilbakemeldinger om at denne opplæringen har vært med å gi ansatte på sykehjemmene frimodighet og trygghet på hva de kan bidra med. Dette var særlig nyttig i de lange periodene der verken diakon, prest eller religiøse ledere fra andre trossamfunn var forhindret fra å være fysisk til stede på sykehjemmene.

I 2020 har det vært en liten økning i antall opprettede sorggrupper totalt i bispedømmet. Kirken i Borg tar på alvor at det arbeidet og det engasjementet vi har i sorgarbeid betyr mye for mennesker. Særlig i forbindelse med allehelgen er kirken til stede. I 2020 var det en økning i antall holdte allehelgensgudstjenester på 15, 5%, slik at flere fikk mulighet til å delta.

Det ble i 2020 ansatt samfunns- og diakonirådgiver ved bispedømmekontoret. Inkluderingsprest ble ansatt på Romerike, men har også en 20 % tilknyttet bispedømmekontoret, med særlig ansvar for rådgivning overfor ordningen "Vår inkluderende menighet".

I desember 2020 vedtok Borg bispedømmeråd en ny strategiplan for samfunn og diakoni i Borg, med fem særlige satsningsområder: 1: Kunnskapsutvikling, 2: Ungdomsdiakoni, 3: Sorgarbeid i folkekirken, 4: Klima og miljø, 5: Lokal rettferdighet. Strategiplanen har den nasjonale reviderte Plan for diakoni som utgangspunkt, men har samtidig gitt noen satsningsområder særlig vekt, og dratt veksler på allerede eksisterende kompetanse og grunnlag i Borg. Målet er å utvikle en helhetlig diakonal satsning der vi har sett at det er store behov.

Borg fikk tilført 1.376.000 av de ekstra diakonimidlene som kom i statsbudsjettet 2020. I samsvar med bispedømmerådets strategiplan for samfunn og diakoni i Borg, ble det vedtatt tilskudd til opprettelse av diakonistillinger som helt eller delvis skal ha en ungdomsdiakonal profil. Etter behovsanalyse basert på leveårsdata, bl.a. Ungdata og barnefattighedsstatistikk, ble det vedtatt tilskudd til opprettelse av 100% diakonistillinger i Drøbak og Frogn, Gjerdrum og Heni, Fredrikstad, samt tilskudd til 20% utvidelse av stilling i Skiptvet.

Det har i 2020 ikke vært en økning i antall menigheter med vedtatt diakoniplan. Dette skyldes trolig at menighetene har avventet ferdigstillingen av egen diakoniplan til den nasjonale reviderte plan for diakoni ble vedtatt, samt ressurser og opplæringsmaterieil til denne. Dette skal følges opp i 2021, i sammenheng med implementering av strategiplan for samfunn og diakoni i Borg.

Det diakonale arbeidet i Borg er jevnt over preget av høy kvalitet. Mye diakonalt arbeid foregår i samarbeid med lag og foreninger, særlig arbeid med sorggrupper. Det kan synes som at kommunikasjon og samhandling mellom ansatte er viktige strategier å jobbe videre med. Frivillige i diakonalt arbeid utgjør 18 % av totalen. Det tyder på at vi fortsatt må arbeide målrettet med strategien om å utfordre medlemmer til å delta.

I begynnelsen av pandemien var det mest fokus på eldre. Vi ser nå behov for å ha et økt fokus på ungdom, og har ungdom som ett av fem satsingsområder i ny strategiplan for samfunn og diakoni. Vi erfarte også at samarbeid med Kirkens SOS og andre var mer effektivt enn å stable på beina nye egne tilbud. Samarbeid med andre aktører er derfor avgjørende for å kunne lykkes med diakonalt arbeid, særlig i krisetider. Det er viktig at disse relasjonene, samarbeidet og infrastrukturen etableres og holdes ved like også i normalsituasjoner.

Oppsummering

2020 har vært et annerledes år, også for diakonien i Borg, men behovet for diakonal tilstedeværelse har vært stor. Borg bispedømmes diakonale arbeid har vist stor omstillingsevne, og har evnet å være til stede i menneskers liv, selv i perioder med nedstengning og uforutsigbarhet. Også innenfor det diakonale arbeidet, har den kirkelige digitale tilstedeværelsen gjort et stort skritt framover, som vil være viktig, også i tiden etter pandemien.

2020 har vært et år hvor det strategiske arbeidet med i Borg bispedømmes diakonale profil har blitt etablert med ny strategiplan. Vi ser fram til implementeringen av dette, hvor ikke minst ungdomsdiakonien løftes opp som et nytt og viktig helhetlig satsningsområde, og hvor perspektivet med samskaping og samarbeid med offentlige, kommunale og andre organisasjoner er et integrert perspektiv i tråd med FNs bærekraftsmål.

Veien videre:

- Nye initiativ for arbeid med lokale planer med utgangspunkt i revidert plan for diakoni, samt Borg bispedømmes strategiplan for samfunn og diakoni
- Bidra til fortsatt god samhandling mellom lokalkirke, kommuner og andre aktører inn mot konkrete prosjekter.
- Gjennomføre biskopens rådslag med deltakere fra offentlige etater og større interesseorganisasjoner i sivilsamfunnet.
- Implementering av strategiplan for samfunn og diakoni i Borg, herunder opprettelse av fagnettverk og helhetlig satsning på ungdomsdiakoni
- Videreføring og styrking av kirkens sorgarbeid
- Arbeide for at flere menigheter blir grønne menigheter og inkluderende menigheter
- Utvikle et kunnskapsbasert arbeid for kirkens engasjement for rettferdighet i lokalsamfunnet.

Resultatmål 3.2 Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge

Det ble i 2020 rapportert om 31 menigheter med tilbud til asylsøkere eller bosatte flyktninger, som er en nedgang på 9 (22%) fra 2019. Resultatmål ikke nådd.

Vurdering

Nedgangen i 2020 skyldes trolig koronasituasjonen, hvor muligheten for å opprettholde tiltak, samt oppstart av nye tiltak har vært svært begrenset. Imidlertid har Søndre Follo prosti økt antall tiltak fra 1 til 4 i 2020,

På grunn av koronasituasjonen har heller ikke arbeidet med å oppfordre til registrering av nyankomne flyktnings og asylsøkeres tros- og livssynstilhørighet blitt fulgt opp, men dette skal følges opp i 2021. Imidlertid ble biskopens fagdag for diakoner og diakoniarbeidere arrangert digitalt i november 2020, med temaoverskriften: *Rasisme, fordommer og fremmedfrykt: Diakoniens kall og ansvar*. Et av undertemaene på fagdagen var erfaringsutveksling fra et IMDi-støttet tiltak i Søndre Borgevangel. Det var svært positiv respons på fagdagens innhold, og det er grunn til å tro at den bidro til at flere menigheter vil arbeide for å tilby fellesskap til nye i Norge når gjenåpningen av samfunnet etter koronapandemien begynner. Biskop og samfunns- og diakonirådgiver har også engasjert seg i den lokale samfunnsdebatten med avisinnlegg om økt fremmedfrykt i koronatiden.

Resultatmål 3.3 Flere menigheter blir grønne menigheter og inkluderende menigheter

Resultat

I 2020 ble ingen flere menigheter registrert som grønne menigheter. Ingen flere menigheter ble registrert som inkluderende menigheter. Resultatmål ikke oppnådd.

Vurdering

Arbeidet med å få flere menigheter til å bli grønne menigheter følges opp av samfunns- og diakonirådgiver i 2021, i sammenheng med implementering av ny strategiplan for samfunn og diakoni i Borg, satsningsområde 4: Klima og miljø. *I 2021 blir Borg bispedømmekontor resertifisert som Miljøfyrtårn. Flyttes til HMS*

I 2020 ble ingen flere menigheter registrert under ordningen "Vår inkluderende menighet". Resultatmål ikke oppnådd. Arbeidet med å få flere menigheter til å forplikte seg til denne ordningen følges opp av samfunns- og diakonirådgiver i samarbeid med inkluderingsprest Elisabeth Kristansen, og i samsvar med strategiplan for samfunn og diakoni i Borg, satsningsområde 5: Lokal rettferdighet. Mars 2021 produseres det et mini-webinar om "Vår inkluderende menighet" til bruk overfor menighetsråd og stabene i lokalkirken, som skal senke terskelen og skape engasjement for dette arbeidet. Vi håper mini-webinaret vil bidra til økt oppslutning i lokalmenighetene, selv om koronasituasjonen gjør det vanskeligere å holde inspirasjonssamlinger m.m.

VÅR INKLUDERENDE MENIGHET

SÆRSKILT OPPDRAG FRA UTVIKLINGSSAMTALEN 2020:

**Bidra til å finne en inngang til sak om universelt utformet fellesskap som Kirkemøtet kan drøfte.
Samarbeide med Agder.**

Våren 2019 startet daværende inkluderingsprest Tor Ivar Torgauten et arbeid med å utforske hva den nye likestillings- og diskrimineringsloven (LDL) kan bety for kirkelig virksomhet. Arbeidet startet med biskopens rådslag der representanter fra bla likestillingsombudet, Norsk forbund for utviklingshemmede, Norges handikapforbund, KA og engasjerte prester og kirkeverger deltok. Det ble satt ned en arbeidsgruppe bestående av Arne Lein, teolog og tidligere generalsekretær i Norges handikapforbund, Oddbjørn Sørmoen fra KA (Nå KR), Tor Ivar Torgauten og seniorrådgiver Karianne Hjørnevik Nes fra Borg bdr. Gruppens mandat var å tydeliggjøre hvilke føringer den nye LDL la for kirkelig virksomhet. Gruppen hadde fire arbeidsmøter i 2019. Gruppen brukte tid på å avklare hvordan begrepet universell utforming er avgrenset til fysiske forhold ved kirkelig virksomhet, sonderte hvordan bla ny diakoniplan og mellomkirkelig råd adresserte disse temaene og vurderte om det var et behov for å utvikle en veileder for kirkelige ansatte eller om arbeidet skulle kunne ut i et oppdatert prinsippvedtak ala vedtaket fra Kirkemøtet 2012 om inkludering av mennesker med utviklingshemming. Arbeidsgruppen konkluderte med at det gamle vedtaket fra KM er utdatert både med hensyn til at FN konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne er ratifisert, ny LDL med tydeligere diskrimineringsvern for funksjonshemmede er innført og ny debatt om bioteknologilov har forandret meningsfrontene (ble endret mai 2020). Arbeidsgruppen var klar på at et nytt vedtak må omfatte mennesker med nedsatt funksjonsevne generelt og ikke kun mennesker med utviklingshemming. Arbeidsgruppen bestemte at det skulle lages et notat til Borg bispedømmeråd med forslag til Den norske kirkes prinsipper/politikk for å sikre universell utforming og sikre alle mennesker med funksjonshemming vern mot diskriminering. Borg bispedømmeråd skulle så fremme dette som en Kirkemøtesak. Dette notatet skulle opp på Borg bdrs møte i april 2020, men på grunn av håndteringen av koronautbruddet ble denne oppgaven nedprioritert og ligger fortsatt på vent. Notatet trenger en faglig innholdsgjennomgang og språkvask før det er klart. Dette arbeidet var altså nesten ferdigstilt før oppdraget kom i utviklingssamtalen i fjor, det vil være naturlig å ta kontakt med Agder for en gjennomgang før ferdigstilling.

Håpets katedral

Arbeidet med Håpets katedral – Borg bispedømmeråd sitt flerreligiøse symbolbygg mot marin forsøpling – har i løpet av 2020 holdt god framdrift. Det har vært et produktivt år

I hele januar og februar ble det gjennomført vaske- og kvernedugnader. Over tusen fiskekasser, samlet inn av Dag Skottene, ble av dugnadsgjengen bearbeidet til høyverdig granulater, til sammen nærmere fire tonn. Da landet stengte ned i mars, ble byggeplassen pyntet med blomster og biekatedraler hengt opp for salg. Denne våren var det mange som gikk tur på Isegran og besøkte Håpets katedral. Biekatedralene, som er laget av elever på skoleworkshop, ble en stor suksess og bidro til kjærkommen inntekt til prosjektet.

I perioden mars til juni inviterte vi ulike mennesker til å dele sine tanker rundt håp og korona. Alle samtaler ble filmet og delt på Facebook, som en hilsen fra Håpets katedral i en tid hvor alt var nedstengt. På selveste verdens miljødag 5. juni inviterte vi representanter for de ulike religionene til å holde appell om viktigheten av å ta vare på naturen. Under fanen «Time for nature» ble sterke budskap delt. En viktig felles markering halvveis i prosjektet, som gav stor inspirasjon. På Skaperverkets dag 7. juni ble det strømmet digital gudstjeneste fra Håpets katedral, der preses Olav Fykse Tveit var med som predikant.

Både vår og høst ble det arrangert ukes lange workshops i tradisjonsbygging med Steinar Moldal som kursholder. Han ledet deltakerne gjennom reisingen av inngangsportalen. To vakre gamle trær, en alm og en ask, ble heist på plass og danner nå inngangsportalen til katedralen. Høsten ble og brukt til en storstilt produksjon av takplater på plastfabrikken Biobe. Nærmere fire tusen takplater i mer enn femti farger. Også denne prosessen med hjelp av frivillig innsats. Prosjektet har en helt spesiell dugnadsgjeng, som bidrar med alt fra bygging, oversettelser, musikk, kakebaking, vasking av plast og strikking av sokker til årets julemarked. Håpets katedral har skapt verdifulle ringer i vannet på grunn av alle de gode hjelperne som bidrar på ulikt vis. Til sammen 9000 dugnadstimer er til nå lagt ned i prosjektet.

I desember inviterte Borg biskop nye eiere til Håpets katedral. Både Norges Buddhistforbund, Caritas, Dialogforum Østfold, Kirkens Bymisjon og Kirkelige fellesråd i Fredrikstad er blant de nye som er invitert med inn i etablering og drift av Håpets katedral.

Selv om byggingen har vært lite berørt av pandemien, måtte tiltak gjøres når det gjaldt skolebesøk. Alle besøk fra skoleklasser i perioden mars – juni ble satt i bero, og utsatt til høsten. På høsten ble det meste tatt igjen. Prosjektet er velsignet med en stor utendørs tumleplass, hvor det har vært mulig å ta forholdsregler og redusere faren for smittespredning. Økonomisk har året vært bra med god likviditet takket være små og store givere, gode samarbeidspartnere og en stor dugnadsinnsats. I overkant av 3 millioner er kommet inn i rene penger. Åpning og innvielse av katedralen som var planlagt i oktober 2020, måtte på grunn av forsinkelser og pandemien utsettes. Ny dato er satt: 5. juni 2021, som er verdens miljødag.

[Årsrapport 2020 for Håpets katedral kan leses her.](#)

Resultatmål 3.4: Arbeidet med religionsdialog styrkes

Resultat

Dialogforum Østfold hadde 31 medlemmer i 2019 og har økt medlemstallet ytterligere i 2020. Det er både moskeer og menigheter som er nye medlemmer. Gjennom arbeidet til Dialogforum Østfold styrkes dialogarbeidet i bispedømmet.

Dialogforum avdeling Sarpsborg har godt samarbeid med kommunen og godt forankrede samarbeidstiltak, med dialogdager og -møter både på ungdomsskoler og videregående skoler. Dialogforum avdeling Fredrikstad har en arbeidsgruppe med representanter fra ulike kristne og muslimske trossamfunn i byen. Det er i tillegg i gang et arbeid med en egen kvinnegruppe, men dette arbeidet har blitt stoppet av restriksjoner i forbindelse med korona. Også andre aktiviteter, som dialogdager for skoler, kvinneseminar og temakvelder er blitt utsatt på grunn av restriksjoner som er kommet. I tider uten for mange restriksjon er det blitt gjennomført temakveld om sorg og omsorg, panelsamtale med tema "Moske i byen- bidragsyter eller byrde" og dialogdager for skoler.

Arbeidet med å etablere samarbeid i flere prostier foregår, men har gått sakte i 2020 på grunn av koronarestriksjoner.

Dialogforum Østfold mottar diakonale tilskuddsmidler fra bispedømmerådet med kr 400.000,- pr år, dette muliggjør 100%-stilling som daglig leder for dialogforum. Tariq Alsagoff har vært daglig leder siden 2019.

Veien videre:

- Videreføre deltakelsen i Dialogforum Østfold.
- Etablere nettverk mellom kirken og buddhistklostrene i Borg bispedømme
- Bidra i driftsfasen av Håpets katedral som interreligiøst klimaprojekt.

Resultatmål 3.5 Økt kapasitet og kompetanse på kommunikasjon i menigheter og prostier

Status 3.5.1 Øke kapasitet og kompetanse på kommunikasjon

Lokalkirkens kapasitet og kompetanse er i utvikling. Resultatmål oppnådd.

Beskrivelse

Kommunikasjonsløftet ble vedtatt høsten 2019 og kom for alvor i gang våren 2020, rett før koronapandemien. *Kommunikasjonsløftet* innebærer prioritering og allokering av ressurser for å styrke kompetanse og kapasitet på kommunikasjon i lokalkirken på tvers av arbeidsgiverlinjene i bispedømmet. Bispedømmerådet gjorde vedtak om å avsette 1,2 millioner kroner for følgende mål:

1. Øke kapasitet i kommunikasjonsarbeidet i lokalkirken i Borg.
2. Øke oppslutning om gudstjenester.
3. Øke oppslutning om dåp.
4. Øke medlemmenes glede over å tilhøre Den norske kirke med 10 %.
5. Bidra til at kommunikasjon blir anerkjent som fag og at fagfolk er ressurseffektivt bruk av lønnsmidler for å øke oppslutning og bedre omdømmet til Den norske kirke.

Borg arbeidsgiverforum er styringsgruppe for *Kommunikasjonsløftet*. Det er et premiss at prosessen med å utvide kapasitet i kommunikasjonsarbeidet skal foregå lokalt i samarbeid med prost og kirkeverge. Våren 2020 var det etablert fire delprosjekter, og med nedstengningen av samfunnet ble både nye behov og tilgjengelige midler kanalisert inn i nye tiltak. Det ble bokstavelig talt en løpende prosess med å bidra til god kvalitet, koordinere og støtte produksjon av kirkelig innhold på nye digitale plattformer og øke kapasitet både på digital kommunikasjon spesielt, og kommunikasjon generelt. Helhet og detaljer i arbeidet er beskrevet i en egen rapport for *Kommunikasjonsløftet* (se vedlegg til årsrapporten).

Figuren viser oversikt over de ulike delprosjektene i *Kommunikasjonsløftet* i Borg.

Her følger en kort oversikt over de viktigste resultatene:

- Kommunikasjonskapasitet er etablert i 7 av 8 prostier i samarbeid med fellesrådene, med prostinettverk for kommunikasjon mellom fellesrådene. Nettverksmøter med kommunikasjonsmedarbeidere i prostiene holdes månedlig.
- Flere fellesråd har kommunikasjonsfunksjon og kommunikasjonsutvalg er etablert i flere menigheter.
- 18 av 28 fellesråd har deltatt på opplæringsår #Øktooppslutning (4 workshops) i sosiale medier med cirka 50 ansatte. Stort sett gode evalueringer.
- 4 fellesråd er i gang med opplæringsåret [Kommunikasjon som oppdrag](#) for hele staben (200 ansatte). Dette utvikles og justeres fortløpende.
- Alle fellesråd har fått «strømmepakke» med teknisk utstyr og opplæring som muliggjør gode digitale produksjoner på enkelt vis. Teamsrom for erfaringsdeling og ressursdeling er etablert. Brukermanualer og webinarer er også tilgjengelig i Teamsrommet.
- Undersøkelser har gitt mer kompetanse og målrettede tiltak. Blant annet Medlemsundersøkelse i samarbeid med Hamar og Stavanger om medlemmenes opplevelse av digital kirke, samfunnsnytte og relevans. Leserundersøkelser i fire menighetsblad. Undersøkelse blant Fellesrådene om digital kirke i koronatiden.
- Fagdager og konferanser i 2020 har hatt tema om digital kommunikasjon og medlemskommunikasjon (særlig «gul» formidling og «gult» innhold).
- Lærling i mediegrafikerfaget er ansatt. Borg bdr er godkjent som opplæringsbedrift.

Resultatene så langt er positive, samarbeidet med kirkevergelaget er svært fruktbart og tilføring av midler og kompetanse vurderes som absolutte suksessfaktorer. Framover blir det kritisk å fange opp hindringer for videre utvikling, rydde dem av veien og støtte lokal ledelse i den vanskelige fase 2 i utviklingen av nye funksjoner. Nå begynner «stormingfasen». For flere detaljer se den særskilte rapporten om *Kommunikasjonsløftet* i vedlegg til årsrapporten.

Status 3.5.2 Kirkens digitale nærvær øker

Kirkens digitale nærvær har stor økning. Resultatmål er oppnådd.

Beskrivelse

Mye av resultatet for kirkens digitale nærvær er beskrevet tidligere i årsrapporten. Her er en oversikt basert på rapportene fra Rambøll, svarprosenten fra menighetene i Borg er 89% i gjennomsnitt for de to undersøkelsene, det anser vi som et godt grunnlag. Vi bruker ikke digital deltagelse fra SSBs statistikk da vi vet fra stikkprøver at tallene der ikke er valide.

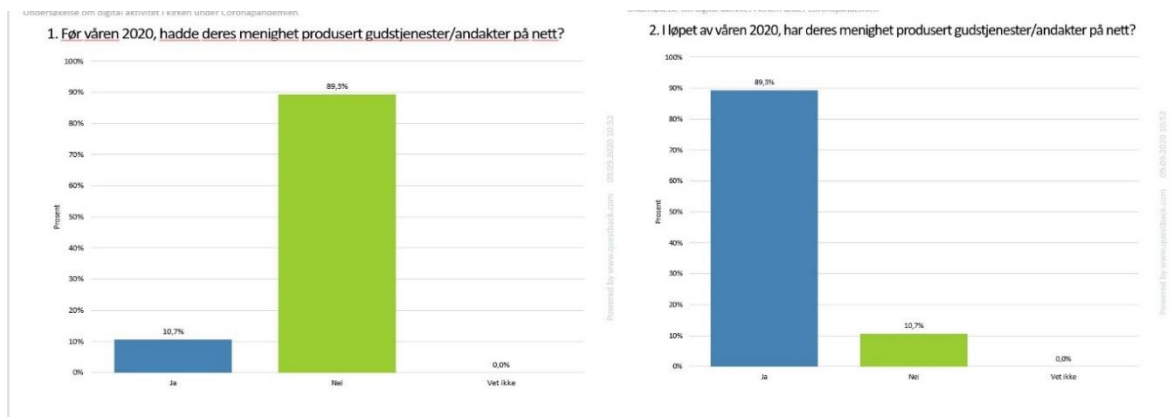
	Gudstjenestelivet, inkl andakter	Kunst og kultur	Trosopplæring	Totalt
Antall digitale aktiviteter	2625	559	695	3879
Antall deltagere	1 040 989	624 780	131 524	1 797 293 1 851 483*

Rambøll 2020, Rambøll 2021, * inkludert deltakere Gjerdrum 2021

Borg bispedømmeråds digitale deltagere er ikke registrert i Rambøll rapportene, men blant annet kampanjen for gul påskeprat fikk 203 000 3-sekunders visninger, så det er grunn til å anta at innhold fra Den norske kirke i Borg er vist til over 2 millioner deltagere (i tråd med definisjon av deltagere i Rambøll rapportene). Det er ca 400% av medlemstallet i Borg. Det er vanskelig å sammenligne med øvrige bispedømmer da responsraten varierer veldig. Men samtaler med andre samfunnsaktører og

kulturinstitusjoner indikerer at enhetene i Den norske kirke i Borg har gjort en solid jobb med å øke sitt digitale nærvær. Vi ser av resultatene fra Rambøll-rapportene at det er noen fellesråd som har lyktes særlig godt; Sarpsborg, Moss, Ås og Gjerdrum blant flere. Gjerdrum står for en tredjedel av deltakerne i Øvre Romerike. De var tidlig på med tilbud og lagde innhold som ble spredd langt utover menighetens grenser.

Det er ingen tvil om at omstillingen har vært stor, før våren 2020 var det kun 10% av menighetene som hadde produsert gudstjenester eller andakter på nett, etter våren 2020 var bildet totalt snudd, 90% av menighetene hadde produsert gudstjenester digitalt (Borg bispedømme 2020).

Rapporten fra Rambøll viser også at antall følgere på facebookprofilene til sokn i Den norske kirke i Borg har økt med 57%. Det sier egentlig ikke så mye, for følgertallet var lavt i utgangspunktet og det er fortsatt lavt for mange av soknene. Erfaringene fra 2020 har vist oss at det er mulig å jobbe strategisk og målbevisst for å øke antall følgere, dette er noe vi må jobbe videre med i 2021.

Nettsider: Det har vært et mål å bidra til at flere sokn benytter den felles publiseringsløsningen Episerver som leveres av Kirkepartner. I 2020 har fire fellesråd besluttet å bruke Episervers løsning, men ett har stoppet overgang på grunn av usikkerhet om supportkvaliteten. De største fellesrådene i seks av prostiene er nå på Episerver (mangler 4 mindre fellesråd). I Øvre Romerike er 3 av 5 fellesråd på Episerver, mens i Nedre Romerike er 1 av 4 fellesråd på Episerver. Arbeidet med dette fortsetter i *Kommunikasjonsløftet*. Det er behov for en bedre organisering av drift og utvikling i samarbeid med brukere, felles nasjonal innholds-organisering blant annet når det gjelder kampanjer og bilder, og større progresjon i utviklingsarbeidet (bla nyhetsbrev, skjema og synkronisering med andre løsninger) om dette arbeidet skal lykkes.

Hva sier medlemmene og hva har vi lært av det?

Medlemsundersøkelsen vår fra juli 2020 viser at andelen medlemmer som har sett innhold fra Dnk i sosiale medier har økt på kort tid; 33 % av medlemmene har sett innhold på sosiale medier. Vi ser at Facebook er den kanalen vi når flest på, og at tro og kontakt med kirken definerer i hvilken grad medlemmene har sett innhold og hvor fornøyde de er med innholdet de har sett. I undersøkelsen i 2018 var det 1 av 10 som hadde mottatt informasjon fra Den norske kirke på sosiale medier. I juni 2020 var tallet steget til 1 av 3. Resultatene forteller oss at det er de som følger kirken og som liker kirkestoff som har sett innhold fra kirken i denne perioden, 34 % av den grønne medlemsgruppen har sett innhold fra kirken ukentlig og månedlig. Mens medlemmer i den gule og røde gruppen ikke følger kirken på sosiale medier og derfor ikke får opp kirkestoff i feeden sin. De har sett innhold fra Dnk månedlig eller sjeldnere. Bare 6-8 % av de gule og røde gruppene har sett innhold fra Dnk månedlig eller ukentlig. Det er en liten økning og potensialet på dette området er større.

Det er algoritmene til Facebook og Instagram som styrer hva vi ser i sosiale medier. Digital kirke utfordrer oss fordi kanalene har andre rammer og en annen dynamikk enn den vi kjenner fra våre vanlige formidlingsarenaer. Vi kan ikke lenger basere kommunikasjonsarbeidet på våre egne erfaringer, men må sørge for å innhente og sjekke resultater og statistikk som er tilgjengelig på våre administrasjonssider i sosiale medier. Dette er tidkrevende men nødvendig om vi skal bruke de ressursene vi har på mest mulig effektiv måte. Deltagerne i #øktoppplutning forteller blant annet om gode diskusjoner om prioriteringer i stabsmøter når de bruker statistikk og ikke synser basert på personlige «feedopplevelser». Nye rutiner knyttet til evaluering og bruk av statistikk blir viktig framover.

Det som overrasket oss mest i den første koronaperioden var at vi så at flere av menighetene og fellesrådene publiserte innhold som var laget for de gule og røde gruppene - trodde vi. Resultatet viser at den grønne boblen vår er veldig sterk. For å nå de gule og røde medlemsgruppene må vi virkelig jobbe med en annen type innhold og vi må jobbe mer målrettet og betale for fremming for å nå dem på sosiale medier. Kirkevergen i Sarpsborg sier det slik; *jo mer grønt innhold vi publiserer og jo mer positivt de grønne responderer på det vi publiserer jo vanskeligere blir det å nå de gule og røde medlemsgruppene.* Den grønne filterbobla er virkelig sterk for oss som kirke. Arbeidet med «gul» påskeprat ga oss verdifulle erfaringer, se side 48.

6 av 10 som så innholdet var fornøyde

Domprost Kari Mangrud Alvsvåg sier: *Sosiale medier utfordrer oss også fordi vi skal lage innhold for andre som ikke tenker som oss. Vi skal tilpasse oss språk og utforming som står fjernt fra de lange tradisjonene vi bygger på i de kirkelige handlingene. Der har vi mange ben å fordele vekten på; musikken, liturgien, rommet og utsmykningen, og ikke minst det som oppstår av assosiasjoner hos den enkelte som går inn i et kirkerom. Som digital kirke står vi mer nakne, uten alle støttene. Vi må være rett på, rett til kjernen. Vi har kort tid å fortelle folk hvorfor de skal stoppe ved vårt innhold.*

Det er derfor all grunn til å være fornøyd med at så mange er fornøyde med innholdet de har sett fra Dnk. I aldersgruppen 40-50 år er hele 70 % fornøyde! Akkurat som i spørsmålet om hvor ofte de har sett innhold er det interessant å se at tilfredsheten er en funksjon av hvilken medlemsgruppe man tilhører. Det er flest fra den grønne gruppen som er fornøyd, og færrest fra den røde gruppen.

I Borg oppfordret vi fellesrådene til å bruke fellesråds/kommunesider til å nå ut til flest mulig. Det synes på statistikken. Hele 41 % av medlemmene har sett innhold fra Dnk i kommunen sin, det er signifikant mer enn for Stavanger og Hamar. 1 av 4 har sett innhold fra menigheten sin, mens 2 av 10 har sett innhold fra nasjonalt nivå, omtrent like mange som har sett innhold fra enkeltpersoner som jobber eller er frivillige i Dnk. Man kunne tenke at sosiale medier gjør tilhørighet til lokal menighet overflødig, men resultatene kan indikere slik mange menigheter mener (88 % Rambøll 2021), at innhold fra lokalmenigheten er viktig også i sosiale medier. Samtidig er det ikke tvil om at samarbeid mellom menigheter slik som for eksempel beskrevet i Sarpsborg både øker kvalitet og rekkevidde på innhold, 78 % av soknene støtter påstand om at samarbeid mellom sokn er nødvendig og skaper høyere kvalitet.

Mange synes kirken bør videreføre det digitale tilbudet

Rundt halvparten av medlemmene i gruppen 40-59 pluss 45 % av gule vil ha mer digital kirke

n= 775 ? Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

Svarene på spørsmålene som er markert med kakestykker viser at for disse spørsmålene er det hvilken medlemsgruppe du tilhører som avgjør hvor positiv eller negativ du er. En av fire medlemmer ønsker mer digital kirke etter koronaperioden. 62 % av den grønne gruppen ønsker fortsatt digital kirke, og også 45 % fra den gule gruppen gir uttrykk for mer digital kirke. Rundt halvparten av medlemmene i aldersgruppen 40-59 ønsker videreføring av digital kirke. Dette var viktig informasjon for de menighetene som fortsatt er usikre på om de skal videreføre digital kirke etter korona, og for oss som skulle støtte arbeidet deres videre. I juli 2020 svarte 37 % av menighetene vet ikke og 7 % svarte nei på spørsmålet om de ville videreføre digital kirke etter Korona (Borg bispedømmeråd 2020). I januar 2021 svarte 95 % av menighetene at de ville fortsette med digitale aktiviteter i 2021 (Rambøll 2021). Målbevisst arbeid med kunnskap og god støtte gir resultater.

Kirkens tilstedeværelse i digitale medier er viktig og krevende

Digital kirke kan for noen være en ny kanal for å formidle eksisterende virksomhet i lokalkirken på. For andre er sosiale medier en måte å utvikle ny virksomhet for medlemsgrupper som ikke er så ofte i kontakt med kirken. Som beskrevet i resultatmål 2.2 har mange i ungdomsarbeidet fått en ny digital start. Borg biskop har siden før koronapandemien formidlet i alle fora at digital kirke handler om å være der folk er, forkynne evangeliet på nye måter, nå flere medlemsgrupper, skape relasjon og øke oppslutning, være relevante på flere måter og å sette ord på det som er viktig for folk på nye måter.

Vi ser at mange menigheter og fellesråd arbeider med de samme utfordringene som digital kirke gir:

- Hvem skal lage innholdet?
- Hva slags innhold skal vi lage for de ulike målgruppene?
- Hvordan skape aksept for ulike virksomheter i ulike kanaler i lokalkirken?

Ledere får nye fagområder som skal ledes og må jobbe bevisst som ledere for å støtte ansatte som skal jobbe strategisk med å tenke nytt og utradisjonelt og våge å være annerledes som kirke i lokalsamfunn, i kirkebygget og i sosiale medier. Vi spurte fellesrådene i juli 2020 (Borg bispedømmeråd 2020) om medarbeidere har digital kirke som del av sin arbeidsbeskrivelse, en ganske stor andel av fellesrådene har ansatte med særskilt ansvar for digitale medier. Hele 78 % av soknene i Borg svarer i januar 2021 at de har det de trenger for å tilby digitale aktiviteter. (Rambøll 2021).

Resultater Borg bispedømmeråds digitale arbeid på egne flater

Resultatene preges av at vi har brukt ressursene i 2020 på å støtte og utvikle soknens arbeid, og ikke prioritert bispedømmerådets egne flater.

Facebooksiden til Den norske kirke i Borg

På Facebook har vi ikke overraskende, hatt en nedgang siden i fjor. Mye av resultatene kommer fra deling av innhold fra soknene i Borg og biskopens serier med ukens bønn og lærdommer fra oversette kvinner. Vi har riktignok økt antall følgere, men har i mindre grad produsert innhold som vi vet når langt.

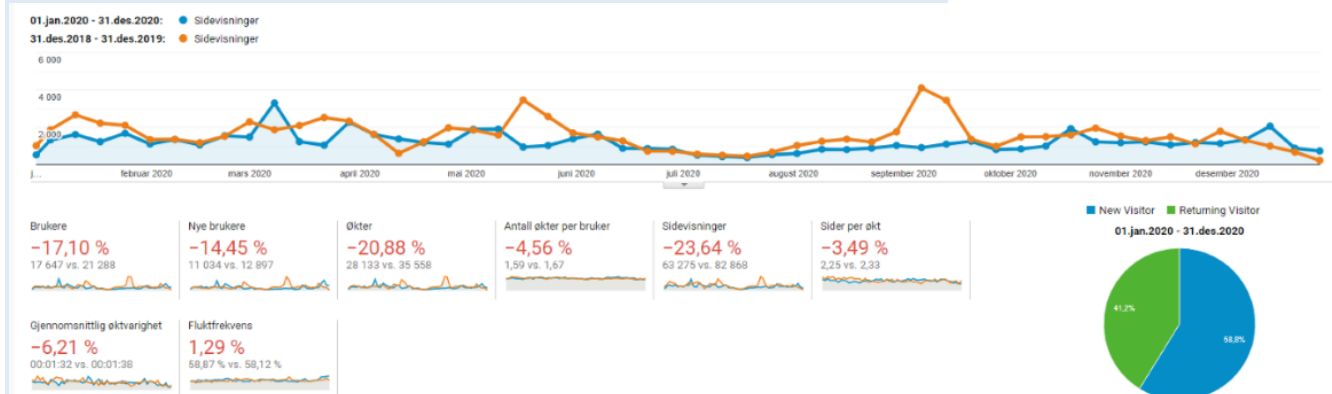
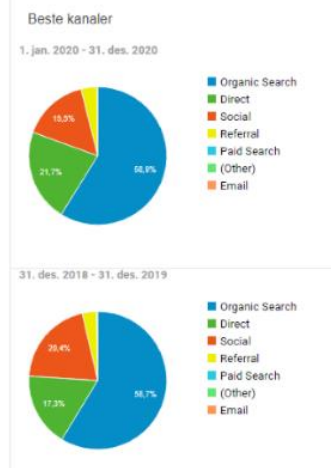
Bilde fra innsikt Facebooksiden til Dnk Borg:

Facebook har vært vår primære kanal for kommunikasjon eksternt. Borg bdr har ikke egen facebook side for biskop Atle Sommerfeldt, han er på Twitter, der han har 3 028 følgere. Borg bispedømmeråd har ikke prioritert Instagram.

Antall brukere øker og visninger nett

Nettsidene våre har hatt tilsvarende reduksjon som Facebook. Her er nok mye av årsaken at vi ikke hadde kirkevalget. Men vi har nok også i mindre grad produsert relevant innhold, og folk bruker mindre tid på sidene våre enn i fjor. En annen forklaring kan være at i 2020 har vi delt og distribuert mye av innholdet vårt på ressursbanken nasjonalt slik at flere enkelt kan finne f.eks. digital kirke og Kommunikasjon som oppdrag. Brukerne våre kommer i størst grad fra søkemotorer, det betyr at vi i større grad bør bruke søkeord og søkeoptimalisere nettsidene våre, gjerne i samarbeid med andre i Dnk.

Media: For bispedømmeråd og biskops del har antall oppslag i media økt i 2020. Det var i underkant av 10 000 oppslag redaksjonelt totalt for Borg bispedømmeråd og biskop. Det er en dobling fra i fjor. Mange av oppslagene er knyttet til informasjon om stengte kirker og informasjon om kirkens tilbud under pandemien.

Resultatmål 3.6 Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom

Resultat

Den norske kirke i Borg har i 2020 vært synlig på flere arenaer i det offentlige rom. Noe var planlagt i samarbeid med andre aktører som samtaleprogrammene *Levd Liv* der biskop Atle Sommerfeldt samtaler med profilerte samfunnsaktører Litteraturhuset i Fredrikstad. Andre oppsto som følge av Koronapandemien som samlinger foran sykehjem, direktesendinger på lokalavisenes TV-kanaler og gudstjenester på stadioner. Atter andre oppsto som i romjulen på Gjerdrum som resultat av katastrofe eller krise. Resultatmål er oppnådd.

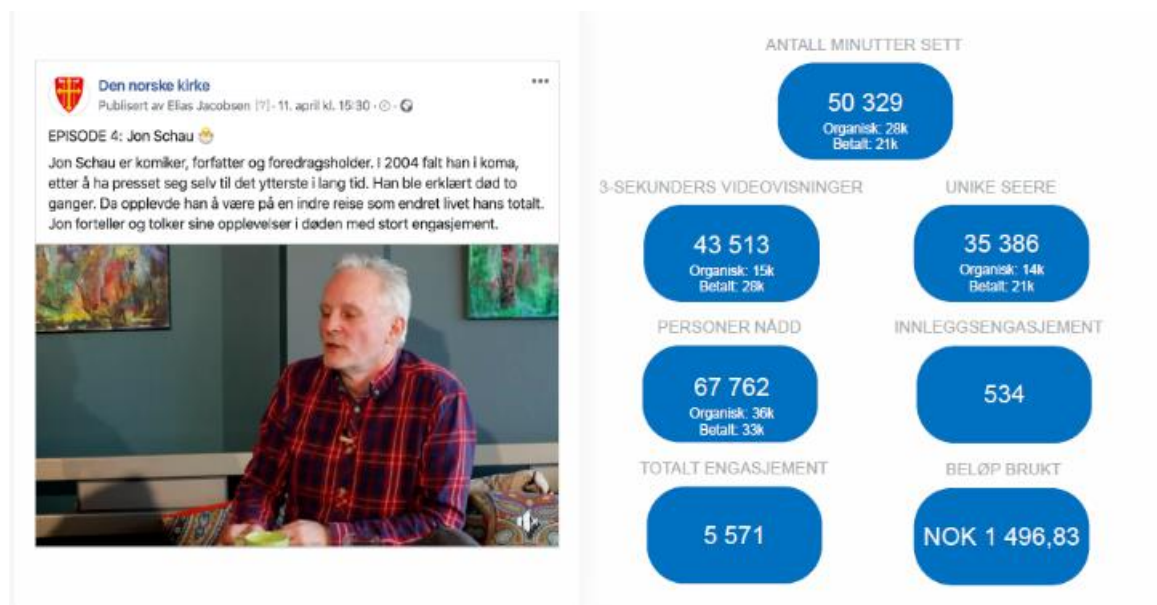
Koronapandemiens bidrag

Den største endringer skjedde gjennom tilstedeværelsen i digitale medier som har gitt oss tilgang både til nye medlemsgrupper og til nye arenaer- storskjermen i familienes stuer. Direktesending fra sykehjems-kantiner til beboernes rom var også en ny erfaring for flere menigheter. Flere menigheter har brukt samarbeid med lokale Facebook-grupper til å nå ut med kirkelig innhold; for eksempel nådde både påskearrangement og utdeling av 4-årsbøker til flere i år i Spydeberg gjennom fb-gruppen Hva skjer i Spydeberg. Rælingens ungdomsgruppe har laget *Viruskirken* på YouTube og ungdomspresten i Ullensaker har nådd ungdommer på TikTok. I Fredrikstad nådde talkshow med tittelen Jus og Jesus ut til mange på Instagram. Gjennom Skjerikirken blir kirkens arrangement geotagget og blir synlig på nettet for folk generelt og politi og nødeter spesielt.

Flere har også kommentert at det har vært fint at kirken har kjørt ut eller delt ut materiell. I Indre Østfold har de gitt ut nytt kirkemagasin *Kime* som får gode tilbakemeldinger.

Målerettet satsing på nytt innhold for å nå nye målgrupper i «nye» offentlige rom

Hensikten med videoserien *Påskeprat* var å lage et innhold som kunne appellere til den gule medlemsgruppen. Det skulle ikke være prest med snipp, orgelmusikk, velsignelse eller andre liturgiske elementer. Påskeprat skulle gjøre temaer knyttet til påsken og påskens budskap tilgjengelig for folk som ikke er sikre på at Gud fins eller/og som ikke er ofte i kirken.

Faksimile av innsiktsrapport fra Dnks facebookrapport.2020.

Vi jobbet både med konsept og målrettet annonsering for å få dette til. Det ble laget seks episoder med kjente personer regionalt/nasjonalt. Episodene handlet om å være på vandring, om måltidet, om soning og tilgivelse, om døden, om forvandling og håp. Kostnad produksjon og teksting: 30.000,- ble dekket av Borg bispedømmeråd. Facefirst ble engasjert for å etablere målgrupper for gul og grønne medlemsgrupper og målrette annonsering. Kostnad: 30.000,- ble dekket av Kirkerådet.

Resultater:

Rekkevidden for hele serien var 135 000 med om lag 400 000 eksponeringer, 210 794 handlinger, 50 452 hele avspillinger og 206 856 3-sek. visninger. Dette vurderes som gode resultater. Det er episodene med Eli Rygg og Jon Schau som var mest populære. Fem av episodene nådde flere enn gjennomsnittsverdien for innlegg på siden til Den norske kirke i samme periode.

Et av målene med serien var å se om man nådde flere gule med dette innholdet enn andre. Vi så at begge gruppene som ble brukt til målrettet annonsering slo bra an, og at flertallet av 3-sekunders visninger og unike seere er betalte. Men når det gjelder personer nådd er det flere som nås organisk enn betalt. Vi ser helt klart at målgruppene vi lagde for annonsering når bredt ut og utover følgerne til Dnk. Vi ser også at innholdet matchet målgruppen. I tilsvarende prosjekt i Fredrikstad (Fredan) opplevde vi at samme målgruppe ikke opplevde at innholdet traff, og vi fikk få seere som respons på annonseringen.

Vi lærte at når målgruppen er den gule medlemsgruppen kan det lønne seg å legge ut som opptak og ikke premiere, spredning og kommentarer skjer da i ettertid. Det er følgerne og den grønne medlemsgruppen som er målgruppen for premiere og direktesendinger fra Dnks facebooksider.

Allehelgen

I år deltok de aller fleste menighetene i kampanjen rundt allehelgen. Denne er nå etablert som årlig kampanje. Vi delte/sendte ut materiell til alle fellesråd, beach flag med åpen kirke, varige postere til gatestativ for åpen kirke og roll up Førstehjelp for sorg. Det ble lagt ned et stort arbeid, på grunn av ny runde med restriksjoner på den tiden ble mange av arrangementene på kjøpesentre avlyst, men kirkens folk delte allikevel ut brosjyrer og omtrent 7000 lys. De som deltok opplevde dette som positivt og fikk svært positive tilbakemeldinger om at det var hyggelig å møte kirka på andre steder. Menighetene melder behov for «nettbutikk» der de kan bestille materiell. Vi vurderer dette som tjenlig infrastruktur som kan effektivisere arbeidet.

Kateket Jenny på Åstorget

Skjerikirken kampanje før jul 2020

En av utfordringene som oppsto i begynnelsen av koronapandemien var å koordinere og synliggjøre kirkens tilbud på ulike kanaler. Det ble brukt enormt med tid både fra proster, prester, saksbehandlere og andre på å få fram oversikter over det som til enhver tid skulle skje. Det er derfor en stor lettelse at skjerikirken er utviklet og lansert.

Fordi man internt har lagt ned et så stort arbeid har vi vært opptatt av at resultatet av arbeidet skal nå helt ut til dem vi jobber for. Før jul initierte Dnk Borg en kampanje i Amedias digitale kanaler. Kampanjen ble vist i Amedias 13 aviser i Borg.

Totalt ble 200 163 visninger levert.

Klikkprosenten var på 0,48% og kampanjen fikk 765 klikk. Det var menn med høy kjøpekraft som hadde flest klikk. Kampanjen presterte 41% bedre enn bransjesnittet. Fordi flere av

fellesrådene fikk akutt nedstengning rett før jul

er det vanskelig å måle resultater av oppslutning, men synlighet på en ny offentlig arena ble oppnådd.

Sorgartikler

I medlemsundersøkelsen til Borg, Hamar og Stavanger viser det seg at sorg er et av kirkens arbeidsområder som medlemmene mener har størst samfunnsnytte. Samtidig viste det seg at det var svært lite innhold på nettsidene om kirkens sorgtilbud tilpasset den gule gruppen. Vi engasjerte frilancejournalist Lena Ronge som jobber for ukeblader i Norge for å lage innhold om sorggrupper for besteforeldre, for enkemenn og løfte fram diakonen som viktig yrkesgruppe. Artikkene og innholdet er blant de mest sette på våre flater i 2020. Vi lykkes ikke med en koordinert satsing på å løfte fram disse artikkene i Googlesøk på tvers av geografi og enheter i Norge, det er en mulighet vi kan bruke bedre i forbindelse med allehelgen i 2021. Antall sorggrupper har økt med 3 (+2,1%). Antall sjelesorgsamtaler økte med 1435 (+34,4%) i 2020.

Levd liv i samarbeid med Litteraturhuset Fredrikstad/Viken

Levd Liv er en samtaleserie på Litteraturhuset Fredrikstad der biskop Atle Sommerfeldt inviterer og møter mennesker med svært ulik bakgrunn. Felles for gjestene er at de har opplevd perioder eller situasjoner som har gjort at de har stått overfor vanskelige etiske eller moralske dilemmaer. Noen har trådd feil, andre har opplevd bunnløs sorg og fortvilelse – men alle har måttet stille seg spørsmålet: *Hvordan skal jeg leve livet mitt videre, hva har jeg lært?*

I Levd Liv deler gjestene sine tanker, refleksjoner og menneskelige råd med publikum. Serien tar for seg tro, tvil og de krevende valgene vi må gjøre, konsekvensene av dem og hvordan vi forholder oss til andre mennesker. Biskopen har samtalt med Ada Sofie Austegard, [NOKAS-raner Erling Havnå](#), og Kadra Yusef i løpet av 2020.

Oppsummering digital og synlig kirke

Strategien om målrettet og helhetlig kommunikasjon gir god retning på arbeidet med å gjøre kirken synlig og relevant for flere. Strategien har bidratt til at vi begynte arbeidet med medlemsundersøkelsen i 2018 og har jobbet systematisk for å formidle og tydeliggjøre kunnskapen den gir oss på de fleste av våre arenaer i 2019; prestesamlinger, ledersamling, stiftsdag, arbeidsgiverkonferanse, fagdager og menighetsråds kurs. Vi har fått et felles språk for å snakke om målretting og konsekvenser av det, og vi har gjennom dette arbeidet også begynt å dreie fokus fra hva som er viktig for oss, til hva som er viktig for medlemmene våre. Det er et langsiktig arbeid. Den digitale kirke er en selvsagt mulighet for økt målretting og tilpasning av innhold til ulike målgrupper.

Strategien om samhandling mellom ansatte og økt kvalitet har også vært viktige i arbeidet på dette området. Borg bispedømmeråd vil i samarbeid med kirkevergelaget gjennom *Kommunikasjonsløftet* fortsatt bidra til å støtte menighetene i det viktige arbeidet med digital kirke. Den norske kirke har et betydelig potensiale for å nå nye medlemsgrupper med digitalt innhold. Mens 38 % av befolkningen så informasjon om kirkevalget i sosiale medier, oppgir fortsatt kun mellom 3 og 6 % av de gule og røde medlemsgruppene, og 21 % av den grønne medlemsgruppen at de mottar informasjon fra Den norske kirke i sosiale medier.

Koronapandemien ga muligheter som de aller fleste sokn har grepet med stor kreativitet og engasjement. Vi erfarer at tydelig ledelse, samarbeid og klare mål gir gode resultater. Samtidig ser vi at det mange steder er et ledelsesvakuum lokalt både på grunn av dårlig kapasitet, fjernledelse, matthet blant ansatte, omstillingstrøtthet, nye digitale systemer på flere områder etc. etc. Listen er lang med hindre for en mer effektiv implementering av nye kommunikasjonsfunksjoner i lokalkirken. Til tross for dette kan altså soknene i Borg vise til svært gode resultater i en svært krevende tid, det vitner om en organisasjon som er svært fleksibel og åpen for muligheter, med ansatte som strekker seg svært langt.

Arbeid videre i 2021

Samtlige strategier er viktige i det videre arbeidet med kommunikasjon. Se plan for 2021 i vedlegget *Rapport og planer for Kommunikasjonsløftet*. Vi vil vurdere hvordan arbeidet på egne digitale flater skal videreføres i løpet av våren 2021.

Ansatte i Lillestrøm fellesråd gjør livsfase- workshop i blokk 2 Kommunikasjon som oppdrag

Resultatmål 3.7 Samarbeidet skole/kirke styrkes

Resultat

Samarbeid skole-kirke har vært tema på flere fagdager. Samarbeidsfeltet er klart preget av nedstenging, kohorter og regler om avstand. Antall klasse-besøk i kirken er mer enn halvert fra i fjor, og går tilbake 63%. Antall skoleklasser som har hatt besøk fra kirkelig ansatte er redusert med 48%. Men besøk i barnehager er kun redusert med 9%. Antall skoleklasser som har vært på besøk i kirken er redusert med 63% fra i fjor. Resultatmål ikke oppnådd.

Analyse

Nedgangen sees i sammenheng med koronarestriksjoner i begge institusjonene, noe som har gjort samarbeid svært utfordrende. Trinnavis fysisk skole-kirkesamarbeid ble krevende for mange å opprettholde. Belastningen har vært betydelig i skoleverket, og fra kirken sin side har det ikke vært rustet til digitale samarbeid inn mot nye læreplaner. I Nordre Follo var reduksjonen 100%, og i Vestre Borgevissel 93% nedgang. Dette stemmer overens med områder som har hatt høyest smittetrykk i løpet av året. Noen gjennomførte samarbeidstiltak i forkant av jul, enten som et digitalt gudstjenestetilbud til skoler (9 menigheter) eller som utendørs julevandring. En av menighetene fikk positiv respons av skoleleder på sitt førjuls-opplegg rettet mot barneskoleelever der opplegget var tilrettelagt slik at alle kunne delta uavhengig av tilhørighet. Dette lettet arbeidsbyrden for lærere, og ble svært godt mottatt av skoleledelsen.

Det lave tilbudet om digitale skoletilbud kan tyde på at det er en tendens til at kirken under korona ikke har grepet mulighetene til å utforske nye måter å samhandle mellom skolen på, og ikke har vært en tydelig nok ressurs i den store omstillingen som skolen har vært gjennom.

Biskopens fagdag i 2020 hadde skole-kirke som tema. Her ble Fredrikstad sin kommunale rammeplan for skole-kirkesamarbeid presentert for de ansatte, samt fokus på fagfornyelsen og muligheter som ligger der. Denne avklarer rammer og forventninger for samarbeidet, og peker på konkrete tema der kirken kan bidra med kompetanse og ressurser i de enkelte fag. Fagdagen ble avholdt i januar, og fikk god tilbakemelding. Flere undervisningsansatte var nysgjerrige på en prosess der en samhandlingsplan blir til. Dette ble imidlertid satt på vent da pandemien fordret nye løsninger rundt arbeidssituasjonen til de undervisningsansatte.

Fremover ser vi at det er hensiktsmessig å kunne være i dialog med skoleledelsen om å tilby skoler opplegg som er nøytrale slik at alle kan delta i tillegg til skolegudstjenesten. I samarbeid med Dialogforum, Håpets katedral og IKO er det en plan om å utarbeide et tverreligiøst undervisningsopplegg inn mot KRLE-faget. Området vil fortsatt ha prioritet i Borg.

Arbeid videre:

- Bidra til at det etableres flere planer for skole-kirke-samarbeid på kommunenivå.
- Formidling av gode eksempler og rådgivning.
- Utvikle flere digitale tverr-religiøse undervisningsopplegg.
- Realisere potensialet for bruk av kirkelige ressurser inn i skolehverdagen i større grad
- Barnehage-skole-kirke-samarbeid vil fortsatt være fast tema på biskopens visitaser.

B. 4 Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk

Resultatmål 4.1: Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangementer

Resultat

Antall konserter/kulturarrangementer er redusert med 59%, og antall deltakere går ned med 77%. Begge deler viser en større nedgang enn de nasjonale tallene for Den norske kirke som er på henholdsvis 52% og 73%. Konserter/kulturarrangementer i kirkens egen regi har en mindre nedgang enn konsert- og kulturarrangementer der kirkebyggene blir leid av eksterne aktører, der antallet arrangementer er redusert med 70% og deltakelsen med 90%.

I Den norske kirke i Borgs regi ble gjennomført hele 559 digitale kulturtilbud, med 624.780 digitale deltakere i 2020. I gjennomsnitt var det 1117 deltakere pr digitale kulturaktivitet. Borg er dermed det bispedømmet med høyest digital kulturaktivitet i 2020, og høyest antall digitale deltakere (*med forbehold om at responsgraden fra de andre bispedømmene varierer, Rambøll 2020 og 2021*).

Antall sokn som har vedtatt kirkemusikalsk plan øker med 24% (+8), noe som er svært gledelig.

Vurdering/analyse inkludert vurdering av tiltak/strategier

Kirkens konsert- og kulturvirksomhet ble i likhet med all annen kulturvirksomhet hardt rammet av koronarestriksjonene. Det er derfor svært gledelig at Den norske kirke i Borg klarte å omstille sitt konsert- og kulturtilbud til et digitalt format, både når det gjelder antall aktiviteter og oppslutning. Det har hovedsakelig blitt produsert konserter, både med kirkens egne kirkemusikere og ofte i samarbeid med lokale aktører og artister. At det i gjennomsnitt var 1117 deltakere per digitale aktivitet, som er betydelig over deltakelsen på digitale gudstjenester/andakter, viser at kirkens kulturtilbud har blitt opplevd som relevant og betydningsfullt for svært mange.

Det er en gledelig økning i antall sokn som har vedtatt kirkemusikalsk plan. Prosten i Østre Borgevangel prosti bemerker at det er særlig i sokn med produktive og aktive kirkemusikere at vi ser en bevissthet om nødvendigheten av å etablere et planmessig kirkemusikalsk arbeid.

I 2020 har særlig bispedømmerådets strategier om økt kvalitet, utfordre medlemmer til å bruke og delta i lokalkirken, og samarbeid mellom ansatte og samarbeid med lokale aktører bidratt til måloppnåelse.

Resultatmål 4.2: Flere åpne kirker

Resultat

Det var 83 sokn som holdt åpen kirke i 2020, en økning på 32% fra 2019. Samtidig var det en nedgang i antall dager/kvelder med åpen kirke på 31%. Mål er delvis nådd.

Vurdering

Det er gledelig at det er en betydelig økning i antall sokn som har hatt tilbud om åpen kirke i 2020. 58 menigheter oppgir i Rambøll rapportering 2 at de har hatt åpen kirke i større grad enn vanlig. Ofte har dette vært til erstatning for avlyste gudstjenester, eller som et supplement til gudstjenester med sterke antallsbegrensninger. Så langt de lokale smittevernbestemmelsene tillot, åpnet kirkene for lystening, stillhet og meditasjon.

Samtidig viser tallene på bispedømmenivå en betydelig reduksjon i antall dager med åpen kirke. Dette kan forklares med perioder der alt var nedstengt, noe som umuliggjorde å holde åpen kirke. Flere av prostene melder at det har vært noe usikkerhet knyttet til formuleringen «utstrakt promotering» i Den norske kirkes smittevernveileder, som gjorde at man lokalt ville være på den sikre siden og dermed ikke åpnet kirkene. Vi ser at det er tre prostier som har en økning i antall dager med åpen kirke: Søndre Borgevysssel (18%), Søndre Follo (11%) og Nedre Romerike (6%). Prostene begrunner dette i en bevisst satsning, og at man så sant det var mulig åpnet kirkene da det ikke kunne inviteres til gudstjeneste. I disse prostiene satset man særlig på åpen kirke i forbindelse med sommeren og allehelgen, og i Sarpsborg fellesråd hadde man også regelmessig åpen kirke i adventstiden.

Det er fortsatt et stort potensiale for å forsterke tilbudet om åpen kirke når koronarestriksjonene blir opphevet, blant annet gjennom at kirkene holdes åpne når kirkemusikere, kirketjenere eller prester oppholder seg i kirkerommet i løpet av uken, eller i samarbeid med lokale lag og foreninger. Dette er et tema som biskopen utfordrer lokalkirken på under visitaser.

I 2020 har særlig bispedømmerådets strategier om å utfordre medlemmer til å bruke og delta i lokalkirken og kirken skaper trygge rom, bidratt til måloppnåelse

Oppsummering resultatmål 4.1 og 4.2

Til tross for en betydelig reduksjon i antall konserter og kulturarrangementer, er det svært gledelig at kirken har klart å omstille sitt konsert- og kulturtilbud til digitale formater. Det har i 2020 vært svært høy oppslutning om kirkens digitale konserttilbud, noe som viser at kirkens kulturformidling har stor betydning. Vi ser også en gledelig økning i antall sokn med åpen kirke, men en reduksjon i antall dager med åpen kirke. Begge deler kan forklares med henholdsvis muligheter og begrensninger på grunn av koronasituasjonen. Det er en gledelig økning i antall kirkemusikalske planer.

Veien videre/eventuelle endringer i strategier og tiltak 4.1 og 4.2

Borg bispedømmeråd vil i 2021:

- Bidra til at det etableres flere kulturutvalg og kirkemusikalske planer.
- Bidra til at flere menigheter har et regelmessig digitalt konsert- og kulturtilbud.
- Bidra til at flere menigheter har tilbud om åpen kirke, særlig om sommeren og i forbindelse med allehelgen.

Åpen kirke i Drøbak

B.5 Hovedmål 5 Flere får lyst til å jobbe i kirka og blir værende i arbeid i kirka

Resultatmål 5.1 Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes.

Antall vigslinger i Borg har de siste fem årene vært stabilt, og har ligget mellom 7-11 pr år. Antall ordinasjoner til prestetjeneste har i samme periode sunket fra 8 til 4. Av 25 prester som fratrukket sin stilling i 2020 var det kun en som gikk til stilling utenfor kirken og kun to som gikk av med AFP. Vi ser en trend over tid hvor flere kvalifiserer seg til vigslet stilling mens de er i arbeid, dette oppfordres det systematisk til i begge arbeidsgiverlinjene. Resultatmålet anses oppfylt, dog med et større potensiale.

Vurdering

Det var 6 ny-rekrutteringer i 2020, en positiv økning fra 2019 hvor det kun var 2. Samtidig må man ta i betraktning at det i 2020 ble lyst ut 30 stillinger, mot 10 i 2019. (Ny-rekruttering beskriver de som tilsettes som prest, som ikke kommer fra annen prestestilling eller annen kirkelig stilling.)

Som i 2019 ser vi en fortsatt forsterket utvikling mot færre søkere på prestestillinger i 2020, dette må veies opp mot at det i 2020 var tre ganger så mange stillingsutlysninger som året før. Selv om Borg har bedre søkertilgang enn landsgjennomsnittet, vil dette være et viktig fokusområde framover.

Vi ser en tendens til at flere av søkerne til prestestillinger har dette som sin andre karriere. Disse bringer med seg verdifull kompetanse og erfaring fra andre deler av yrkeslivet inn i prestetjenesten. Det er ventet at vi vil se mer til dette i årene framover, og det vil måtte prege måten vi jobber med rekruttering på.

“Veien til prestetjeneste” (VTP) med studenter tilknyttet Borg hadde 3 studenter som gjennomførte stiftspraksis denne våren. Studentene gikk ut i praksis samtidig med at «Norge stengte ned», men praksisukene ble gjennomført og tilbakemeldingene var gode. Menighetene opplever det som en berikelse å ha kandidatene disse 5 ukene.

Den årlige VTVT samlingen på Granavolden ble også endret til en lokal samling kun for Borg med 7 deltakere.

De fysiske treffene på høyskoler og andre arenaer hvor vi har kunnet truffet studentene har vært vanskelig å gjennomføre siste år, noe vi håper at vil endre seg for neste år. Det er et viktig samspill med utdanningsinstitusjonene/studentene med tanke på videre rekruttering. Etter flere år uten tilstedeværelse på utdanningsmesser deltok Borg to dager på den digitale utdanningsmessen “Ta utdanning” i starten av 2021. Det var svært få ungdommer som tok kontakt.

Borg er i gang med omlegging av ABV fra gruppeveiledning til mer stabsbasert veiledning. Dette er og vil være et viktig bidrag til å styrke samhandlingen i de lokale kirkestabene de neste årene. Det vil kunne bidra til at det utvikles felles språk og fortellinger om det arbeidet en står i til daglig, og at arbeidsfellesskapet i større grad kan trekke sammen mot felles mål, samtidig som en verdsetter hverandres ulike roller og kompetanse. De stabene som startet med dette høsten 2020 gir positive tilbakemeldinger, og det jobbes med en implementeringsplan for denne veiledningen videre i Borg. Stabsveiledning har flere mål; økt trivsel, lavere turnover, bedre samhandling – kort sagt en mer attraktiv arbeidsplass.

Veien videre

Borg bispedømmeråd vedtok i sak 41/20 rekruttering som et av seks prioriterte områder i årsplan for 2020/2021. Videre er det utarbeidet strategiske føringer for personalressurser (BBDR sak 63/20) og

startet omlegging av arbeidsveiledning (ABV) fra grupper til stabsveiledning. Særlig unge søkere trekker fram ABV-tilbudet som en motivasjon for å søke seg til stillinger i Borg. Neste fokusområde er å konkretisere arbeidet med langsiktig rekruttering til kirkelige stillinger. En arbeidsgruppe er nedsatt for å jobbe fram plan med strategier for hele prosessen fra å synliggjøre kirken som en attraktiv arbeidsplass og videre helt frem til at rekruttering ender i et ansettelsesforhold.

Vi anser VTP og stiftspraksis som viktige rekrutteringstiltak som fortsatt vil ha høy prioritet.

Resultatmål 5.2 Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirken

Resultater

Det er en reduksjon på 33,6 % antall frivillige totalt. Størst nedgang er det på antall frivillige i kultur- og konsertarrangement, med en nedgang på 67,3 %. Resultatmål ikke oppnådd.

Vurdering

Med redusert aktivitet i kirkene er det også naturlig at antallet frivillige reduseres. Spesielt slår dette ut for kultur- og konsertarrangement, som har hatt mange restriksjoner og avlysninger siste året. Tidligere år har vist en stor svingning i antall frivillige, og mye tyder på at dette tallet tidligere har blitt rapportert mer eller mindre tilfeldig. Derfor er det fortsatt behov for opplæring og oppfølging i forhold til rapportering av frivillighet. Strategien om å utfordre medlemmene til å delta i kirkens arbeid er fortsatt høyaktuell. Digital kirke gir nye tjenester og nye arenaer for å engasjere frivillige, også unge. Tilbakemeldinger er at folk setter pris på å bidra med annet enn kirketjeneroppgaver. Vi ser også en positiv trend mht. å engasjere foreldre til trosopplæringsdeltaker og konfirmanter. Et godt eksempel har Lillestrøm hvor konfirmantforeldre ble utfordret til å ta ansvar for kirkekaffen når konfirmanten har ministranttjeneste.

Resultatmål 5.3 Kirkelige medarbeidere trives i jobben

Resultat

Menigheter og fellesråd i Borg har vært blant de som har hatt de strengeste koronarestriksjonene fra mars 2020. Mange ansatte har vært berørt og medarbeideres jobbtrivsel har variert, både mellom ulike ansatte og i løpet av året. Resultatmål delvis oppnådd.

Vurdering

Da pandemien traff Norge i starten av mars 2020 ble det store endringer i de ansattes arbeidsforhold. I de fleste prostier ble det over lang tid pålagt hjemmekontor, arrangementer ble avlyst eller endret og det ble innført strenge restriksjoner for kirkelige arrangement. Kirkelige ansatte opplevde i ulik grad utrygghet i.f.m. smitterisiko. Videre ble det bratte læringskurver på å lære digitale plattformer hvor møter og samlinger kunne gjennomføres. I sum opplevde mange medarbeidere dette som krevende. For mange ansatte som er vant med å treffes fysisk og ha et godt arbeidsmiljø rundt seg ble kontrastene store. Fokus på smittevern har vært stort i hele perioden. Her har det vært solid samarbeid mellom Kirkerådet, bispedømmene, proster og fellesrådene. Videre har smittevern og ROS-analyser stått på agendaen i kontaktmøter og RAMU, og verneombudene i prostiene har vært aktive. Året har gitt store variasjoner i takt med hvordan smittetall og restriksjonene har lagt føringer for arbeidet.

For undervisningsansatte ble det gjennomført en Questback-undersøkelse, og funnene ble presentert for dem på biskopens fagdag i 2021. I underkant av halvparten av målgruppen responderte, jevnt fordelt i bispedømmet. Svarene fra undersøkelsen viste at 73% fant endringene i arbeidsforholdene i 2020 negative. 69% av respondentene fulgte opp dette med å si at de var svært lite motiverte for å jobbe under fortsatt koronarestriksjoner i 2021. Det de pekte på som hadde skapt mest slitasje var uforutsigbarheten som restriksjonene medført i arbeidshverdagen. At året med pandemi særlig har preget trosopplæringsarbeidet er det ikke tvil om. I takt med nedstenging i flere runder ble trosopplæringstiltak utsatt flere ganger eller avlyst. Restriksjonene varierte mellom prostiene, og etter en tid kom det tilbakemeldinger på at en slik uforutsigbar arbeidssituasjon skapte slitasje hos de undervisningsansatte. På samme tid var det nettopp denne situasjonen som utfordret undervisningsansatte til å tenke annerledes. Dermed ble alternative og digitale tilbud til barn og unge utviklet med stor kreativitet og bredt omfang. Arbeidet er nærmere kommentert i eget avsnitt i årsrapporten.

Oppfølging medarbeiderundersøkelsen

Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen ble gjennomført i oktober 2019 er fulgt opp og bearbeidet i 2020. Til tross for koronapandemien har 7 av 9 prostier utarbeidet handlingsplaner eller kommet frem til tiltak og satsning som oppfølging av resultatene i medarbeiderundersøkelsen. Det er nødvendig å påpeke at prosessen med arbeidet rundt handlingsplaner og tiltak ble påvirket av pandemien som tok mye fokus fra starten av mars 2020.

Resultater i figur under. Målet ansås som oppnådd i 2019.

Påstand	Svar (skala 1-5)	Over/under rDnk samlet
<i>Jeg er alt i alt godt tilfreds med jobben min</i>	4,2	+ 0,1
<i>Jeg er stolt over å være ansatt i Den norske kirke</i>	4,0	0,0
<i>Jeg har mulighet til å utvikle meg i jobben min</i>	4,3	+ 0,1

Kilde: Medarbeiderundersøkelsen 2019 for presteskapet i Borg, Rambøll. Svarprosent: 74 %

LHBT+

Rapporten "Å være en sak: LHBT+ - holdninger og arbeidsmiljø i Den norske kirke" ble levert til Kirkerådet i oktober 2020. Bakgrunnen for rapporten var de høylytte diskusjonene som har vært i Den norske kirke gjennom flere år, og bekymringsmeldinger når det gjelder LHBT-personer som er ansatt i Den norske kirke. Rapporten har vært behandlet i prostemøte, Borg arbeidsgiverforum og Borg bispedømmeråd. Anbefalingene rapporten gir følges opp videre i 2021.

Prestetjenesten i Borg 2020

Prestedekning

	Totalt	Prester inkl. biskop	Andel %	Adm.	Andel %	Andre
Pr. 01.01.2019	153,4	143,1	93,3%	10,3	6,7%	0
Pr. 31.12.2020	153,7	142,1	92,5%	11,6	8,0%	0

Kilde: Kirkerådet. Totalt antall årsverk i Borg bispedømme.

Oversikten viser opprettede årsverk for prestatjenesten og besatte årsverk i sekretariatet. Grunnet koronasituasjonen og lavere aktivitet er det i mindre grad enn tidligere år satt inn vikarer i vakanser og ved sykefravær i prestatjenesten. Det har vært tilstrekkelig tilgang på vikarer i 2020, vanligvis pensjonerte prester som trår til både med enkelttjenester og i tidsavgrensede vikariater.

Bemanningen i bispedømmeadministrasjonen ved utgangen av 2020 utgjorde 11,6 årsverk. Kapasiteten har vært vesentlig lavere enn dette grunnet flere langvarige sykefravær i 2020. Administrasjonen har fått verdifull støtte fra 5 pensjonister på timebasis gjennom året.

Kirkelige handlinger per prest og prestedekning

Antall kirkemedlemmer pr presteårsverk (faste og vikarer)

	Prester	Medlemmer	Medlemmer og tilhørige	Medlemmer per prest	M og T per prest
<i>Borg</i>	142,1	466 103	483 621	3 280	3 403
<i>Nasjonalt</i>	1 315	3 546 761	3 652 199	2 697	2 777

Kirkelige handlinger pr presteårsverk (faste og vikarer)

	Prester	Antall konfirmanter	Per prest	Vielser	Per prest	Gravferder	Per prest	Dåps-handlinger	Per prest
Borg	142,1	4 243	29,9	459	3,2	4 543	32,0	2 522	23,5
Nasjonalt	1314,95	32 978	25,1	4 361	3,3	34 486	26,2	23 500	17,9

Beregningsgrunnlag: Opprettede årsverk pr 31.12.2020 og SSB.

Pensjonister i tjeneste

Pensjonister og enkelttjenester 2020	Timer	Årsverk
Borg 2020	13.138	7,51
Borg 2019	16.138	9,22
Borg 2018	9.444	5,40
Borg 2017	4.700	2,55
Borg 2016	3.503	2,00

Tabell pensjonister og enkelttjenester 2020

Ekstratjenester	Gudstjenester			Gravferd			Vigsel
	Ved andre	Ved prest	Totalt	Ved andre	Ved prest	Totalt	Ved prest
Borg 2020	16	28	44	8	26	34	12
Borg 2019	8	75	83	0	93	93	42
Borg 2018	23	49	72	7	46	53	35
Borg 2017			86			115	65
Borg 2016			96			60	50

Tabell ekstratjenester 2020. Kilde: Lønnssystemet Aditro

Med tanke på å sikre en god prestatetjeneste er bispedømmet også avhengig av at pensjonerte prester går inn både i vikariater og i enkelttjenester. Som vist over tilsvarte disse tjenestene i 2020 et volum på 7,5 årsverk. Vi ser en tendens til at flere av de som går av med pensjon velger å ta vikaroppdrag relativt raskt etter avgang.

Utlysning, søknader og tilsetninger i prestatetjenesten

Rekruttering (% kvinner i parentes)	2020	2019	2018	2017	2016
Antall utlyste prestestillinger	30	10	18	16	10
Antall søknader	120	52 (35%)	132 (38%)	126 (46%)	61 (33%)
Antall søknader pr. stilling	4,0	5,2	7,3	7,9	6,1
Antall tilsetninger	29	10 (40%)	18 (56%)	16 (50%)	9 (11%)
Fra annen prestestilling i DNK	21	8 (50%)	15 (66%)	11 (63%)	3 (0%)
Fra annen kirkelig stilling	2	-	1 (0%)	2 (0%)	0 (0%)
Fra annen stilling utenfor kirken	3	-	1 (100%)		
Fra utdanning	3	2 (0%)	0 (0%)	3 (33%)	4 (25%)
Antall vigslinger av prest	4	4 (25%)	6 (56%)	6 (50%)	11 (55%)
Veien til prestatetjeneste		6	8 (50%)	10 (50%)	
Stiftspraksis		3 (33%)	8 (38%)	5 (50%)	
Ny-rekruttering	6	2	0	3	1

Tabell rekruttering 2020- Borg bispedømmeråd

I 2020 ble 30 prestestillinger lyst ut. Dette var en stor økning fra 2019 hvor det var 10 utlyste stillinger. Søknader pr. stilling har hatt nedgang de siste årene, men er fortsatt noe høyere sammenliknet med landet som helhet. Årsak til dette er sannsynligvis først og fremst geografisk plassering.

Etter at pandemien inntraff i mars ble det en utfordring i forhold til gjennomføring av intervjuer for kandidater til stillingene. Etter en bratt læringskurve for menighetsråd, proster og administrasjon har det vært vellykket med digitale intervjuer og hovedregelen har vært kun digitale intervjuer fra mars og ut 2020. Unntaket var de tre prostestillingene som alle ble gjennomført som fysiske intervjuer.

Alderssammensetning

Aldersfordelingen i presteskaper fast ansatte og vikarer	Under 40 år		40-49 år		50-59 år		Over 60 år		Totalt
	Antall	Pst.	antall	Pst.	antall	Pst.	antall	Pst.	antall
Borg 2020	24	17,6%	27	19,8%	45	25,4%	40	29,4%	136
Borg 2019	22	16 %	30	21 %	39	28 %	50	36 %	141
Borg 2018	21	15 %	34	24 %	40	28 %	46	33 %	141
Borg 2017	15	11 %	35	26 %	40	29 %	47	34 %	137
Borg 2016	14	7 %	41	30 %	40	29 %	47	34 %	137
Landet totalt 2020	221	17,6%	298	23,8 %	382	30,5%	352	28%	1253

Tabell aldersfordeling i presteskaper DNK 2020

Sammenlikningen mellom bispedømmene viser at Borg i 2020 har kommet seg på samme nivå som landssnittet hva gjelder andel prester under 40 år (17,6% i Borg, 17,6% på nasjonalt nivå). Et strategisk valg har vært å tilbakeføre soknepreststillinger til kapellanstillinger, dette ser vi gir flere yngre søkere.

Det er fortsatt en målsetting i bispedømmet å øke antall yngre prester både for å sikre fremtidig bemanning og en god alderssammensetning i presteskaper.

Stillingskategorier

	Biskop	Kapellan	Prost	Prosti-prest	Senior-prest	Sokne-prest	Spesial-prest
Stillingskategorier – antall årsverk	1,0	32,8	8,0	4,7	0,0	77,7	8,0

Kilde: Lønssystemet Aditro pr. 31.12.2020

Antall kapellaner i forhold til sokneprester har vært økende de siste årene grunnet arbeidet med tilbakeføring av utvalgte soknepreststillinger til kapellanstillinger ved ledighet. Målet har vært økt strategisk arbeid lokalt, et mer mangfoldig presteskaper og styrket rekruttering. Det er gode erfaringer med denne satsingen og den videreføres i 2021.

Personalforvaltning oppsummert

Biskopen leder prestetjenesten i bispedømmet og treffer samtlige prester 2 ganger i året. Under visitaser gjennomføres det tilsynssamtale med prestene og de andre vigslede medarbeiderne. Biskopens ledelse skjer primært gjennom prostene, og Borg biskop har derfor prioritert tett oppfølging. Det gjennomføres årlige medarbeidersamtaler med alle prostene, årlige utviklingssamtaler med fokus på strategiske valg hvor ledergruppa ved bispedømmekontoret deltar, og en egen årlig personalgjennomgang hvor personalsjef deltar.

Arbeidsveiledning er et viktig virkemiddel for utvikling og kvalitetssikring av tjenestene. I 2020 deltok 117 ansatte fordelt på 21 grupper, av disse var 58 bispedømmerådstilsatte prester og 59 fellestrådsansatte fra ulike yrkesgrupper. Mange av veiledningssamlingene ble gjennomført digitalt. Arbeidsveiledning har de siste fire årene vært obligatorisk for alle nytilsatte prester. For enkeltansatte har også individuell arbeidsveiledning vært tilbudt etter behov. (ABV er også omtalt under resultatmål 5.1 tidligere i rapporten.)

Etter- og videreutdanning gis primært via Bispemøtets tilbud. 12 prester deltok i etterutdanning i 2020, *Ledelse, roller og samspill i menighetene* (15 studiepoeng) og *Spesialprest i et livssynsåpent samfunn* (20 studiepoeng) hadde flest deltakere. I tillegg legger flere proster til rette for kurs- og studieopplegg prostivis, særlig for prestene.

Borg har i mange år hatt en arbeidsgruppe med representanter fra begge arbeidsgiverlinjene som legger til rette for og fremmer tilbud om **retreat og åndelig veiledning**. Aktiviteten har i «koronaåret» 2020 vært lav, men enkelte individuelle åndelige veiledningssamtaler har vært gjennomført.

Ressursbruk: Det er om lag tre årsverk ved bispedømmekontoret knyttet til personalforvaltningen i tillegg til biskopens og stiftsdirektørens tid. Bispedømmet har 8 proster som benytter om lag 50% av sin tid til ledelse ved siden av utøvende prestatjeneste. Prostene har over tid meldt behov for styrking av administrativ støtte og i løpet av 2020 er samlet frikjøp fra fellesrådene ved prostesetene økt fra om lag 1,9 årsverk til om lag 3,5 årsverk prostesekretær/saksbehandler. Opplæring og fagutvikling for disse har kun delvis blitt gjennomført grunnet sykefravær ved bispedømmekontoret og koronasituasjonen.

Unngås fragmentert arbeids- og ansvarsdeling, manuelle rutiner, dobbeltregistreringer og lav utnyttelse av digitale verktøy vil ressurser frigis fra administrasjon til virksomhetsstøtte. Ressurser som flyttes fra kontroll til å sikre input-kvalitet vil også kunne bidra positivt.

B.6 Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon

Resultatmål 6.1 Samarbeid og samhandling mellom ulike enheter på ulike nivåer øker

Resultat

Samarbeidet mellom ansattegrupper på ulike nivåer og i ulike enheter har økt og er bedret i 2020. Særlig har samhandling i *Kommunikasjonsløftet* gitt resultater og ny utvikling. Resultatmål oppnådd.

Vurdering

Siden midler til drift og utvikling er begrenset, er samarbeid med andre organer og organisasjoner en viktig strategi og et effektivt virkemiddel i Borg bispedømmeråds arbeid. Strategisk plan med felles mål og strategier er et viktig verktøy i dette arbeidet.

Koronarelatert samarbeid

Koronapandemien har vært en syre-test på om arbeidet med å etablere god samhandling har vært godt. Vi mener vi har bestått testen:

- Samhandling om korona-ledelse med kirkeverger og proster var et strategisk valg som har fungert godt og styrket videre samarbeid post korona.
- Kommunikasjonsløftet har styrket samarbeidet i stabene/mellom arbeidslagene i en tid da mange beslutninger måtte tas på usikkert grunnlag vedr. teknologi man egentlig ikke mestret så godt. Det at det var etablert nettverk med prostikontakter i flere prostier, flere fellesråd hadde definert redaksjonsgrupper for sosiale medier i forbindelse med #øktoppslutning. Oversikt over kompetanse og ressurser gjorde at vi kunne koordinere godt arbeid tidlig, og ikke minst få fram gode eksempler til inspirasjon og motivasjon.
- I den ressurskrevende og stadig skiftende situasjonen våren 2020 viste det seg vanskelig å inkludere MR og FR, dette ble bedret utover året etter hvert som videomøter ble innført.
- BDR-møter ble opprettholdt etter planen, og rådet ble orientert. I praksis tok Kirkerådet/KA over mye av den overordnede ledelsen og manøvreringen gjennom koronapandemien. Dette var tjenlig i situasjonen og ble godt mottatt i begge arbeidsgiverlinjer.

Samarbeidet med **Borg kirkevergelag** har resultert i et systematisk strategisk arbeid gjennom hele året. Dette har ført til utvikling for ABV, en vellykket årskonferanse for Borg arbeidsgiverforum, samarbeid rundt *Kommunikasjonsløftet* og stor samling for alle valgte ledere i 6.-7.mars i Fredrikstad, samt en felles oppfølging av strategiplan for Den norske kirke i Borg.

Dialogforum Østfold er et viktig organ og Borg bispedømmeråds hovedaktør for å oppnå målet om en styrket religionsdialog, dette arbeidet er styrket i 2020. Se omtale under resultatmål 3.4 tidligere i årsrapporten.

Gjennom samarbeidet med organisasjonene i **Samarbeid Menighet og Misjon (SMM)** mobiliseres menighetene til globalt engasjement. Det ble også samarbeidet med SMM-organisasjonene om to misjonsinspirasjonssamlinger i 2020, en i Søndre BORGesyssel og en i Østre BORGesyssel prosti.

Borg pilegrimssenter AS er etablert som et ideelt aksjeselskap i samarbeid mellom Østfoldmuseene, Borg biskop, Sarpsborg kommune og iSarpsborg. Viken fylkeskommune m.fl. er bidragsytere.

I 2020 har **vennskapsavtalen med Gøteborg stift** i all hovedsak bestått i å informere hverandre og utveksle erfaringer fra hverandre på hvordan man jobber i en annerledes tid. I 2021 er det tid for evaluering av vennskapsavtalen.

I **inkluderingsarbeidet** har samarbeidet med ulike kommuner, diakoniforbundet og STL vært avgjørende.

Oppsummering og arbeid videre

Arbeidet med samhandling fortsetter og har fått sin egen dynamikk. Analysene i årsrapportarbeidet viser at samhandling og samarbeid er de strategiene som vi har størst potensiale på å utvikle for strategisk måloppnåelse særlig for skole-kirke samarbeid, kultur og diakoni.

I 2021 vil vi arbeide for å styrke ansattes profesjonalitet som samhandlingsaktør med kommunene, bla med hensyn til metodikk. Første målgruppe i dette arbeidet er prostene med fokus på strategisk ledelse.

Resultatmål 6.2 Fortsatt støtte og opplæring til menighetsråd

Resultat

Lederstøtte var planlagt som et prioritert tiltak i 2020, en vellykket ledersamling over to dager ble avholdt akkurat før nedstengningen i mars. Men prostivise samlinger måtte avlyses høsten 2020, og Borg bulletin som det viktigste kommunikasjonsmiddelet hadde et uønsket opphold høsten 2020. Resultatmål delvis oppnådd.

Vurdering

I januar 2020 var alle fellesrådsmedlemmer på kurs for fellesråd og helgen 6. og 7.mars fulgte vi opp med konferanse for valgte ledere og deres administrative støtter. Konferansen er en del av opplæringsplanen av menighetsrådene 2019-2022.

Målet med samlingen var å:

- Inspirere, dyktiggjøre og gi valgte ledere frimodighet i lederrollen
- Legge til rette for at ledere på alle nivåer i kirka kan jobbe strategisk sammen

Konferansen ble arrangert i samarbeid med kirkevergelaget og talte over 100 deltagere. Vi fikk mange gode tilbakemeldinger etter to gode dager: 96 % oppgav at de var tilfredse (40 % svært tilfreds) med inspirasjonen de fikk. Og 79 % var tilfredse (33 % svært tilfreds) med det faglige påfyllet.

Vi har definert det «å strikke sammen nivå og enheter» som et ønsket mål. Vi har brukt alle arenaer der flere yrkesgrupper og representanter fra de ulike arbeidsgiverlinjene har vært tilstede, til å fokusere på felles mål. Dåpsatsingen og resultater av medlemsundersøkelsen som tilsier et større og felles fokus på virksomheten vår har vært tema på samtlige. Vi opplever at strategiplanen for Den norske kirke i Borg i stadig større grad brukes og bidrar til felles retning. Vi ser også at vi oftere får styringsgrupper og arbeidsgrupper på tvers av enheter og nivåer. Det er mange ulike ledere på ulike nivåer- ledelsesstøtte og mest mulig åpenhet bidrar til at flere drar i samme retning og definerer seg inn i fellesskapet.

Borg bispedømmeråd vil fortsette arbeidet med å støtte ledere på alle nivåer og skape arenaer for samledelse og strategiske drøftinger. Arbeidet med høringen til ny kirkelig organisering vil kreve tid for å legge til rette for gode prosesser lokalt. Det er etablert et teamsrom for valgte ledere i Borg som gjør det enklere å dele erfaringer og kunnskap. Ved siden av samhandling som strategi vil helhetlig og målrettet kommunikasjon være viktig i det videre arbeidet. Fram til det blir mulig med fysiske møter blir det avholdt digitale samlinger for valgte ledere. Vi ser også et behov for samlinger for rådsmedlemmer og frivillige som jobber med kommunikasjon, mye skal defineres og utvikles i tiden som kommer, digitale samlinger og kommunikasjon via Borg bulletin vil være gode virkemidler.

Oppsummering og arbeid videre

Planen for støtte til menighetsråd og fellesråd over fire år i samarbeid med kirkevergelaget videreføres; Vi jobber videre med å arrangere ledersamlinger, støtte menighetsrådene i ledernetverk på prostnivå, dele kunnskap og ha fokus på strategisk arbeid og Kommunikasjonsløftet.

C Biskopens år

Visitaser

Visitasenes formål er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet. Visitasene er forankret i visitasreglement for Den norske kirke. I Borg bispedømme er det utarbeidet en visitasveiledning for menighetene til bruk i forberedelsene. Borg er oppdelt i 51 visitasområder og biskopen gjennomfører 5-7 visitaser i året, normalt fra tirsdag til fredag, samt søndag. I 2020 har det på grunn av koronarestriksjoner vært gjennomført to visitaser.

Resultater

Borg bispedømmeråd vurderer at visitasene i 2020 ble gjennomført i henhold til visitasinstituttets intensjon. Evalueringene som er gjennomført på prostenes visitasoppfølgende møter ½ år etter gjennomført visitas viser gode resultater. I hver visitas utvikles en visitasinnberetning og et visitasforedrag som gir en oversikt over og vurdering av situasjonen i lokalkirken. Visitasene er vesentlig for resultatopptak på hovedmålene.

Uke 38: Gressvik og Onsøy sokn (Domprostiet)

«Når krisene inntreffer, mobiliseres de gode motkreftene. Kirken må forsterke disse håpstegetene. Det er derfor prisverdig at begge soknene er registrerte som grønn menighet. Det ligger vel til rette for å forsterke innsatsen gjennom forbønn, bevisstgjøring, forkynnelse, mobilisering og aktiv handling. Ett konkret forslag er at konfirmantene kan bidra på strandrydding»

Uke 45: Skiptvet sokn (Østre Borgesyssel prosti)

«Besøket på det buddhistiske skogsklosteret og samtale med munkene der avdekket store muligheter for samhandling på tvers av religionene i vår felles kamp for å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner. Initiativ til interreligiøse pilegrimsvandring for klimarettferdighet sammen med buddhistene og andre vil være både en folkehelseaktivitet, inkluderingsarena og et klimatiltak også her i Skiptvet».

Borg biskop har i 2020 hatt følgende nasjonalkirkelige verv: Visepreses i Bispemøtet, Styret i Stiftelsen Diakonhjemmet (til august), Mellomkirkelig Råd, Budsjettkomiteen i Konferansen av europeiske Kirker, representant for Dnk i European Council for Religious Leaders. Regionalt: Eier og styreleder av Håpets katedral, styremedlem i Litteraturhuset Fredrikstad, styremedlem i Borgleden (fra desember), medlem i arbeidsgruppe 1 Ny kirkelig organisering/arbeidsgiverspørsmål..

Biskop Atle Sommerfeldt var fungerende preses i perioden februar – mai 2020. Domprost Knut Erling Johansen var fungerende biskop.

Ordinasjoner og vigslinger i 2020

Dato	Sted	Ordinand/vigslet
1.mars	Askim kirke	Solfrid Habte-Sønsteby, vigslet til diakon i Askim sokn.
28.juni	Holter kirke	Svein Skulstad, ordinert til fung.sokneprest i Bjørke og Holter sokn, Nannestad i Øvre Romerike prosti.
20.aug	Lillestrøm kirke	Åsmund Offernes, ordinert til sokneprest i Rælingen sokn, Nedre Romerike prosti.
6.sept	Eidsberg kirke	Ann Kristin Hansen, ordinert til kapellan i Eidsberg, Mysen, Trømborg og Hærland sokn, Østre Borgesyssel prosti.
13.sept	Årnes kirke	Harald Torgersen, ordinert til vikarprest i Årnes sokn, Øvre Romerike prosti.
15.nov	Hvaler kirke	Maria Schorpen, vigslet til kantor i Re menigheter i Tønsberg, Tunsberg bispedømme.
15.nov	Kjølstad kirke	Christopher Peattie, vigslet til kateket i Borge sokn.
22.nov	Moss kirke	Mia Erlandsen, vigslet til diakon i Moss sokn, Vestre Borgesyssel prosti.
13.des	Jessheim kirke	Ragne Øybekk Sander, vigslet til diakon i Hovin sokn.

Biskopens fagdager i 2020

Dato	Faggruppe	Biskopens tema
17.januar	Fagdag undervisningsansatte	Foredrag: «Gagns menneske – skole-kirke-samarbeid i folkekirken»
21., 22. og 24. januar	Nyttårssamling prestene	Foredrag: "Stort er troens mysterium! Om mysteriet, reisen innover, sakramentene og engasjementet for fattige»
24.sept	Digital fagdag vigslede medarbeidere	Foredrag: «Hva vil du jeg skal gjøre for deg?».
11.nov	Digital fagdag diakoner og diakoniarbeidere	Foredrag: «Diskriminering og diakoni»
13.nov	Digital fagdag fengselsprester	

Biskopens deltagelse på utvalgte arrangementer i 2020

Gudstjenester (i tillegg til visitasgudstjenester og ordinasjoner/vigslinger)	
19.januar	Gudstjeneste, Skedsmo kirke
1.-2.februar	HEKTA-gudstjeneste, Lillehammer
26.februar	Askeonsdagssamling, Ski nye kirke
30.august	Avskjedsgudstjeneste med prost Kari Mangrud Alvsvåg, Sarpsborg kirke
13.september	Innsettelsesgudstjeneste domprost Kari Mangrud Alvsvåg, Fredrikstad domkirke
6.desember	Orgelinnvielse, Søndre Høland kirke, preken
24.desember	Julaftensgudstjeneste, Halden fengsel og Fredrikstad domkirke
Andre arrangementer i bispedømmet	
12.januar	Nyttårsmottakelse i bispegården
25.februar	«Levd liv», samtale med Erling Havnaa på Litteraturhuset.
2.mars	Bibeltime og deltagelse på Borg ungdomsting
5.juni	Inter-religiøs markering, Verdens miljødag, Håpets katedral
4.oktober	«Levd liv», samtale med Ada Sofie Austegaard, Litteraturhuset
5.oktober	Markering av Dialogforum Østfolds 5-årsjubileum
19.oktober	Religionsledermøte, STL, Oslo
23.-25.oktober	Deltakelse og foredrag, Nestenpresten, Geilo
27.oktober	Panel samtale etter teaterforestilling, Østre Fredrikstad kirke
20.november	Panel samtale, «Bestialitetens historie», Fredrikstad kino
21.november	Hilsen, Metodistkirkens årskonferanse
31.desember	Pastoralt besøk, Gjerdrum
Utvalgte kronikker og artikler	
Kronikk nyttår: Nestekjærlighet er realpolitikk, Sommerfeldt	
Kronikk: En fastetid for rettferdighet og solidaritet, Johansen	
Kronikk: Påsketanker i korona-tider, Johansen	
Påskeessay, Vårt Land- Sommerfeldt	
Kronikk pinse: Dåpen berører fremdeles, Sommerfeldt	
«Religiøsitet i livets slutfase», Senter for eldring og mestring, Stavanger	
Kronikk: Hvilke fortellinger blir stående igjen? Om koronatrakassering	
Kronikk advent: Menneskerettigheter, håpsarbeid og adventstid	
Kronikk jul: Vi er ikke alene	
Ukens bønn fra den globale kirke, Facebook hver uke fra uke 38.	
Lærdommer fra oversette kvinner i GT og NT, Facebook hver uke fra uke 35.	

IV. Styring og kontroll i virksomheten

A.1 HMS/arbeidsmiljø

Borg bispedømmeråd har IA-avtale og arbeidet gjennomføres i henhold til inngått avtale.

	Prosent	1-3 d.	4-16 d.	16d.-8u.	>8u.
Prester – Menn - Borg	3,9	0,17	0,60	0,67	2,40
Prester – Kvinner - Borg	6,9	0,60	1,33	2,7	2,31
Prester – Totalt - Borg	5,0	0,34	0,89	1,47	2,36
DNK	5,4	0,35	0,89	1,06	3,10
Adm. – Menn - Borg	2,1	0,62	0	0	1,46
Adm. – Kvinner - Borg	12,9	0,58	0,96	5,89	5,51
Adm. – Totalt – Borg	9,8	0,60	0,69	4,2	4,35

Sykefravær 2020 - Kilde: Lønns- og personalsystemet Aditro

Det samlede sykefravær i Borg bispedømme i 2020 er på 5,05% for presteskapet (ned fra 5,6% i 2019, som var ytterligere nedgang fra 2018). Fra nest høyeste sykefravær i 2019 er Borg bispedømme nå nr. 6 på listen over bispedømmenes sykefravær i presteskapet.

Det er langtidssykefraværet som er høyest, men også her ser vi nedgang og tallene er forholdsvis lave. Fordelingen mellom menn og kvinner er markant når det gjelder fravær 16 dager – 8 uker her er fraværet blant kvinnene 2,70 %, men hos mennene er dette bare 0,68 %. Når det gjelder fravær utover 8 uker er forskjellene mindre og her har kvinnene noe lavere fravær med 2,31 % og mennene et fravær på 2,41 %. Om lag 60% av sykefraværet utover arbeidsgiverperioden (16 dager) er grunnet kornisk sykdom, skade eller sykefravær i.f.m. svangerskap. I godt samarbeid mellom prostene og bispedømmesekretariatet legges det til rette for at ansatte med nedsatt arbeidsevne skal kunne benytte sin restarbeidsevne i prestatjenesten. NAV har bidratt med tilretteleggingstilskudd i tre ansattforhold i 2020, tilsammen utgjorde tilskuddet kr 335 000,-. Videre er det fokus på forebygging og oppfølging av aktivitetsplikten under sykefravær.

En av våre prester døde som følge av Covid-19 våren 2020, dette skapte stor sorg i arbeidsfellesskapet.

Sykefraværet ved bispedømmekontoret har vært høyt i 2020. Kontoret har en liten stab og med noen parallelle langtidssykemeldinger slår dette negativt ut i prosent. Totalt sykefravær i staben er på 9,84%, med 2,08% sykefravær for menn og 12,94% for kvinner. Hoveddelen utgjøres av at to av de ansatte har vært 100% sykemeldte så og si hele 2020, i tillegg har en graviditet medført noen måneder med gradert sykemelding.

Spesielt for 2020 har vært oppfølgingen av medarbeidere i forhold til Covid-19, dette gjelder ansatte i risikogrupper, oppfølging av ansatte som har sittet mye på hjemmekontor, ansatte som vært engstelige for å utføre sitt arbeid, mv. Det har vært regelmessige samtaler mellom proster, bispedømmekontor, fagforeningene og verneombud ang oppfølging av ansatte. Det har vært et bevisst fokus på ansattes psykososiale helse i denne situasjonen. I hele perioden har det vært ulike og tilpassede tiltak som faste digitale møtepunkt og møter, lokale stabs- og planleggingsmøter, systematisert telefonkontakt, mv. Verneombudene har også fulgt opp i respektive prosti og ved bispedømmekontoret.

Diverse HMS

I løpet av 2020 er det flere tiltak og rutiner fra nasjonalt arbeidsmiljøutvalg som er behandlet i regionalt arbeidsmiljøutvalg og gjort kjent blant proster, prester og verneombud i Borg bispedømme:

- Regelmessig orientering om nye rutiner for håndtering av smitteverntiltak i Dnk.
- Ny digital løsning for pålogging til beredskap
- Arbeidslivsundersøkelse LHBT+
- Videre arbeid med medarbeiderundersøkelsen

Veien videre

En revitalisering av bedriftshelsetjenesten for presteskaper og sekretariatet er startet i 2020. Målet er en samlet og tilpasset bedriftshelsetjeneste som kan fungere som en god samarbeidspartner i personalarbeidet. I samarbeid med kirkevergelagets styre vil det arbeides fram en ordning som også fellestrådene kan slutte seg til. Felles bedriftshelsetjeneste for de to arbeidsgiverlinjene ses som en klar fordel. Økt fokus er satt på forebyggende tiltak for å hindre sykemeldinger, og tettere samarbeid med sykemeldende lege settes i system.

B. Likestilling

Borg bispedømme jobber systematisk og bevisst for å bedre likestillingen mellom kjønnene og for å hindre diskriminering når det gjelder kjønn, funksjonsevne, etnisitet og samlivsform. Samlivsform etterspørres ikke i utlysningsteksten og blir ikke vektlagt ved tilsetninger. Livsfasepolitikken bidrar til å tilrettelegge for god arbeidssituasjon gjennom yrkeslivet.

Borg bispedømme har målsetting om kjønnsbalanse i presteskaper. Av de 29 stillingene som ble tilsatt i Borg i 2020, var 15 kvinner og 14 menn. Av totalt 120 søkere til stillingene var det 67 menn og 53 kvinner. Av fast ansatte i presteskaper er 52,7 årsverk besatt av kvinner og 80,5 av menn, dvs. 39,6% kvinneandel. Vurderinger mht. kjønnsbalanse vurderes som et fast punkt ved alle tilsetninger.

Blant ledere (biskoper og proster) er kvinneandelen i 2020 på 33%, andelen har vært stabil over tid. Borg bispedømmeråd har en bevisst holdning til å rekruttere flere kvinner til lederstillinger. Det var utlyst 3 prostestillinger i 2020, og 2 av disse stillingene ble besatt av kvinner.

C. Vurdering av mislighetsrisiko

Borg bispedømmeråd legger i sitt arbeid til grunn økonomiregelverket for rettssubjektet Den norske kirke, sist endret 4. des. 2020. Mht. økonomiregelverkets § 24 Internkontroll er det ikke avdekket vesentlige avvik mht. § 24 punktene a) til h). Det er avklart at bispedømmerådene skal utvikle selvstendige internkontrollsystem. Per nå har Borg bispedømmeråd et internkontrollsystem fra før 2017, og alle endringer er ikke inkorporert. Dette vil bli gjort i 2021. Tidligere risiko- og vesentlighetsvurderinger er gjennomgått og det er konkludert med akseptabelt nivå på alle punkt, bortsett forhøyet risiko for brudd på arbeidsmiljøloven med hensyn til for stor arbeidsbelastning på enkeltpersoner og interne rutiner for ivaretagelse av GDPR.

Borg bispedømmeråd har på sine nettsider system for «Varsling om kritikkverdige forhold», inkl. rutiner og ressursmaterieil.

Som en støtte for ansatte vedtok Borg bispedømmeråd i 2017 «Retningslinjer for bruk av digitale og sosiale medier i tjenesten». Disse er gjort kjent i ulike kanaler og ligger tilgjengelig på Borgs nettsider.

V. Vurdering av framtidssutsikter

Konsekvensene av koronapandemien vil prege vårt samfunn i lang tid framover; det snakkes om koronagenerasjonen av barn, større forskjeller, men også om endrede tankesett og et nytt steg i retning av en bærekraftig utvikling. Kirkens rolle og bidrag vil være vesentlig i arbeidet med bærekraftsmålene framover.

Samhandling viktig strategi i post korona

Koronapandemien har vist at vi verken som individer eller samfunn kan klare oss alene. Det kan gi grunnlag for et håp om at de siste tiårs sterke vekt på individet med tendenser til at enhver må være sin egen lykkes smed har nådd sitt høydepunkt. Dette kan bety at post-koronasamfunnet vil være bedre i stand til å håndtere samtidens store utfordringer – klima og miljøkrisen, den økende økonomiske ulikheten mellom land og innenfor land – også i Norge - ikke minst i vårt bispedømme der en urovekkende høy andel av befolkningen lever i NAVs definisjon av «utenforskap», og det som nå kalles av forskere «ensomhetspandemien».

Disse store utfordringene krever økt samhandling mellom ulike aktører lokalt, nasjonalt og globalt. Pandemien har derfor på en særlig måte vist nødvendigheten av Bærekraftsmål 17 om samhandling mellom ulike aktører og «samskaping» som det nye begrepet i kommuneplanene. Det aller viktigste grepet vi som kirke i Borg må gjøre er derfor å forsterke samhandlingen med kommunene, andre aktører i sivilsamfunnet og med næringslivet. Metoden må være det enkle Jesus-spørsmålet til de ulike aktørene: Hva vil dere at vi skal gjøre for dere? Det spørsmålet må vi stille til ulike mennesker, de forskjellige samfunnsaktørene og til beslutningstagere. Dette vil forutsette at vi i større grad oversetter vår kjernevirksomhet til Bærekraftmålenes språk og lar «verden» sette diakonien, kulturen og trosopplæringens agenda. Empirien særlig fra visitasene er at mange gjerne vil svare på det spørsmålet og invitere kirken inn som samskaper.

Kirken som rettighetsforkjemper og målbærer av det ukrenkelige menneskeverdet

Konsekvensene av koronapandemien for utsatte og sårbare grupper dokumenteres nå litt etter litt. Røde Kors har kartlagt de omfattende humanitære behovene i Norge etter ett år med pandemi og slår ettertrykkelig fast at pandemien har forsterket forskjeller og lagt grunnlaget for mer varige ulikheter og utenforskap i samfunnet vårt.

Hele samfunnet har en stor jobb å gjøre i tiden fremover og dette vil prege arbeidet med flere av Bærekraftsmålene lokalt og nasjonalt i årene som kommer der kirken vil ha vesentlige bidrag. (Mål 1, 3, 5, 8, og særlig 10 -redusere ulikhet). Kirkens arbeid må knyttes til rollen som *moralisk ansvarsbærer* (jf. *Sett undertrykte fri*, Dnk 2013) både overfor de juridiske pliktbererne og rettighetshaverne med vekt på advocacy og myndiggjøring. Kirkens stemme må være tydelig og klar for å sikre lokal rettferdighet og menneskeverd for personer og grupper som har og får alvorlige bivirkninger av smitteverntiltakene. Det er verken naturlig eller legitimt at menneskeverdet settes til side verken i krisehåndteringen eller gjenoppbyggingen. I en tid med stadig økende forskjeller, er det kirkens plikt å si i fra der urett skjer.

Synlig og samfunnsbyggende kirke

For at kirkens arbeid skal bli synlig for flere, må vi fortsette arbeidet med å kommunisere at effekten av det tradisjonelle diakonale arbeidet som hyggetreff, sorgarbeid, enkeltsamtaler, institusjonsbesøk, og omsorg overfor eldre og syke, er en del av kirkens bidrag til Bærekraftsmålene. Fra medlemsundersøkelsen vet vi at dette er kirkelige aktiviteter som flertallet av medlemmene mener

er mest samfunnsnyttig. Samtidig vil vi forsterke kommunikasjonen rundt kirkens relevans gjennom ny diakonal virksomhet som ungdomsarbeid og myndiggjøring i et menneskerettslig perspektiv, ref strategiplan for samfunn og diakoni i Borg. Fra Svenska kyrkan vet vi også at vi må lykkes bedre med å sette ord på det som er viktig for folk dersom vi skal bli mer synlige. Det blir vesentlig at vi klarer å kommunisere bedre med den gule medlemsgruppen om kirkens samfunnsbyggende arbeid skal bli mer synlig.

Digitalisering

2020 har bragt kirken for alvor inn i den digitale tidsalder. Både når det gjelder omfanget av data som skal håndteres på forsvarlige og effektive måter, nye behov for digitalisering av data (bla Tono rapportering) og det å ta i bruk digitale arbeidsmåter og kommunikasjonsformer setter nye krav til oss som organisasjon. Vi ser med store forventninger fram til arbeidet med digitalisering i Den norske kirke.

“Urbanisering”

Borg bispedømme er et innflytterfylke med befolkningsvekst i 26 av 29 kommuner. Like tydelig er bevegelsen innenfor hver kommune. Denne bevegelsen går fra periferi til sentrum i de enkelte kommunene med utvikling av større og mindre urbane sentre. Disse sentrene legges til transportknutepunkter med leiligheter, servicevirksom og offentlige tjenester i stigende grad sentralisert til disse sentrene. Slike sentre og moderniseringen av de historiske småbyene i bispedømmet har trekk som minner om storbyutfordringen, men er i hovedsak annerledes. I varierende grad samsvarer disse sentrene med lokalkirkens historiske plassering. Dette er en meget vesentlig del av konteksten Bærekraftmålene skal realiseres i.

Det vil bli nødvendig å utvikle konsepter for kirkens tilstedeværelse der folk befinner seg i disse urbaniserende sentrene, utvikle språk som gjøre kirkens budskap forstått når den kulturelle konteksten endrer seg for folk og ha oppmerksomheten rettet mot utenforskap og ensomhet. Inspirasjon kan både hentes fra oldkirken der veksten var basert i byene, i de mange eksemplene på ulike former for «urban mission» i søsterkirker og fra andre bispedømmer i vårt eget land.

Dette er bakgrunnen for en bispedømmevid fokusering på kirke i urbaniserende lokalmiljø som ble startet med et studieprosjekt knyttet til gudstjenesteformer, studietur for prostene til Asker prosti, fokus på ungdomsdiakoni og på prestestillinger med en vekt på «unge voksne» (20-35 år).

Medlemsutvikling

Det skjer store endringer i befolkningen framover. Prognosene tyder på en kontinuerlig nedgang i antall medlemmer. Vi har sett at for Borg går nedgangen forttere enn SSBs framskriving tilsier, nedgangen er akselererende. Om den fortsetter slik som de siste åtte år vil andelen medlemmer i andre trossamfunn og ikke-medlemmer være like stor som medlemsandelen i Dnk i Borg fra 2033 (50 %). Andelen som ikke er medlem i noen trossamfunn er økende, og vil utgjøre en stadig større del av befolkningen. Andelen medlemmer i andre trossamfunn synker også, slik at i 2040 vil andelen ikke-medlemmer og medlemmer i Dnk være jevnstore (Borg bispedømmeråd 2021).

Alderssammensetningen er også viktig. Vi ser at medlemssammensetningen følger befolkningen generelt stort sett, men i aldersgruppen 20-29 er det en forskjell. Det betyr at kirken 2030 i Borg vil dersom prognosen slår til, ha færre medlemmer som vil døpe barna sine, og færre foreldre som vil sende barna sine til trosopplæring enn befolkningen for øvrig skulle tilsi. Dette understreker betydningen av utviklingen av tiltak for å motvirke prognosen.

VI. Årsregnskap

Regnskapsrapportering Borg bispedømmeråd

Koronapandemien medførte lavere aktivitet på mange områder i 2020, dette genererte midreforbuk for en rekke budsjettposter. Mindre-forbruket ble gjennom året omdisponert, særlig til satsing på prosjektet "Kommunikasjonsløftet" og på tiltak for kirkens tilstedeværelse i digitale kanaler (jf. BBDR sak 58/20). Disse satsingene utgjør i regnskapet for 2020 om lag kr 2,3 mill. Det henvises til egen rapport *Kommunikasjonsløftet Borg 2020-2021* for ytterligere informasjon.

Bispedømmerådene er av Kirkerådet utfordret til innovasjon i økonomiforvaltningen. I.fm. behovet for innsparinger med tilhørende vakansestyling i perioden fra 2016/2017 ble hovedprinsippene fra *Beyond budgeting* tatt i bruk for å øke fleksibiliteten i økonomistyringen og optimalisere de tilgjengelige økonomiske ressursene. Prinsippene har vist seg egnet for å allokere ressurser til tiltak som bidrar til måloppnåelse, særlig ved raskt skiftende forutsetninger som under koronapandemien. På den annen side har det ikke lyktes å følge opp med god nok økonomirapportering til bispedømmeråd og proster. Dette er et område for forbedring som må tilføres ansattressurser i 2021.

Budsjettgruppe 1A

Borg bispedømmeråd mottok i 2020 (2019) en samlet tildeling på kr 186 913 000 (184 328 000) fra Kirkerådet. Driftstildelingen for 2020 var på kr 126 927 000 (127 241 000).

Borg bispedømmeråd har et regnskapsført mindre-forbruk på drift i 2020 på kr 173 000 mot et merforbruk på kr 1 965 000 i 2019. Mindre-forbruket i 2020 utgjør 0,1 % av tildelingen.

Sykepengerefusjoner har økt med kr 252 564 - fra kr 3 448 000 i 2019 til kr 3 701 000 i 2020. Dog har sykefraværet hatt en nedgang fra året før. Fødselspenger er redusert med kr 305 000 - fra kr 1 311 000 i 2019 til kr 1 006 000 i 2020.

Tilretteleggingstilskudd fra NAV er økt med kr 284 300 fra kr 51 195 i 2019 til kr 335 482 i 2020.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1A - Driftsregnskapet	31.12.2020	31.12.2020	
Inntekter	-1 013	-194	819
Tilskudd/varekjøp	128	188	60
Lønnskostnader	114 233	117 578	3 345
Andre driftskostn	13 406	9 355	-4 051
Sum budsjettgruppe 1A	126 754	126 927	173

Budsjettgruppe 1B og andre tilskudd

Borg bispedømme ble i 2020 gitt tilskudd fra Kirkerådet på kr 59 986 000 (57 087 000) til trosopplæring, diakoni, undervisning, kirkemusikk og Opplysningsvesenets fond. Borg bispedømme utbetalte i 2020 kr 39 386 710 (39 795 922) i tilskudd til menigheter vedrørende trosopplæring og kr 17 274 151 (16 203 654) til annen kirkelig virksomhet vedrørende diakonstillinger, kateketstillinger og tilskudd til kirkemusikk. I tillegg ble det utbetalt kr 115 000 (698 000) av midler fra Opplysningsvesenets fond. Ubrukte midler for tilskudd til trosopplæring kr 1 685 290, ubrukne midler for tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk kr 943 849 og ubrukne OVF-tilskudd kr 581 000

søkes i sin helhet overført til 2021. Mindre-forbruk for tilskuddsmidler skyldes i hovedsak lavere aktivitet og utsatte fellestiltak grunnet koronasituasjonene.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl. - Tilskudd *	31.12.2020	31.12.2020	
Trosopplæring	39 387	41 072	1 685
Diakoni	7 650	8 862	1 212
Undervisning	9 514	9 243	-271
Kirkemusikk	110	113	3
Domkirke (Oslo og Nidaros)			-
Gruppe 2 (kun KR)			-
Gruppe 3 (kun KR)			-
Annet (inkl OVF)	115	696	581
Sum budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl.	56 776	59 986	3 210

Særskilt om OVF-tilskuddet

Tilskudd fra OVF ble tildelt på bakgrunn av søknader og vedtak i Borg bispedømmeråd. Tildelingen fra OVF-midler 2020 var som tidligere år kr 696 000.

Koronapandemien hadde allerede begynt å melde seg når vedtaket i Borg bdr ble gjort. Søkere som hadde fått tilsagn om midler i 2020 ble gitt mulighet for å avvente utbetaling. Det som er regnskapsført i 2020 er de tilskuddene som ble utbetalt i 2020 og hvor tiltakene ble gjennomført. Borg har ved årsskifte tilskrevet de som ikke har benyttet midlene og gitt mulighet for å få disse utbetalt i 2021, gitt at tiltakene gjennomføres – kr 581 000 søkes i sin helhet overført til 2021.

Spesifikasjon av Ovf-midlene:	2020		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
OVF			
Administrasjon - 491			-
Diakoni - 492	15 000		-15 000
Barn og unge - 493	25 000		-25 000
Gudstjenesteliv - 494			-
Kirkemusikk og kultur -495	75 000		-75 000
Samisk kirkeliv -496			-
Andre fellestiltak (inkl SMM) - 497			-
Internasjonale og økumeniske organisasjoner -498			-
		696 000	696 000
Ovf total (for rapportering til Ovf)	115 000	696 000	581 000

Disponible midler

Borg bispedømmeråd har et akkumulert mindre-forbruk fra tidligere år på kr 813 000 for driftsmidler og kr 1 814 000 for tilskuddsmidler, i all hovedsak ubrukte trosopplæringsmidler.

Akkumulert mindre-forbruk/disponible midler:

Disponible midler for drift (gruppe 1A) tilsvarer omlag et årsverk og er ønsket nivå som reserve bl.a. med tanke på ledelsen av prestatjenesten.

Akkumulert beholdning på kr 5 024 000,- for tilskuddsmidler består av tidligere års ubrukte midler øremerket til tiltak som var planlagt gjennomført i 2020, men som er utsatt grunnet korona. Videre

bidro lavere aktivitet grunnet koronarestriksjoner og forsinket innrapportering til store mindre-
forbruk for tilskuddsmidler pr 31.12.2020. Akkumulert beholdning av tilskuddsmidler vil benyttet i
samråd med kirkevergelagets styre og etter vedtak i Borg bispedømmeråd, for å øke måloppnåelsen
særlig for trosopplæring og diakoni i 2021/22.

Vedlegg

Rapport 2020 og Planer 2021 Kommunikasjonsløftet

KOMMUNIKASJONS LØFTETBORG 2020- 2021

Kommunikasjonsløftet innebærer prioritering og allokering av ressurser for å styrke kompetanse og kapasitet i lokalkirken i Den norske kirke i Borg på tvers av arbeidsgiverlinjene.

Med bakgrunn i strategimålene og kommunikasjonsstrategien til Den norske kirke i Borg vedtok Borg bispedømmeråd 18.9.2019 at kommunikasjon blir et satsingsområde for Den norske kirke i Borg høsten 2019 og i 2020, med mulighet for forlengelse ved nytt bispedømmeråd.

Dette dokumentet inneholder status, videre planer og budsjett for Kommunikasjonsløftet 2021-2022 vedtatt i Borg bispedømmeråd 4.febr. 2021.

Innhold

MÅL FOR KOMMUNIKASJONSLØFTET I BORG VEDTATT AV BORG BISPEDØMMERÅD 18.9.2019:.....	73
ORGANISERING	73
DELPROSJEKTER.....	75
ØKONOMISKE RAMMER I 2020 REF. BDR-VEDTAK 18.9.2019 OG 22.09.2020	75
2. NÆRMERE BESKRIVELSER AV DE ULIKE DELPROSJEKTENE; STATUS OG PLANER VIDERE	77
GENERELL PROSESS OG UTVIKLING.....	77
DELPROSJEKT INFRASTRUKTUR KOMMUNIKASJONSLØFTET	77
DELPROSJEKT KAPASITET.....	80
DELPROSJEKT KOMMUNIKASJON SOM OPPDRAG	81
DELPROSJEKT #ØKTOPPSLUTNING.....	83
DELPROSJEKT KUNNSKAPSUTVIKLING KOMMUNIKASJONSLØFTET	86
KORONAKIRKE OG DIGITAL KIRKE - KONSEKVENSER FOR KOMMUNIKASJONSLØFTET	88
PLAN OG BUDSJETT FOR KOMMUNIKASJONSLØFTET 2021.....	89

Mål for Kommunikasjonsløftet i Borg vedtatt av Borg bispedømmeråd 18.9.2019:

- Øke kapasitet og kompetanse om kommunikasjon i lokalkirken i Borg
- Øke oppslutning om gudstjenester til 100 deltagere per gudstjeneste
- Øke oppslutning om dåp til en andel på 73%
- Øke medlemmenes glede over å tilhøre Den norske kirke med 10%.
- Bidra til at kommunikasjon blir anerkjent som fag og at fagfolk er ressurseffektivt bruk av lønnsmidler for å øke oppslutning og omdømme.

Merk- Koronapandemien har gjort at mål 2 og 3 blir vanskeligere å måle effekt av i 2020.

Organisering

Sekretariatet og prostene jobber sammen om dette fra bispedømmerådets side.

Borg arbeidsgiverforum der kirkevergelagets styre sitter, er styringsgruppe for Kommunikasjonsløftet.

Det er bred enighet om at Kommunikasjonsløftet finner sin form i dialog med lokale ledere, det finnes ingen felles fasit. Alle prosjektene som settes i gang skal ha en utviklingskontrakt med definerte mål og tiltak. Vi starter med en plan og har så prosess for å gjennomføre den. Tiltakene i Kommunikasjonsløftet endres også underveis ettersom vi lærer mer i samarbeid med menigheter/fellesråd.

I løpet av 2020 er det etablert prostivise kommunikasjonskontakter som har dannet nettverk i prostiene. Det er månedlig kontakt mellom sekretariatet og de prostivise kontaktene, med åpen dialog om behov og utvikling. Flere fellesråd og menigheter har også i løpet av 2020 etablert redaksjonsråd, kommunikasjonsutvalg eller lignende som koordinerer kommunikasjonsarbeidet lokalt.

Viktige prinsipper for arbeidet

- Målrettede tiltak med kontinuerlig oppfølgingsprosess.
- Ledelse av endring - ny virksomhet utvikles og skal finne sin funksjon og plass i organisasjonen.
- Dokumentasjon av tiltak og resultater er et viktig pedagogisk verktøy i læringsprosessen.
- Det finnes ingen fasit - kun stedege lokale løsninger
- Kommunikasjon som virkemiddel for virksomhetsmål og som mål i seg selv.

Mer himmel på jorda

Jobbe strategisk og ikke etter hopp og sprett metoden
All kunnskap om de gule og røde er viktig
Koordinere
Sette mål og etterspørre resultater

Takk til ALLE i Sarpsborg menighet, tror aldri jeg har hatt så fin påske! 🙌❤️ med så mange fine samlinger.
41 Liker Svar Melding

Den norske kirke i Sarpsborg
Takk for en hyggelig tilbakemelding! 🙌❤️
41 Liker Svar

Felles forståelse

Ledelse, kompetanse og kapasitet

Felles infrastruktur og felles godt innholdsgrunnlag

Helhetlig og målrettet kommunikasjon

Sjømennfordelingen blant medlemmene i Borg Sjøpedagium

Grønn gruppe	Gul gruppe	Rød gruppe
20%	50%	30%

ROM FOR Å MINNES!
10. april 2023

DEN NORSKE KIRKE

Grad av involvering

Først: Intern kommunikasjon

Illustrasjon: Bilde 1: Strategisk jobbing med fellesforståelse, ledelse, kompetanse og kapasitet, jobbe videre med felles infrastruktur for å jobbe helhetlig og målrettet med kommunikasjon. Bilde 2: All endring fordrer målrettet intern kommunikasjon, Medlemsundersøkelsen er et viktig pedagogisk verktøy i dette arbeidet.

Delprosjekter

Kommunikasjonsløftet startet ut med konkrete mål og definerte utfordringer. Utfordringene definerte tre delprosjekter; Bedre infrastruktur, Øke kapasitet og Øke oppslutning i trosopplæringen. To delprosjekter kom som resultat av innledende arbeid; Kommunikasjon som oppdrag et opplæringsår for staber, og kunnskapsutvikling for å dokumentere behov og resultater. Det siste delprosjektet har vært gjennomgående gjennom de fire andre. Nærmere beskrivelser av delprosjektene finnes senere i rapporten.

Økonomiske rammer i 2020 ref. BDR-vedtak 18.9.2019 og 22.09.2020

Borg bispedømmeråd fattet vedtak 18.09.2019 (sak 43/19) om å avsette inntil 1 mill. kroner for realiseringen av Kommunikasjonsløftet i 2020. Videre ble det gjort vedtak om å øremerke 250.000,- av restmidler til kommunikasjonsarbeid rettet mot trosopplæringsarbeidet. I bispedømmerådets møte 22.09.2020 (sak 58/20) disponerte bispedømmerådet ytterligere inntil 1,5 mill. til styrking av Kommunikasjonsløftet og til kirkens digitale satsing. De langvarige korona-restriksjonene i 2020 skapte både et økt behov for satsing og et økonomisk handlingsrom i form av budsjettinnsparinger for vikarer, reiseregninger og avlyste kurs/samlinger.

Regnskap for 2020 viser at det er utgiftsført i underkant av 2,4 mill. samlet på Kommunikasjonsløftet og digital kirke-satsing i bispedømmerådets regnskap. Dette inkluderer medlemsundersøkelse sommeren 2020, samt leserundersøkelse for menighetsblader i fire fellelråd.

Hovedposter regnskap 2020 – Kommunikasjonsløftet og digital kirke

	Kr
Leverert ut 27 "Strømmepakker" til 24 av Borgs 28 fellesråd	780 000
Til økning av digital kapasitet i prostiene - 4 x 100.000,- hittil utbetalt	400 000
Fellesavtale Tono og NCB - strømming av 104 gudstjenester	22 000
Menighetsblader - leserundersøkelse i samarbeid 4 FR - høst 2020	259 000
Medlemsundersøkelse tema dig.krk Hamar, Stavanger og Borg - sommer 2020	109 000
Kurs og workshops kommunikasjon, Sosiale medier og video, ca. 400 deltaker	368 000
Annonsering (fremming) på Facebook	5 000
Div. driftsutgifter, reiseutgifter, mm.	15 000
Ca. sum Kommunikasjonsløftet i 2020	1 958 000
Digitale produksjoner påske, sommer, allehelgen, skolegudstjenester, jul, mm	335 000
Tilskudd sangsolister på julegudstjenester i.fm forbud mot fellessang	60 000
Ca. sum Kommunikasjonsløftet og digital kirke 2020	2 353 000

2. Nærmere beskrivelser av de ulike delprosjektene; status og planer videre

Generell prosess og utvikling

Kommunikasjonsløftet var ikke et ferdig definert prosjekt da det ble vedtatt, og med Koronapandemien har det vært en viktig kvalitet ved prosjektet. I prosess og dialog med ulike aktører på ulike nivåer og i ulike enheter i hele kirkeorganisasjonen har innspill og tiltak blitt løpende vurdert og gjennomført. På overordnet nivå startet vi ut med to ansatte som hadde kommunikasjon definert som en funksjon i sitt arbeid, gjennom de første månedene ble ytterligere fire personer identifisert. Mange møttes første gang på ledersamling for valgte ledere der tema var kommunikasjon, kun fire dager før nedstengningen i mars 2020. Det var et godt utgangspunkt for videre samhandling digitalt.

Prosjektleder har hatt løpende kontakt og har nettverk med kommunikasjonsmedarbeiderne som er definert i syv av de åtte prostiene, stort sett har vi hatt månedlige møter på Teams. Vi har gjort to forsøk på fysiske møter, men har ikke lyktes å samles enda. Vi planlegger en kommunikasjonssamling i mai eller september 2021 avhengig av smittesituasjonen.

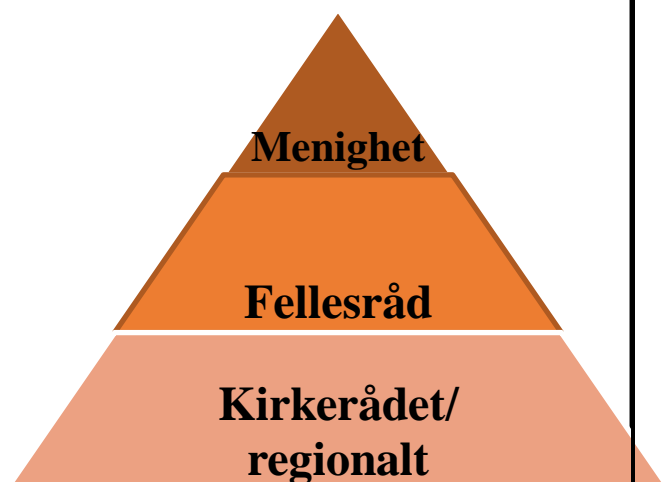
Delprosjekt Infrastruktur Kommunikasjonsløftet

Beskrivelse av delprosjekt: Dette delprosjektet handler om aktiv virksomhetsstøtte til kommunikasjonsfunksjonen i menighetene, samt å «strikke» de ulike enhetene og nivåene i Den norske kirke i Borg sammen.

Tradisjonelt er kirkeordningen slik at arbeidet starter i menigheten. I kommunikasjonsløftet jobber vi for en forståelse som sier at kommunikasjonsmessig (ut til medlemmene) står menighetene «på skuldrene» til fellesråd, bispedømmeråd og Kirkeråd.

Grunnlaget, kommunikasjonsplattformen må utvikles profesjonelt av fagfolk sentralt/regionalt, dette må justeres og tilpasses slik at det gir mening lokalt. Men menighetenes kommunikasjonsarbeid trenger ikke oppleves som nybrottsarbeid, støtte og kompetanse finnes.

En viktig utfordring er at den er slik utformet og tilgjengelig at det gir mening i menighetene og lokalkirkens daglige arbeid. Tiltakene er utformet etter innspill fra menighetsrådsledere, kirkeverger, kantorer, trosopplærere, prester og proster, samt fra undersøkelser om lokalkirkens behov for støtte for å realisere digital kirke (Borg bdr 2020).

Delprosjekt 1 Utvikle felles mål og infrastruktur for kommunikasjonsarbeidet	Status uke 4 2021
Utarbeide felles årshjul for kommunikasjon med definert innholdsbehov for de neste 12 måneder	Årshjul med kirkeårsdager og andre merkedager som er redigerbart ligger ute på nett. Årshjulet har også som ambisjon å synliggjøre når det er planlagt felles kampanjer og tiltak i de ulike nivåene og enhetene slik at man kan koordinere kommunikasjonsinnsatsen bedre.
Bidra til å tydeliggjøre roller og forventninger i Dnk totalt; hvem gjør hva mht. til sosiale medier, målgruppetenkning, mv.	Bidrar til prosess med kolleger fra andre bispedømmer og Kirkerådet. Allehelgen og drop in dåp viktige prosjekter. Ser ut til at Tono og NCB- digital musikkbruk også vil bidra inn i dette arbeidet.
Bidra til å utvikle felles kampanjer for trosopplæring/kristendomsundervisning, jul, dåp og gudstjenesten.	Bidro aktivt inn mot kampanje for allehelgen 2020. Fortsetter i 2021. Dåpskampanje ligger ute til bruk for alle. https://kirken.no/nb-NO/bispedømmer/borg-bispedomme/aktuelt1/ferdig%20dåpskampanje%20klar%20til%20bruk/ Gjorde et forsøk med sommerkirke, men den ble for sentralstyrt og kom for sent i gang. Gjorde også en minikampanje på skjerikirken før jul. Resultat kommer i årsrapporten.
Bidra til at ansatte bruker intranett «Kirkebakken» og at så mange som mulig bruker Episerver som publiseringsløsning på nettsider. Dette vil gjøre det enklere å dele artikler og arrangement på tvers, samt å dele kapasitet.	Vi har satt Kirkebakken på vent i påvente av ny løsning med Sharepoint/Teams. Styringsgruppa er opptatt av at flest mulig er på nettsidene kirken.no, og har satt av midler til å støtte et månedsverk for dem som går over til Episerver. Eidsvoll, Vestby og Halden er i gang. Råde har vært i gang, men stanset overgang 8.12.20 på grunn av tvil om effekt og Kirkepartners servicenivå. Flere fellesråd planlegger overgang i 2021. Fire av åtte prostier er samkjørte på Episerver, dette bidrar til mer effektivt samarbeid, mer gjenbruk og felles profil.
Tono- og NCB-avtaler for å sikre korrekte vederlag og lette arbeidet i menighetene.	Rettighetsavtaler med Tono og NCB på vegne av alle menigheter om framføring av musikk på nett er underskrevet og kommunisert ut til alle fellesråd og kantorer/kirkemusikere. Gjelder fra 1.juli 2020 til 1.juli 2021. Jobber videre med Tono, NCB, Eide forlag, Gramo om nye avtaler og enklere registrering for menighetene. Felles rapportering til Tono og NCB for 2020 klar første uke i februar. Har avklart at et tilbud om trygg strømming fra Company cast ikke er veldig relevant for menigheter i Borg.
Bidra til å skape forståelse for og etablere virksomhetsstøtte på kommunikasjon for menighetene.	Jobber med dette parallelt med kompetanseløftet, inspirert av <i>Kommunikasjon som oppdrag</i> i Svenska kyrkan. Ressursbanken er gjort tilgjengelig, både ressurser på digital kirke og <i>Kommunikasjon som oppdrag</i> er etablert på nasjonalt plan. Særlig i forbindelse med digital kirke blir det tydelig at man ved å støtte menighetene med felles avtaler og kompetanse kan frigjøre kapasitet.

Strømmepakker til alle fellesråd

Basert på undersøkelse i Borg om digital kirke sommeren 2020 meldte menighetene inn behov for teknisk utstyr. Vi utviklet da strømmepakker etter ide fra Sarpsborg fellesråd. Strømmepakke er en utstyrs pakke som sikrer at menighetene kan produsere direktesendinger og opptak i HD-kvalitet med opptil 9 kameraer og god lyd kvalitet. I slutten av oktober gikk tilbud om gratis strømmepakke til alle fellesråd. De store fellesrådene meldte tidlig inn behov for to strømmepakker. Per januar 2021 er 30 Strømmepakker bestilt fra 25 av Borgs 28 fellesråd, 24 pakker er levert ut og medfølgende opplæring er gitt, de siste er på vei ut så fort smittevernet kan ivaretas. Ullersmo fengsel har også fått en pakke. Det er lagt vekt på at utstyret skal være enkelt å bruke og det er i tillegg laget en håndbok for bruk av strømmepakken.

Borg bdr har tatt imot bestilling, kjøpt inn, distribuert og gitt opplæring til alle som har bestilt strømmepakken. Det er etablert et delerom på Teams for deling av tips og ressurser til bruk for alle i Dnk. Her er også bruksanvisninger, webinar mm. samlet. NRK hadde et nyhetsinnslag i Dagsrevyen 23.12.2020 som viste utstyret i bruk. Hver strømmepakke koster ca. kr 30.000,-. Tiltaket får gode tilbakemeldinger.

Samle kommunikasjonsfolk i lokalkirken til inspirasjon og kompetanseutvikling

Facebookgruppe kommfolk Borg og #øktopp Slutning er etablert. Den sistnevnte fungerer ganske bra, per i dag 114 medlemmer og jevn strøm av spørsmål og svar. Vurderer sammen med kommunikasjonsmedarbeiderne i prostiene å arrangere et større seminar i Borg våren 2021.

Teknisk produksjonskapasitet

Basert på undersøkelse om digital kirke i Borg meldte menighetene inn behov for teknisk kapasitet. Borg bdr har etablert en lærlingeplass for lærling som skal ta fagbrev i medieproduksjon. Han er under opplæring, men begynner så smått å bidra ut til lokale menigheter med sin kompetanse og kapasitet på film, lyd, lys og produksjon.

Nyhetsbrev og CRM (customer relation management) database

Mange menigheter og fellesråd etterspør bedre og mer effektive systemer for medlemskommunikasjon, elektronisk nyhetsbrev mm, og håndtering av kontaktinformasjon om medlemmene. Behovet er meldt inn til Kirkepartner og systemansvarlig i Kirkerådet. Vi avventer svar og planer derfra.

Infoboard ved kirkegård

Med bakgrunn i medlemsundersøkelsen som viser at vi treffer 64% av medlemmene våre på kirkegården er det ønske om å utvikle tiltak for å møte medlemmene våre på en bedre måte enn ved plakater som mange har i dag. Skedsmo menighetsråd har levert en grundig prosjektbeskrivelse av et forprosjekt som har som mål å definere hvordan og med hvilke løsninger man kan etablere digitale informasjonstavler ved Skedsmo kirke. Forprosjektet starter opp i januar 2021.

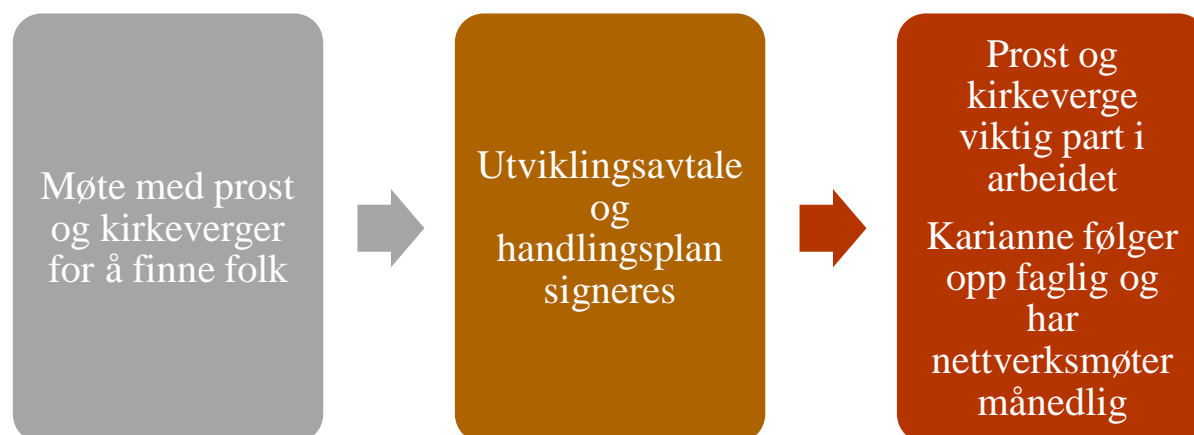
Delprosjekt Kapasitet

Beskrivelse:

Med bakgrunn i medlemsundersøkelsen fra 2018 og diskusjoner på årskonferansen for Borg arbeidsgiverforum våren 2019 ble det foreslått et spleiselag mellom bispedømmerådet og fellesråd for å øke kommunikasjonskapasitet i prostiene. Dette ble videre utviklet gjennom vedtak om Kommunikasjonsløftet høsten 2019. Det er et premiss at prosessen med å utvide kapasitet i kommunikasjonsarbeidet skal foregå lokalt i samarbeid mellom prost og kirkeverge. Tanken er at en kommunikasjonskapasitet på prostnivå vil kunne betjene flere fellesråd og menighetsråd.

Borg bispedømmeråd bistår årlig hvert prosti med kr 100 000,- til kapasitet i inntil 3 år. Avtale om kapasitetsøkning kan inngås med et fellesråd som på vegne av fellesrådene i prostiet forplikter seg til å bidra med minst like mye midler over samme periode.

Midlene tildeles ikke etter søknad, men etter prosess der partene har definert en utviklingsavtale med konkrete mål og forpliktelser. Målene bør være knyttet til de strategiske målene for gudstjenesteoppslutning, dåp eller trosopplæring, og bør adressere dokumenterte utfordringer der vi antar at kommunikasjon kan være et effektivt verktøy. Når avtalen signeres settes arbeidet i gang.

Status:

Det var et mål at fire av prostiene hadde økt kapasitet på plass innen 1. april 2020. Det var 3 prostier (Østre Borge syssel, Søndre Borge syssel og Øvre Romerike) som var klare i april, 2 til kom til i løpet av juni (Vestre Borge syssel og Søndre Follo) litt forsinket pga. koronautbruddet. Søndre Follo valgte å fordele midlene på fire fellesråd til innkjøp av utstyr, men har etablert et prostivist nettverk på kommunikasjon. Nordre Follo kom i gang høsten 2020. Domprostiet er i gang fra januar 2021, mens Nedre Romerike hittil har valgt opplæringsåret *Kommunikasjon som oppdrag* som tilnærming for å øke kommunikasjonskapasiteten hos flest mulig ansatte i begge arbeidsgiverlinjer.

På grunn av Koronasituasjonen og behov for aksjon har utvikling av tiltaksplaner ikke vært prioritert, men tiltaksplaner er klare i Vestre Borge syssel og Indre Østfold. Det er ikke slik at mangel på planer indikerer at det ikke pågår arbeid. Mange har lyktes med å etablere felles tiltak, men uten konkret plan vedtatt av kirkeverger og prost i prostiet.

Avtalene innebærer at arbeidet skal evalueres etter ett år, i den forbindelse vil det være naturlig at prosjektleder sammen med styringsgruppa i prostiet og kommunikasjonsmedarbeider i prostiet evaluerer og planlegger veien videre.

Erfaringene så langt viser at det ikke finnes ett prosti som har løst utfordringene på samme vis, både kompetanse, plassering, organisering og innhold i arbeidet varierer fra prosti til prosti. Det kan se ut som om dette også påvirker resultatene, men det er det for tidlig å si noe sikkert om.

Kommunikasjonsmedarbeiderne i prostiene har dannet et nettverk, og har også selv utviklet prostivise nettverk. I tillegg forteller prostikontaktene at det i mange fellesråd og menigheter er etablert kommunikasjonsutvalg og redaksjonsgrupper. Det betyr at på relativt kort tid er det etablert en løst organisert kommunikasjonsorganisasjon i Den norske kirke i Borg. Det er en stor verdi i seg selv. Se vedlegg 1 for nærmere beskrivelse av det prostivise arbeidet.

Delprosjekt Kommunikasjon som oppdrag

Beskrivelse:

I Nedre Romerike og først i nye Lillestrøm fellesråd ville de øke kommunikasjonskapasiteten til alle ansatte, ikke bare ved en dedikert kommunikasjonsmedarbeider. Vi har derfor oversatt og videreutviklet et konsept for dette fra Svenska kyrkan: Kommunikasjon som oppdrag. Utgangspunktet til Kommunikasjon som oppdrag, er at alle som jobber i kirken kan bli bedre til å dele det som skjer, invitere inn i kirka og engasjere medlemmene våre. Derfor er det utviklet et opplæringsår i kommunikasjon for alle i stabene. Opplæringsåret omfattes av fire blokker. Blokkene inneholder både forelesninger og øvelser. I mellom blokkene får deltakerne enkle lekser. Kommunikasjon som oppdrag er en felles prosess der vi evaluerer og justerer løpende. Man trenger ingen forhåndskunnskaper eller noe spesielt utstyr, prosessen er lagt opp for alle ansatte i stabene.

Mål

Hensikten med Kommunikasjon som oppdrag er at staben får et felles bilde av kommunikasjonsarbeidet i dag, hva som må utvikles og på hvilken måte. Deltagerne skal få økt praktisk kunnskap i hvordan man kan gjøre kommunikasjonsarbeidet for å nå konkrete mål. Alle i menighetenes arbeidsteam bør være involvert og samarbeide for at kommunikasjonen skal få en bedre effekt. Kirkevergen eller ledergruppen foreslår tre konkrete mål staben skal jobbe for å oppnå i løpet av kursperioden. Det finnes ingen fasit i Den norske kirke for hva som virker best i kommunikasjonsarbeidet. De gode løsningene for hver enkelt stab jobber vi fram i samarbeid.

Prinsipper

- Forpliktende mål; samme prinsipp som for kapasitetsprosjektet med signert utviklingsavtale og handlingsplan.
- Prost og kirkeverge som sentrale aktører.
- Dybdelæring i kommunikasjon - grunnlaget for kommunikasjon i alle kanaler.
- Endring av praksis og ledelse er avgjørende.
- Lokale løsninger

BLOKK 1

Hvordan jobber vi i dag?

BLOKK 2

Å sette ord på det som er viktig.

BLOKK 3

Å være der folk er og der de søker

BLOKK 4

Er vi på rett vei?

Ressurser

Materiellet i dette delprosjektet er utviklet og oversatt fra prosjektet Kommunikasjon som mission i Svenska kyrkan. I Norge videreutvikles innhold og materiell i fellesskap med kirkeverge Peter Straumann i Lillestrøm og prost Torstein Lalim i Nedre Romerike prosti, samt de nye fellesrådene som deltar. Som ressursperson på bilder og film har bispedømmerådet leid inn fotograf og filmskaper Jon Terje Hellgren Hansen som bidrar med opplæring og workshops.

Status delprosjekt Kommunikasjon som oppdrag:

Januar 2021 er alle deltagerne pauset i påvente av at stabene kan sitte sammen fysisk. Kursholderne har utviklet et digitalt kursopplegg, men et minimum er at stabene kan sitte sammen. Lillestrøm er ferdig med sin 3. workshop. Lillestrøm har satt på kapasitet for å støtte teamledere og staber i de 8 menighetene som er med. Nittedal og Rælingen startet opp 15. oktober med sin første blokk.

Fredrikstad hadde planlagt oppstart januar 2021, utsatt til mars. Flere fellesråd vurderer oppstart. Prosjektleder Karianne Hjørnevik Nes deltar i arbeidsgruppe i Svenska kyrkan på videreutvikling av konseptet, som foregår parallelt i Sverige. Nå ligger beskrivelse av hele konseptet, og opplegget og ressursene til blokk 1 og 2 ute tilgjengelig på ressursbanken: <https://ressursbanken.kirken.no/nb-NO/2020/kommunikasjon%20som%20oppdrag/>. Prosjektet videreføres i 2021.

De to vinnerbildene fra vernissage på blokk 2 i kommunikasjon som oppdrag Lillestrøm. Bildet til venstre vant fagjuryens pris, tatt av Kirkegårdsarbeider Trond fra restaureringen av krematorieovnen. Bildet til høyre vant publikumsprisen og er tatt av kantor Børre av en barnekorets Zoomøving mai 2020.

Delprosjekt #Øktoppslutning

Beskrivelse:

Etter vurdering av ulike tilnærminger (blant annet å forsterke kampanjer fra Kirkerådet) falt vi ned på konseptet #Øktoppslutning for delprosjektet som skulle omhandle trosopplæring spesielt. I samarbeid med nestor på sosiale medier i Norge Astrid Valen Utvik stilte vi oss spørsmålet:

Kan man bruke sosiale medier for å øke oppslutning om TOL og dåp? Alle fellesråd og menigheter ble invitert til et opplæringsår i bruk og analyse av sosiale medier. Det ble arrangert fire workshoper, som raskt ble fem da den første som skulle vært avholdt 20.mars i stedet ble en «samling i bønn» hvor vi fikk sortert ut hva som var viktig og riktig å gjøre i sosiale medier etter nedstengningen 12.mars. To av workshopene har vært avholdt fysisk, alle har vært strømmet direkte og har vært tilgjengelig i opptak etterpå. Alle deltagere fikk en grundig analyse av sin Facebook profil eller Instagramprofil da vi startet, videre fikk de også konkrete verktøy i arbeidet med å planlegge, evaluere og jobbe fram strategiske mål for arbeidet i sosiale medier. 18 av 28 fellesråd ble med, med en eller flere menigheter.

Deltakerne forpliktet seg til:

- å sette seg ett eller to konkrete mål knyttet til dåp eller trosopplæring som skal nås i løpet av 2020
- å stille med en ansatt som hovedkontakt som er ansvarlig for prosessen lokalt og som vil være i kontakt med Astrid Valen Utvik for veiledning og støtte.
- delta i prosjektet i hele 2020 med minst to, maks fire personer- gjerne et nettverk lokalt som kan ta erfaringer og kunnskap videre. Alle disse må delta på 4 workshoper.
- å delta på 4 workshoper i 2020. (20.3, 12.6, 11.9, 4.12).
- å ta imot veiledning fra Astrid Valen Utvik og gjøre arbeid mellom workshopene
- å evaluere resultater og erfaringer senest 15.januar 2021 i en kort rapport til Borg bispedømmeråd.

Status og resultat:

Dette prosjektet bidro til at flere fellesråd hadde organisert et nettverk på sosiale medier før Koronapandemien. Ikke alle deltakerne har kunnet delta som planlagt, men 14 av 18 har levert sluttrapport per januar 2021. Fire deltakergrupper har ikke deltatt på alle workshopene. De som har rapportert har rapportert om at 72 % har satt konkrete mål, at det er vanskelig å måle resultater generelt og særlig vanskelig pga. Korona, og at prosessen og workshopene har vært nyttig. Alle fire workshoper har mellom 80-100 % svarprosent på fornøyd-svært fornøyd. Alle deltakerne har blitt invitert inn i en Facebookgruppe der det nå er 114 medlemmer. Der stilles det aktivt spørsmål og vi kan dele tips og ideer. Denne kanalen opplever prosjektleder som nyttig. Utdrag av tilbakemeldinger:

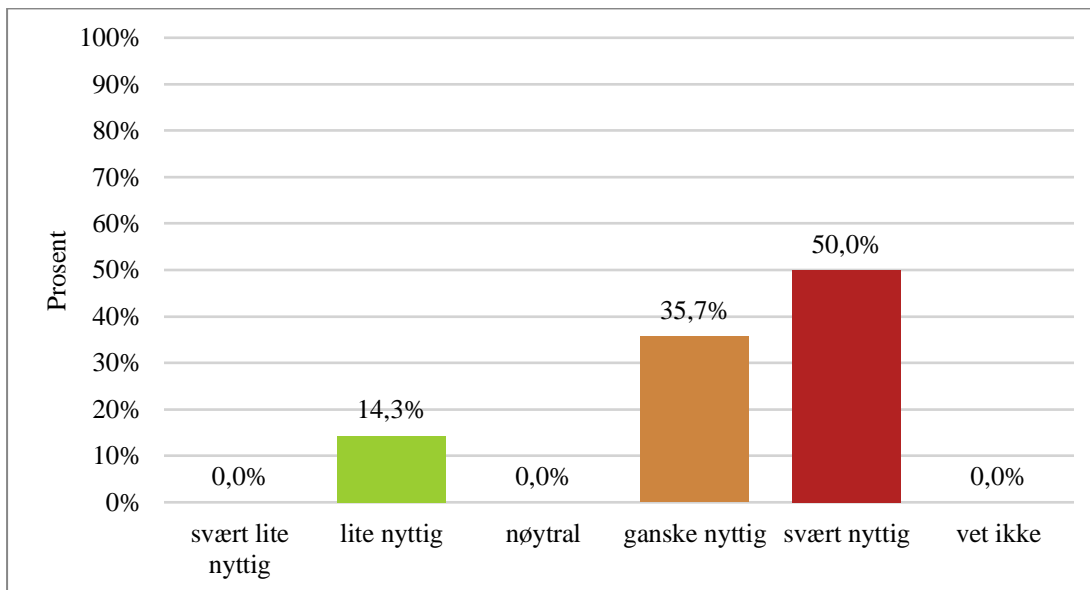
Selvom Covid-19 satte en brems på å nå målene våre pga nedstengelse har vi opprettholdt ca. de samme tallene som fjoråret med dåpstall. Dette er vi veldig fornøyde med.

Vi har hatt en enorm vekst på Facebook, og gått fra å i stor grad informere til å lage engasjerende og inspirerende innlegg. Ut i fra statistikken på facebook ser vi at innlegg der de ansatte deler tro og formidling (inkl. digitale gudstjenester) har stor rekkevidde, ofte opp mot 2500, og engasjement (100-

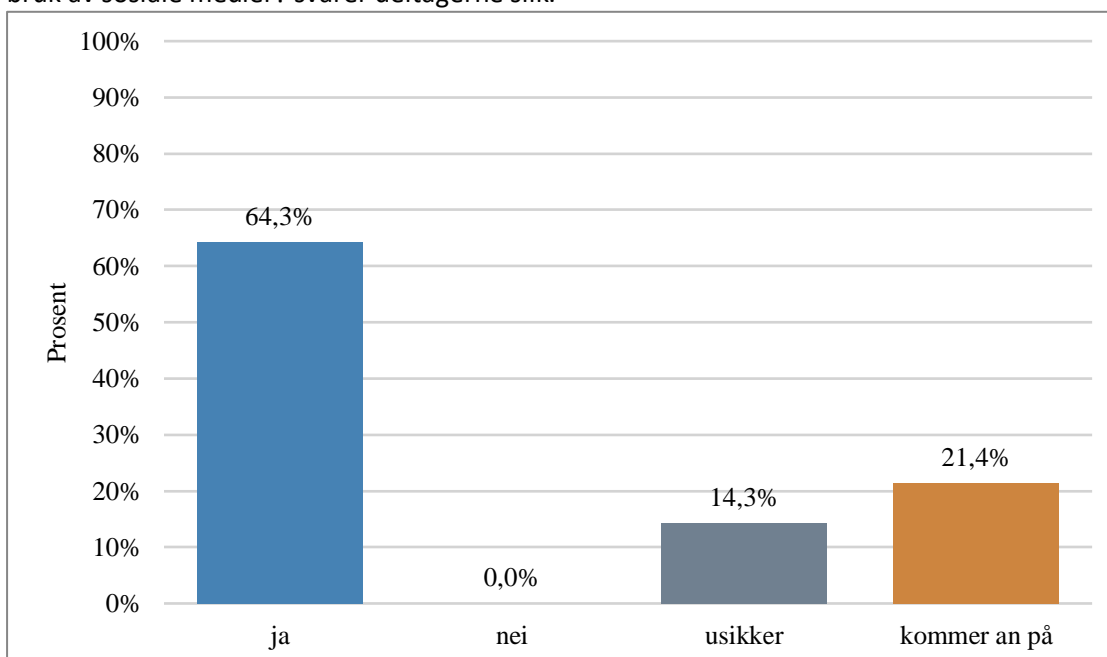
400) Innlegg fra folk i lokalmiljøet, og det som har med lokal tilhørighet til kirken (nytt orgel, bilder av kirkene) kan ha enda større rekkevidde og engasjement.

- Vi har fått til en overordnet organisering med ressursgruppe med lokale hovedansvarlige. - De lokale ressurspersonene har fått stabene aktiv med i å legge ut saker og delta aktivt i digitale opptak på hjemmesider og facebook. - Vi har fått gode rutiner for oppdatering av nettsidene. - Stor aktivitet med adventskalender og digitale julegudstjenester som har nådd ut til mange.

Slik svarer 14 av deltakergruppene på spørsmålet: *Hvor nyttig mener du og gruppen din at opplæringsåret #øktopp Slutning totalt sett har vært for arbeidet deres?*

På spørsmålet som var utgangspunktet: Tenker du etter at du har deltatt på #øktopp Slutning at det er mulig å øke oppslutning på helt konkrete tiltak/arrangementer ved hjelp av strategisk og målrettet bruk av sosiale medier? svarer deltagerne slik.

Slik svarer de som har svart «kommer an på»:

Mitt svar er egentlig JA, men det gjelder å ha med seg flere folk i stab. Hos oss har vi hatt vakanser og vi har derfor ikke klart å følge opp dette arbeidet så mye som vi ønsket. Vi vil derfor melde oss på neste runde for å forankre dette arbeidet bedre i stab, både med nye og erfarne ansatte.

Vi syns ikke vi har fått flere med oss på TOL tiltak, selv om vi har hatt et kjempeoppsving med vår facebookside. Dette har selvsagt med korona og avlysninger å gjøre. Men, hvordan måler vi at det kommer flere på TOL tiltak gjennom #øktopp Slutning? Dette syns vi er vanskelig å finne ut.

Det har kommet nyttig informasjon viktigheten av hvordan vi legger ut saker og informasjon. Tidspunkt ansatte og frivillige aktivt går inn og ser på saker, bruk av bilder mm. Legge gode strategier for hvordan man gjør dette medfører at man når flere og blir mer synlige.

Jeg tenker det er fullt mulig å oppnå økt oppslutning på konkrete tiltak/arrangementer. Men utbyttet av kurset står ikke i forhold til forventningene om å lære mer om hvordan.

Kommer mye an på om vi som har vært deltakere i prosjektet klarer å innarbeide dette som gode vaner for hele stabsfellesskapet. Det er absolutt mulig å forvente økt oppslutning med riktig bruk, men det vil bli viktig å fordele denne oppgaven på flere enn bare de to som har deltatt i prosjektet, ref. kommunikasjon som oppdrag.

Vi jobber nå med videreføring for de som har vært på kursrekke og ny runde for staber. En viktig erfaring og lærdom gjennom 2020 har vært at trosopplærerne er avhengig av å ha med seg hele staben om man skal jobbe strategisk. Derfor er målgruppen utvidet til å gjelde alle ansatte/stabsfellesskap, og workshopene holdes på tirsdags formiddag da mange har stabsmøter. Alle workshopene foregår digitalt og det er mulig å se dem i opptak. Det er over ti menigheter med i ny runde som starter 9.februar 2021, og åtte av de «gamle» deltakergruppene vil være med i workshops for viderekomne. Facebookgruppen #øktopp Slutning videreføres.

Vi har sett verdien av å koble kapasitetsprosjektet sammen med #øktopp Slutning, så i romjulen gikk det ut tilbud til alle kommunikasjonsmedarbeidere i prostiene om å bli med i VU kompetansenettverk (tilbud fra Astri Valen Utvik om webinarer, tips, maler og deltakelse i Facebookgruppe med veiledning) slik at de kan bli «superbrukere» på sosiale medier i sine prostier. Tre av kommunikasjonsmedarbeiderne takket ja til dette. De får gjennom dette mer ansvar for å dele tips og erfaringer i Facebookgruppen #øktopp Slutning.

Både ny runde 1 og videreføringsrunde er fulltegnet for 2021. Totalt 44 menigheter er med på ny runde 1.

Delprosjekt Kunnskapsutvikling Kommunikasjonsløftet

Beskrivelse:

Dokumentasjon av resultater er avgjørende i alle prosjekter. Så også i dette. Vi har også sett at medlemsundersøkelsen har hatt en stor pedagogisk verdi gjennom å skape et felles språk for kommunikasjon til ulike medlemsgrupper. Den interne undersøkelsen har vært viktige for beslutninger om hva slags tiltak som har vært viktig å prioritere, og har gitt verdifull kunnskap om holdninger og kunnskap til ulike kommunikasjonstiltak og ressurser.

Medlemsundersøkelse:

Borg bispedømmeråd har siden høsten 2018 jobbet med medlemsundersøkelsen som et viktig strategisk og pedagogisk verktøy i å utvikle et kommunikativt tanke sett blant alle medarbeidere. Som videreføring i dette arbeidet ble det sommeren 2020 gjennomført en medlemsundersøkelse om kirken i Koronaperioden i samarbeid med Hamar og Stavanger bispedømmeråd. Flere av spørsmålene var kopiert fra undersøkelsene som den Svenske kyrkan gjennomfører, for å kunne dra veksler på kompetanse og resultater derfra. Særlig spørsmål om digital kirke, samfunnsnytte og spørsmål om kirken setter ord på det som er viktig for meg har vi hatt stor nytte av. Vi har lært mer om medlemsgruppene og kommet videre med en felles forståelse blant medarbeidere om utfordringer og muligheter.

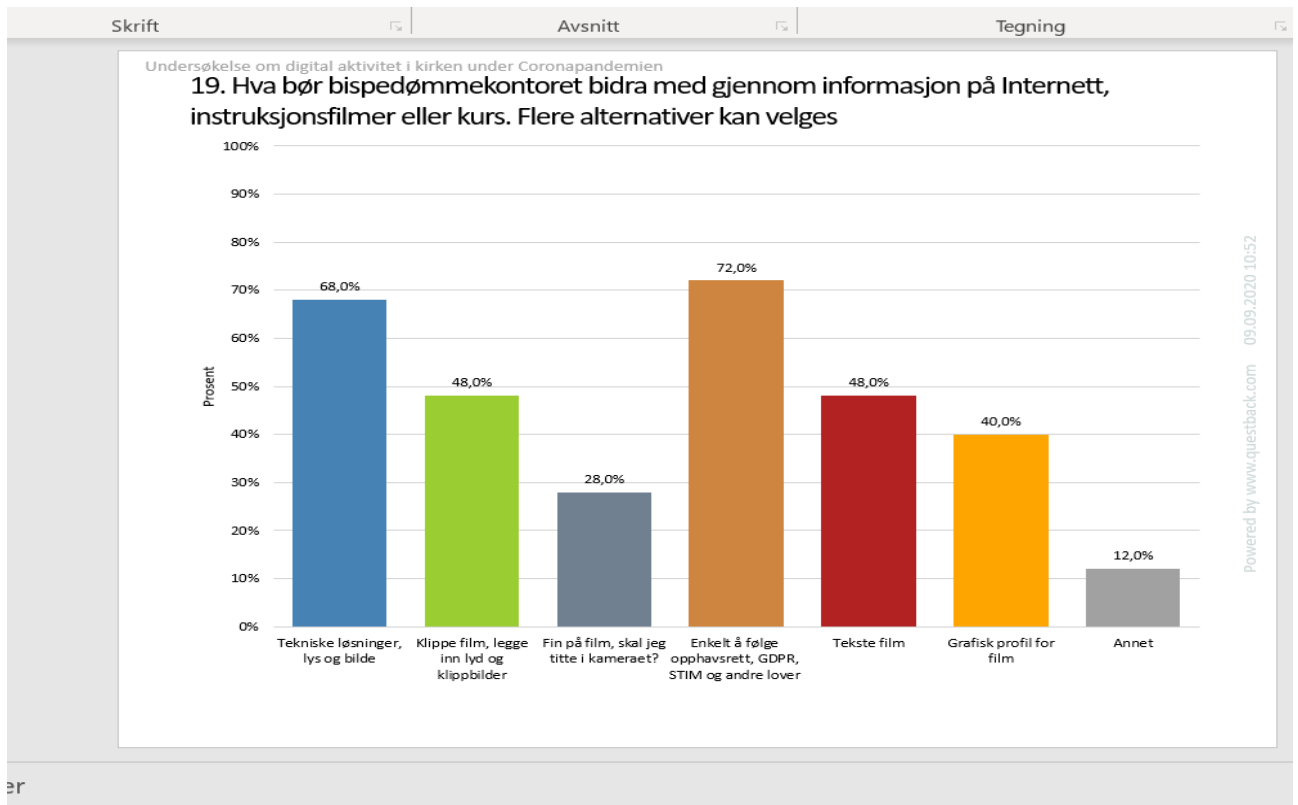
Kort om resultatene: I Borg har kun 1 av 3 medlemmer sett innhold fra kirken under Koronaperioden, 6 av 10 var fornøyde med innholdet de har sett. Vi ser at filterboblen for kirken er sterkere enn vi trodde, vi når i liten grad gule og røde medlemmer via sosiale medier, dette står i sterk kontrast til at ansatte og medarbeidere opplevde overflod av innhold fra menigheter i sine egne sosiale medier. Dette understreker behovet for faktabaserte strategiske valg i motsetning til opplevd situasjon. Når det gjelder fordelingen av medlemmer på grønn, gul og rød er grønn konstant, mens den røde gruppen har økt siden flere i den gule gruppen ikke har vært i begravelse eller i konfirmasjon våren 2020. Vi har også spurt om kirkens relevans, kjennskap til lokal menighet og hvor glade medlemmene er for å være medlem. Vi har brukt resultatene fra medlemsundersøkelsen på digital fagdag for vigslede medarbeidere, på digital årskonferanse for Borg arbeidsgiverforum, biskop Atle Sommerfeldt har utviklet en kommunikasjonsteologi basert på medlemsundersøkelsen, det er laget en [artikkel om digital kirke](#) og vi jobber med flere temaartikler og en samtaleguide til bruk i stabsmøter. Vi opplever medlemsundersøkelsen som avgjørende for å skape felles forståelse og språk for å utvikle kommunikasjon som favner alle medlemmer i folkekirken. Se nettartikkel om dette [her](#).

Det er jobbet med «gul formidling» blant vigslede ansatte, «gul påskeprat» ble laget som et alternativt digitalt påskeformat og det er arrangert en prekenkonkurranse for «gule» konfirmasjonsprekener, den ble vunnet av [kateket Jenny Ågedal i Ås](#).

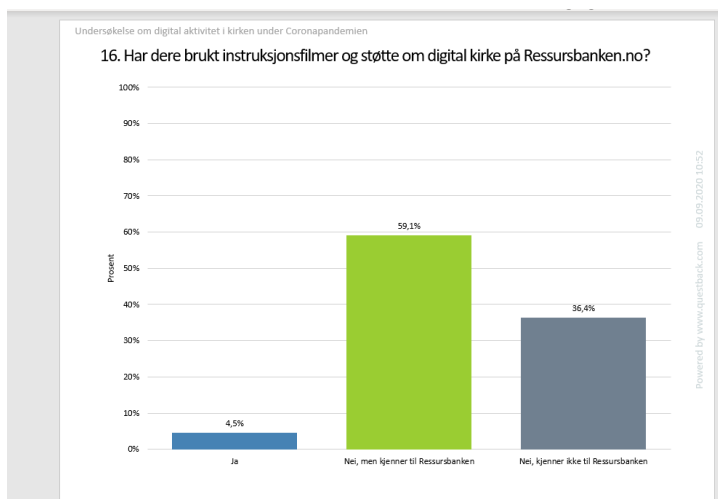
Leserundersøkelser: I desember 2020 ble det gjennomført leserundersøkelser i menighetsblader, kirkemagasiner og kirkeaviser i Sarpsborg, Indre Østfold, Nes og Fet og Dalen. Resultatene skal være klare i slutten av januar 2021. Analysene vil bli gjennomført våren 2021. Dataene omfatter segmentering på gule, grønne og røde medlemmer.

Interne undersøkelser:

Det er gjennomført en **undersøkelse om digital kirke med fellesrådene/menighetene**. Halvparten av menighetene har svart og vi vurderer det slik at undersøkelsen gir et representativt bilde av erfaringer og tiltak for digital kirke. 90% av menighetene har hatt digitale tilbud siden mars 2020, de fleste har hatt ansatte som har gjort arbeidet. 55% av menighetene planlegger å videreføre digital kirke, mens 37% er usikre. Fellesrådene meldte inn behov og ønsker for støtte i det videre arbeidet.

Figur oversikt over menighetens behov for støtte, undersøkelse digital kirke juli 2020.

Figur respons på brukt støtte på ressursbanken, undersøkelse digital kirke juli 2020.

Videre har vi fått verdifull informasjon fra evalueringer knyttet til fagdager for prester, vigslede medarbeidere og for undervisningsansatte.

Det er også gjennomført en stemningsundersøkelse blant undervisningsansatte når det gjelder motivasjon, erfaringer og planer for digitale og andre tiltak 2020-2021.

Koronakirke og digital kirke - konsekvenser for Kommunikasjonsløftet

Kirkens digitale tilbud har eksplodert og det er nedlagt en imponerende jobb i svært mange menigheter i hele Borg bispedømme. Det er all grunn til å klappe, rope hurra og ære sine medarbeidere! I Rambølls kartlegging av digitale aktiviteter fra mars til juni 2020 svarte 91 av Borgs 109 menigheter og resultatet viser at menighetene i Borg har hatt **5331 digitale aktiviteter** med **954 321 deltakere**. Det var ikke alle landets menigheter som svarte, men på nasjonalt nivå ble resultatet om lag 4 millioner digitale deltakere i samme periode. Listen med digitale tilbud fra kirken har vært lang og god, og svært mange fortsetter med planlagte sendeskjema i tiden framover. I medlemsundersøkelsen som Borg gjorde sammen med Hamar og Stavanger i juli 2020 viste det seg at 1 av 3 hadde sett digitalt innhold fra kirken og 6 av 10 var fornøyd med det de så. Mer om denne undersøkelsen er beskrevet over. Det er ingen tvil om at den digitale delen av Kommunikasjonsløftet har fått et betydelig dytt som følge av Koronapandemien. Endelige resultater for årsrapporteringen 2020 foreligger ikke enda, men:

- Mange har gjort seg så mange positive erfaringer med digitale tilbud at man har bestemt seg for å fortsette.
- Mange dokumenterer stor oppslutning og flere seere på gudstjenester, andakter og musikkstunder.
- Mange forteller om nye følgere og ny kontakt med medlemmer og lokalsamfunn.
- Engasjement og liker-klikk har også overrasket - for eksempel har både Facebooksiden i Sarpsborg og i Indre Østfold hatt over 30 000 engasjementshandlinger (kommentarer eller liker-handlinger) i løpet av en uke i flere uker på rad.
- Til tross for mye engasjement og ulikt innhold ser vi at det fortsatt er medlemmer i den grønne medlemsgruppen vi når, vi klarer ikke å utvikle potensialet til kommunikasjon med den gule og røde medlemsgruppen på digitale flater.

Det er virkelig grunn til å hevde med stolthet at Den norske kirke har klart å være synlig i samfunnet, vært relevant og engasjert seg i menneskers liv under koronasituasjonen. Vi har fått et stort kommunikasjonsløft på kort tid, nå blir det viktig å ta dette videre.

To generelle utfordringer vi ser så langt på tvers av alle prosjekter og tiltak:

1. Kommunikasjonsmedarbeiderne forteller om liten kapasitet lokalt til å videreføre digital kirke, og etterlyser mandat og funksjoner for å ivareta både strømming og sosiale medier på en mer effektiv og strategisk måte. **Det må etableres nye funksjoner på kommunikasjon i stabene.**
2. Vi ser at det vi har satt i gang krever oppfølging med ledelse. #øktoppslutning har blitt et større prosjekt enn vi hadde tenkt oss og må nok sees i sammenheng med økningen av kapasitet og ledelse av både fagansatte og stabfunksjoner. Kommunikasjon som oppdrag har også vist behov for tett ledelse og oppfølging mellom blokkene for at kunnskap og teori skal bli omsatt i praksis.

Kommunikasjon er en ledelsesoppgave.

Begge utfordringene er løftet opp i ledersamlinger, fagdager og årskonferansen, dette arbeidet fortsetter i 2021.

HVORDAN LEDE
VIDEREFØRING AV
DIGITAL KIRKE?

HVORDAN RYDDE PLESS
TIL KOMMUNIKASJON I
FOLKS ARBEIDSHVERDAG?

Plan og budsjett for Kommunikasjonsløftet 2021

På bakgrunn av status og kunnskapsutvikling i de ulike delprosjektene har styringsgruppa (Borg arbeidsgiverforum ved kirkevergelagets styre, biskop, stiftsdirektør, en prost og kom.rådgiver) behandlet forslag til plan og budsjett for kommunikasjonsløftet 2021. Forslaget under ble vedtatt i styringsgruppas møte i desember 2020. Dette er tiltak som vil ha eksterne utgifter. Tiltak som ikke vil kreve ekstern utgift, men som dekkes over kommunikasjonsrådgivers kapasitet er ikke listet opp her. Den endelige planen vil utarbeides som følge av informasjon som innhentes i årsrapporteringen.

Delprosjekt	Tiltak	Budsjett	Merknad
Delprosjekt 1 Infrastruktur	Rettigheter for digital musikkbruk: Det vil fastlegges en sum fra avtalene med Tono og NCB for 2021	Ca. 50.000,-	Dette er pionerarbeid og kostnader som er knyttet til at kirken ble digital på rekordtid. For å sikre at musikkbruken blir betalt har vi utviklet felles avtaler og rapportering for alle menigheter fram til 1.7.2021
	Vi vurderer pilot for nyhetsbrevmodulen til Episerver , eller andre løsninger.	Foreløpig ikke kostnadsberegnet.	Innmeldt behov fra flere menigheter. Publiseringsløsningen Episerver som vi bruker for nettsidene våre har en nyhetsbrevmodul.
	Forprosjekt digisert rapportering av statistikk fra sosiale medier - hente automatisk fra FB, Insta, etc	Inntil 50.000,-	Mange menigheter forteller om mye ekstraarbeid knyttet til rapportering.
	Lillestrøm kirkelige fellesråd vil være pilot for utvikling av digitale boards ved kirkegården . Dette er digitale informasjonstavler der man kan opplyse om arrangementer, bibelord, nyheter, gravplassplassering etc. etc. Forprosjektet ledes av Harald Ringstad.	Estimert til 150.000,-	Med bakgrunn i medlemsundersøkelsen om at de fleste medlemmene møter vi på kirkegårdene (64%) ønsker vi å utvikle piloter for hvordan vi i tilknytning til kirkegården kan etablere arenaer for informasjon og

			kommunikasjon med kirkens medlemmer.
Delprosjekt 2	Videreføre kapasitetsprosjektet med provistive tildelinger også i 2021.	Inntil 800.000,-	Første periode evalueres i perioden mai-juni 2021. For tidlig å endre og justere i henhold til mål foreløpig. I noen prostier gjør de selv justeringer allerede nå som følge av erfaringene hittil. Prosjektleder følger opp med årsrapportsamtaler.
Delprosjekt 3 Kommunikasjon som oppdrag	Vi tenker en videreføring av Kommunikasjon som oppdrag. Bispedømmerådet dekker lønn for kommunikasjonsrådgiver som holder kursdagene i samarbeid med ekstern kursholder.	Estimerte kostnader for kursholder Jon Terje Hellgren Hansen er 50.000,- avhenger av hvor mange kurs det blir.	Vi skal ferdigstille Lillestrøm. Rælingen og Nittedal har tre blokker igjen. Lørenskog er interessert i å starte opp. Fredrikstad har bestemt seg for å starte. Totalt er sju kursdager planlagt.
Delprosjekt 4	Videreføre #øktoppslutning med to workshops og oppfølging av de som har deltatt på kursrekka i 2021.	Inntil 50.000,-	De som har deltatt melder om behov for videre påfyll og oppdatering, mye nytt hele tiden på sosiale medier. Videreføre nettverk og Facebookgruppe.
	Tilby ny runde med #økt oppslutning for 10 menigheter. Etablere en sertifiseringsordning for sosiale medier for kirkemedarbeidere. Astrid V.U. sender live fire tirsdager - alle kan koble seg på, opptak fra de fire sendingene blir tilgjengelig og kan sees senere i felles stabsmøter. Oppgavene kan leveres i samarbeid fra stabene.	Inntil 150.000,-	11 menigheter er allerede påmeldt. Sertifiseringen består av å følge kursrekka til Astrid Valen Utvik og levere tre oppgaver; mål og verdier, publiseringsplan og enkelt rapporteksempel. Oppgavene vil kreve at man tar i bruk verktøyene man får av Astrid.
Delprosjekt 5 Dokumentasjon og undersøkelser.	Undersøkelser som kan bidra til mer forståelse og grunnlag for lokalkirkens kommunikasjonsarbeid knyttet til trosopplæring, diakoni eller unge voksne.	Inntil 200.000,-	Bygge videre på den kunnskapen medlemsundersøkelse, leserundersøkelsen og digitale aktiviteter har gitt oss i 2020.
Totalt budsjett for Kommunikasjonsløftet	2021	Inntil 1 500 000,-	

Kilder

Undersøkelse om digital aktivitet i lokalkirken august 2020

Medlemsundersøkelse i koronatid august 2020 DNK v. Borg, Stavanger og Hamar

Digital aktivitet Rambøll mars-juni 2020

Medlemsundersøkelse Dnk desember 2020

Evaluering digitale fagdag for vigslede medarbeidere sept. -20 og nyttårsamling for prestene jan. -21

Nettverksmøter med kommunikasjonsmedarbeidere - løpende

Behov undervisningsansatte - undersøkelse januar 2021

Evaluering #øktopp Slutning januar 2021

Rapporter leserundersøkelser Fet, Sarpsborg, Indre Østfold og Nes, desember 2020

Dåpsundersøkelse Borg februar 2020

Vedlegg 1

Beskrivelse av status delprosjekt 3 kapasitetsutvikling:

Pr januar 2021 er økt kapasitet avtalt i 6 av 8 prostier. Modellene for kapasitetsutvikling er forskjellige fra prosti til prosti:

Øvre Romerike: Kirkevergene i de fem fellesrådene er enige om å jobbe for økt dåps- og gudstjenesteoppslutning. Eidsvoll og Hurdal fellesråd forvalter midlene på vegne av alle fellesrådene og har utvidet stillingen til konsulent Wenche Nilsen. Wenche koordinerer nettverk/forum av ansatte som jobber med kommunikasjon i alle fellesrådene. De har samarbeidet om dåpskampanje så langt, med gode resultater - ingen nedgang i dåpshandlinger til tross for Korona.

Nedre Romerike: Her ønsker kirkevergene foreløpig å satse på økt kompetanse til alle ansatte gjennom opplæringsåret Kommunikasjon som oppdrag.

Nordre Follo: Her har midlene til økt kapasitet dels blitt brukt til teknisk utstyr og til å øke kapasitet i porteføljen til Marianne Kolve Henriksen menighetsforvalter i Greverud menighet. Hun kom tilbake etter foreldrepermisjon i august. Det er etablert prostivist nettverk og de ansatte har fått tilbud om kurs i blant annet sosiale medier.

Indre Østfold: Kateket Åshild Arnesen Moen jobber 20 % med kommunikasjon, hvorav 10 % er finansiert med midler fra kommunikasjonsløftet. Åshild er også kontaktperson for #økttoppslutning og den kombinasjonen har vist seg å ha god effekt som følge av at sosiale medier fikk en stor boost under Koronavåren. Åshild koordinerer en SoMe gruppe som ble etablert for #økttoppslutning, den har vist seg å fungere godt også i digital kirke og i det generelle kommunikasjonsarbeidet.

Søndre Borgesyssel: Sarpsborg fellesråd har leid inn Mia Kristiansen på deltid, hun er ansatt som kommunikasjonsrådgiver i Fredrikstad fellesråd. Det er Halden som har disponert prostiets midler og Johannes Wilberg Halvorsen som også er undervisningsansatt, er utpekt til stillingen. Det er lagt ned arbeid i sosiale medier, digital kirke og utvikling av nettsider.

Vestre Borgesyssel: Kirkevergene i Vestre Borgesyssel deler kommunikasjonskapasitet i Stine Jacobsen som har erfaring med sosiale medier fra privat sektor. Hun ble leid inn i engasjement ut september 2020. Arbeidet har omfattet organisering på tvers i prostiet blant annet med produksjonsgruppe og innholdsgruppe, gruppene har jobbet med innhold til digital kirke og det er brukt ressurser på å konkretisere innhold og kompetanse fra #økttoppslutning i alle menigheter. Fra januar 2021 er det kateket Kristin Lund Almås som er kommunikasjonsmedarbeider i prostiet.

Søndre Follo: Her har kirkevergene blitt enige om å etablere et nettverk for kommunikasjon, Linda Haddal Jansson i Ås er koordinator. Det er ikke satt av egne midler til kapasitet. Fellesrådene har delt midlene mellom seg og har gjort innkjøp av teknisk utstyr til opptak og strømming.

Domprostiet: Domprostiet har hatt kommunikasjonsrådgiver i 60-80 % i flere år og vil fortsette med det. De vil bruke midlene fra kommunikasjonsløftet til å heve kompetanse hos alle ansatte med Kommunikasjon som oppdrag. De vil også bruke kapasitetsmidler til økt stilling for Elise Brun som jobber med digital kirke.

ÅPEN FLEKSIBEL FOLKEKIRKE

